Jaar 1640

Vrolicke uren, ofte Der wysen vermaeck
Door Jacobus Lydius

Inhoud

- Den cleynen herbarius – Hoppecruyt
- De situatie in de casselrie Veurne-ambacht
- 4 januari 1640 – Jacob Kiecken borg voor molen te Steenvoorde
- 9 januari 1640 – Christiaen Moeraet en Mayken nemen een lening op bij Joos Cheys
- 9 januari 1640 – Brouwerij Vandamme in de Gasthuisstraat
- 14 januari 1640 – De soldaat Frans de Riddere verkoopt zijn erfdeel
- 14 januari 1640 – De weduwe van Boudewyn Maselis is een toveresse
- 16 januari 1640 – Huizen langs het zusterklooster van de Penitenten
- 16 januari 1640 – Augustyn Liebaert de verder neemt een lening op
- 20 januari 1640 – Banissement
- 21 januari 1640 – Het huis VanderLeeuwe in de Elsenbruggestraat
- 27 januari 1640 – De pastoor geeft een lening aan de H. Sacramentsgilde
- 30 januari 1640 – Verhuring van de Coppernolle
- 3 februari 1640 – Cathelyne vande Zande is bevrucht
- 4 februari 1640 - Verkoop van Tailie
- 6 februari 1640 – De ampman van Oost- en Westvleteren
- 7 februari 1640 - De amman van Vleteren

- 11 februari 1640 – Christyne de Nuwelaere neemt een lening op bij J-B Van Kynderen - de Valkenberg
- 13 februari 1640 – Marye These neemt een lening op bij Mayken de wedewe van Frans Gryson
- 15 februari 1640 – Pieter van Damme krijgt een lening van de dis van Sint Bertins
- 17 februari 1640 - De Vandammes, brouwers
- 24 februari 1640 – Frans de Quidt en zijn vrouw geven een lening aan Jan van Renynghe - huis achter de pastorie in de Gasthuisstraat
- 29 februari 1640 – Bailliu contra Vramboudt – buschpachter
- 6 maart 1640 – Gevangenen ontsnapt !
- 6 maart 1640 – Pieter van Neufville neemt een lening op bij Anthoine de Bureau – Onze Lieve Vrouwekruis
- 8 maart 1640 – Een oude rente en ’t Steenstraatje
- 9 maart 1640 – Brouwer Liebaert in de Watoustraat
- 24 maart 1640 - De aanstelling van de officieren subalterne – het vermaak met de weerden
- Eind maart 1640 – Een huis en erf op de Couter
- 2 april 1640 – Ommestelling
- 13 april 1640 – Een schipper van Sint Winoksbergen
- 16 april 1640 – Uit het dossier van de Penitenten
- Mei – De internationale toestand
- 10 mei 1640 – Daghinghen
- 25 mei 1640 – Delanghe beledigt de schepenen
- 30 mei 1640 – Voor Ghilein de Haene zijn de wetten Botterix
- Juni - Register der boeten
- 14 juli 1640 - Maillart Boudry doodgeslagen
- 19 juli 1640 – Veroordeling van Guillaume Hecket – Kalkoven
- 28 juli 1640 – Verkoop van hoppe
- 30 juli 1640 – Ommestelling
- 30 juli 1640 – Verkoop van de Pottestraatmolen
- 23 augustus 1640 – De schoolmeester Anthoine Reis
- 11 september 1640 - Rente aan de dis bij testament van Frans Folcque
- 20 september 1640 – Hommel in de keete
- 1 oktober 1640 – De hennen van Maillaert de Bergh
- 5 oktober 1640 – Huwelijkse voorwaardenMahieu Venoot en Mayken Wio
- 9 oktober 1640 – Jacquemynken heeft schulden bij Joos Cheis
- 10 oktober 1640 – Mayken Scoussers borgt haar huishuur
- 15 oktober 1640 – Losrente met hommelhof op de kouter
- 15 oktober 1640 - Frans de Keyser en Jacquemyne nemen een lening op bij Guillaume Floor
- 17 oktober 1640 – Thomas Dedrie pacht land van Pieter Keerne
- 21 oktober 1640 - Wet der stede van Poperynghe vernieuwd
- 21 oktober 1640- Verpachtingen van de accijnsen
- 30 oktober 1640 – Jan de Berch verkoopt een losrente aan Rodolph vander Leeuwe – Hoeve op de Lyssenthoek
- 3 november 1640 – Ommestelling
- 6 november 1640 – De weezepenningen van de Baillieus
- 19 november 1640 – De Pottestraatmolen
- 22 november 1640 – Lening van Christiaen Van Cayseele
- 4 december 1640 – Een losrente op gronden in de Oosthoek

- 7 december 1640 – Jan Blomme huurt van Jacob Kiecken
- 12 december 1640 – Verhuring hofstede in de Hoogen Zwynlande
- 15 december 1640 – Ommestelling
- 16 december 1640 – Vreemdelingen in de keeten
- 1640 – Een jaargetijde voor de kapel van het gasthuis

1640	Den Cleynen herbarius ofte cruytboexcken – Heyman Jacobi – Amsterdam – stadsbibliotheek Antwerpen – magazijn J31219

Hoppe cruyt. 160.

HOppecrupt wozt in den Apteeck ghenaemt Lupulus. Heeft rouwe scherpe stelen daer mede dattet hem selven wint om Boomen of staken/ ende heeft driekantighe swert groene bladen / ende crijcht ronde witte bellekens / die sterck van reuck zijn. Hoppecrupt wast veel van selfs omtrēt Haerlem/op die wallekens van de slooten / ende wozt oock gheplant.

Hoppecrupt is warm en drooch in den tweeden graedt. Als die Hoppe eerst upt comt / die spruptkens een weynich ghesooden ende gheghe-ten/als Salade met Olye ende Eeck/supvert het bloedt / maeckt wat camerganghs / verdrijft schurfte ende rupdighept/het opent die verstopt-hepdt des Levers ende der Milte / het reynichte

Y ij van

Gedigitaliseerd door G

118 Medecinael

van 't Grabeel/ende doet sonder pijne water maken.

De situatie in de casselrie Veurne-ambacht
Uit - Handelingen van het GENOOTSCHAP VOOR GESCHIEDENIS G ESTICH T ONDER DE BENAMING SOCIETE D'EMULATION TE BRUGGE - 1954

Periode 1640-1658.

Sterke daling van de bevolkingscurve tussen 1640 en 1655. De grafiek opgemaakt aan de hand van de jaarlijkse geboortetabellen toont echter dat 1655 een punt is dat reeds deel uitmaakt van een stijgende curve —met lichte onderbreking in 1651-1652 — curve waarvan het vertrekpunt in 1648, het eindpunt in 1656 ligt.
Deze stijging wordt in 1657-1658 door een gevoelige geboortevermindering gevolgd.

We zagen reeds dat in 1644 een einde gesteld werd aan de periode van rust die de kasselrij sinds de verovering van Oostende kende. Van 1644 tot 1652 moet de kasselrij de lasten van een vreemde bezetting dragen.
Troepen uit alle delen van Europa komen er legeren ; „alle die volcken' hebben met de inwoonders soo qualick gehandelt dat men nauwelicx soude connen oordeelen welcke natie de beste ende eerlickste thunnen opsichte is geweest" 26.
In 1647 komen,de verschrikkingen van de oorlog over de Westhoek. De sluizen van Nieuwpoort worden geopend, het zeewater overstroomt het poldergebied „soodanich, dat men in 't bloote van d 'eene prochie naer d'andere met scheepkens vaerde" 27
en wanneer eindelijk, **in 1651** (5 September), de Fransen uit Veurne verdreven worden, waren de vernielingen op de casselrie soo groot ende de prochien soodanich verwoest dat in de gonen van Ste. Walburga, Coxide, Oostduynkercke, Bewesterpoort, Beoosterpoort, Pervijse, Steenkercke, Bulscamp, St Jooris, Ramscappelle, Stuyvekenskercke, Caeskercke ende St Jacobscapelle niet een huys ofte een deelken van een huys daer was blijven staen.
Op alle de andere prochien vande casselrie warender insgelicx seer vele huysen ende gebauwsels totter aerde afgebroocken ende verbrant" 28.
Ziekte spaarde de reeds door de oorlog zo zwaar getroffen bevolking evenmin.

Buyckloop.
Daervan stiervender een menichte menschen.Men sagh daghelicx den dagh door, dooden begraven. ***Men houdt datter in de jaren* 1646 *en* 1647**, ***meer als het derde deel vande inwoonders van dese casselrie gestorven zijn***" 29.
Na het verdrijven der Fransen (September 1651) wordt met koortsachtige haast aan de wederopbouw vanVeurne-Ambacht gewerkt. Landslieden uit Holland, het land van Aalst, het land van Waas en uit andere gewesten komen zich in de kasselrij vestigen, „ieder hoopte dat de casselrie noch in den staet gelijck sij voor den oorloge was soude herstelt worden" 30.
1657 en 1658 brengen echter nieuwe onheilen 31.
Opnieuw wordt het poldergebied onder water gezet32,
≪ van Duynkercke af tot Nieupoort wierden alle huysen ende hofsteden ter aerde afgebroocken,

4 januari 1640 – Jacob Kiecken borg voor molen te Steenvoorde - Renten SAP 398 – Folio 192

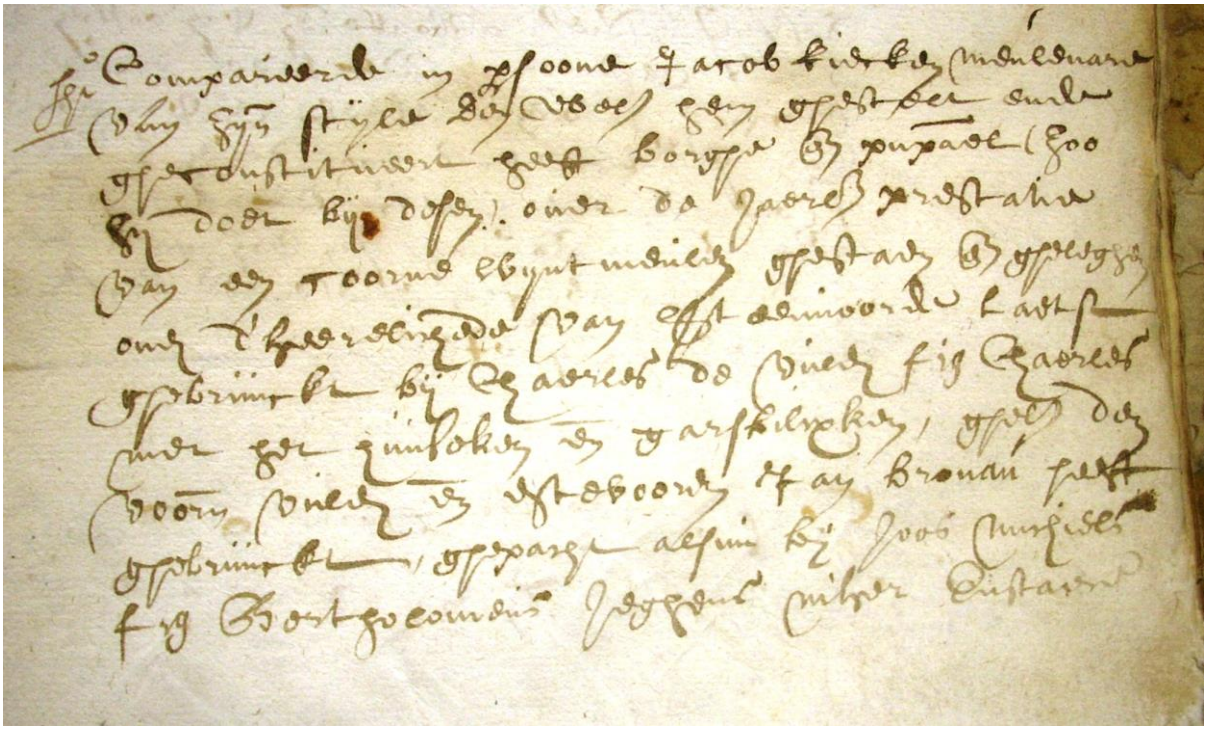

Compareerde in persoone **Jacob Kiecken**, meulenaere van zijnen style,
den welcken hem ghestelt ende gheconstitueert heeft borghe ende pricnipael –
zoo hy doet by desen – over de jaerelicksche prestatie van een coorne wyntmeulen ghestaen ende gheleghen
onder d'heerelichede van Steenvoorde laetst ghebruuckt by **Chaerles Devueren filius Chaerles** met het huuseken ende garsbilxken,
ghelicke de voornoemde **Vueren** ende daervooren **Jan Bronau** heeft ghebruuckt,
ghepacht alsnu by **Joos Machiels filius Bertholomeus** jeghens Milner Eustance ¨Pantaleon de la vief, ville ridder, heer van Steenvoorde etca.
Voor eenen tyt ende termijn van drie ofte zes continuele jaeren
danof het eerste innegaen zal den eersten februari 1641 ende zoo voorts van jaere te jaere totten expiereren van de voornoemde drie ofte zes jaeren ende dat voor de somme vna dertich pondengrooten t'sjaers colghende den pachtbrief tusschen den voornoemde heere ende Michiels ghestipuleert
Belovende de selve zijn borghe te grranderen ende indemneren naer costume
Actum present d'heer Frans Pierins, ende Rouvroy, schepenen
Den 4de januari 1640

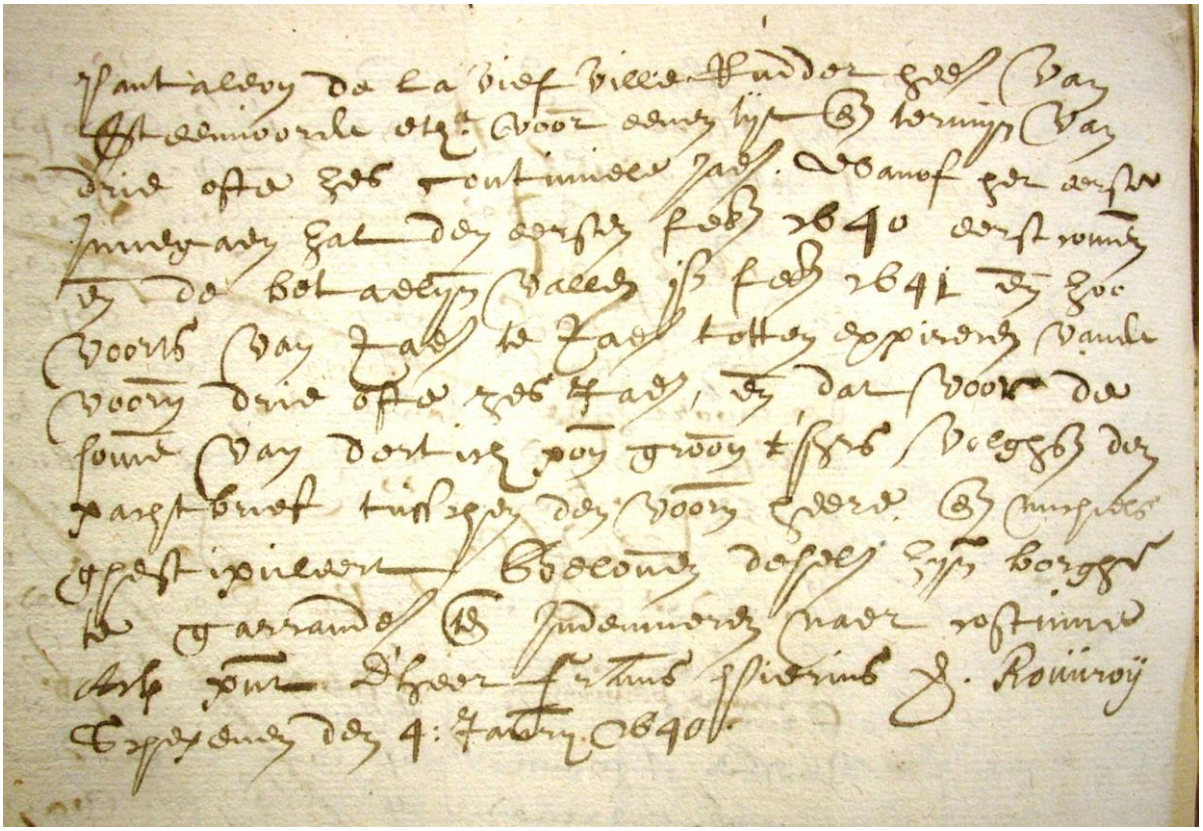

9 januari 1640 – Christiaen Moeraet en Mayken nemen een lening op bij Joos Cheys - SAP398 - Folio 194 verso

Comparerende in persoon **Christiaen Moeraet ende Mayken** zyne huusvrauwe verkennende vercocht t'hebben aen ende ten proffyte van **meester Joos Cheys** de jonghe –
present ende accepterende een erfvelicke losrente van twaelf ponden xj schele parsisis tsjaers - den penningh xvjde - voor de somme van zesthien ponden grooten vlaemsch by de vercoopers thaerlieden contentemente ontfaen -
inneghegaen zynde den xvjde juny laetsleden –
danof teerste jaer vallen ende verschynen zal den xvijde juny 1640 - ende alsoo voorts van jaere te jaere etca -
te lossen teenen payemente etca -
verbyndende daerinne zeven vierendeel ofte daerontrent hofstede - gheleghen inde Peselhouck deser jurisdictie - abboutternde van oosten de kynderen Frans Wydoot - zuuden sheeren derve – west joncker Michiel Bulteel ende van noorden den heere van Ste Bertins - voor desen zuuver ghereserveert sheeren ordinaire lantsschuldt -
Actum present d'heeren Frans Pierins - Jan Rouvroy - Jan vande Goesteene - Jacques Diedeman - vervanghende Piete de Keyser - schepenen
den ixde january 1640.

9 januari 1640 – Brouwerij Vandamme - Renten – SAP 398 – Folio 194 verso – 195

Compareerde in persoone **Guille vandamme filius Pieters ende Cathelyne** filia **Jan Barvoets** zijne huusvrouwe,
verkennende wel ende deughdelick vercocht thebben aen ende ten proffytte van **Jacob Vandamme**

Present ende accepterende een erfelicke losrente van vijf ponden parisis grooten vlaemsch,
by jaeren den penninch xvide
voor de somme van viermael twyntich ponden grooten vlaemsch
bij heden date deser,
danof t1ste jaer vallen ende verschynen zal den ixde january 1641
ende alzoo voorts van jaere te jaere totten effectuele lossynghe van de voorseyde rente,
twlecke zal mogyhen gheshcieden ende te lossen teenen payementen etca. Verbyndende
daerinne t'vierde van een huus, erfve**, brauwerie ende brauwallaem** daermede gaende,
ghestaen ende gheleghen **in de Gasthuusstraete** deser stede,
abboutterende van oosten derfve jo. Charles Claeys,
zuut den voorseyde **Gasthuusstraete,**
west **t'Inghelstraetjen,**
voor desen belast met zes ponden grooten t'sjaers losrente ten proffyte van de hoirs,
Michiel Dieryck ter Ypre,
Item t'iiijde van drie vierendeel ofte tlant
Hommelhoff gheleghen up de Casselstrate
De zuutzyde tPeperstratjen, voor desen belast met zeven ponden grooten vlames t''sjaers
losrente ten proffytte van Joos Cheys d'oude,
Item van drie vierendeleen zaeylandt in de Hamhouck,
Abboutterende zuuden t'lant van de disch van ste. Bertins
Noorden t'lant Jaques Cauwera voor desen zomer etc.
Met inninghe etx.
Actum present Rebaut ende Proventier, Burchemeesters, Wyts, Pierins ende Jaques Diedeman
schepenen
Den ixde january 1640

13 januari 1640 – De weth mag geen gebranden wijn drinken - SAP 469

Gheresolveert by burghmeesters ende schepenen dat van nu vorts nyemant van de weth
hem zal vervoorderen te gaen in huusen ende cootkens daer men ghebranden wijn vercoopt,
omme den zelven te dryncken, ter cause d'inconvenienten ende clapperien aldaer gheschieden

Op de boete van zes ponden parisis t'appliqueren themlieden discretie bevonden zijnde by yemant vande wet, cnapen ofte andere persoonen, ghelove meriterende, twelcke ooc verbooden wordt an de cnapen van de caemer op ghelycke boete ofte suspensie van hemlieden officie
Actum in camer den xiij den january 1640

14 januari 1640 – De soldaat Frans de Riddere verkoopt zijn erfdeel - SAP 398 - Folio 202

Compareerde in persoone **Franchois de Riddere filius Mahieus by Mayeken filia Willem de Cuuper jongman** - t'zyn selvs oudt xxvj jaeen ofte daerontrent -
in dienst van zyne majesteit catholoque onder de capitein vander Straete van Brugghe - de welcken gherenunchiert heeft - zoo hy doet by desen -
ten proffyte **van Pieter de Keyser** - present ende accepterende van alzulck recht - cause ende actie vande hoirie als hem comparant toegehcommen ende ghesuccedeert is byden overlyden van Jacob Verclays filus Mallaerts –
cederende ende transporterende zyne portie in erfve ende catheil ten zelve sterfhuuse bevonden - ten behouve vande voornnoemde Keysere zyne hoirs ende naercommers ofte dese die dies zyn cause ende actie zouden moghen hebben -
met belofte van dese te houden goedt - vast ende van weerde - nu ende tallen daghen - zonder daer jeghens te commen ofte doen - directelcik noch indirectelick van rechten ende van de prince ende ander behulpzaenheden ten desen eenighsins contrarierende zonderlynghe den rechte disponerende dat generale renunchiatie niet en opereert ten zy speciale precederende - daer voor de somme van drie ponden grooten vlaemsch byden transportant tzynen contentemente ontfaen boven l schele parisis over recht deser – mette minute begrepen voor den mediateur - ij schele te godspenningh ende zes ponden parisis te lyfcoope
Actum present d'heer Frans Pierins vervanghende Jan Rouvroy schepen den 14de january 1640

14 januari 1640 – De weduwe van Boudewyn Maselis is een toveresse – SAP 127A – Nummer 34

Dheesch in materie van injurien omme de weduwe Boudewyn Masselis – heeschereghe – den bailliu met haer ghevought – jeghens ende ten alste van Gillis Ceuleman – verwerder ter andere
Dienende voor myn heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Inden eersten is claer in rechte dat yegehelycken verboden is anderen te injurien op peyne van dies beterynghe te meoten doene
Dies niet jeghenstaende heeft belieft den voorneomde verwerer op Ste Catheindach laetstleden onttrent den neghen heuren voro den noene - hebbende gheschoten otnrent sheeereghes huus eenighe duyven ende byde heeschereche versocht zynde omme die te sien offer gheene van de haere en waren – voor haeren huyse haer anne te segghen dat zy zyn clavers ghestolen hadde
Daermede den verweerderniet te vreeden synde – nemar vallende van deen op dander inuurien – met een roote moetwillicheyt – seyde dat dheescherghe was een dieveneghe – eene hore – eenee caroigne ende dat meer is eene tooveresse
Welcke voorschreven ignominieue ende execrable injurien dheeschereghe geensins en verstaet te lyden sonder condigne punitie andere tot terreur ende exemple
Midtswelcke dheeschereghe concluderende – tendeert ten fyne dat de voornoemde verweerdr by uliendeh eeren sententie diffinityfve ende over recht ghewesen ende ghecondempneert

wort te commen ende compareren in oppen gehbannen vierschare met blooten hoofde ende boete becleet met lynwaert met eene onghebrande torsse in syn handen van twee ponden was ende aldar godt ende justitie metghaders dheerscherghe indien sy daer present wil wesen – verghevenisse te bidden – verclaerende dat hy haer de selve injruien ten onghelcyke haer gheseyt heeft en dat de selve hem hertelick leet syn met belofte van tselve ofte dierghelycke haer meer anne te segghen op arbirtraire orrectie –
Bet voorts te comparern sondaegs daernaer inde manieren vorosscrheven idne kercke van Sinte Bertins voor den goddelicken dienst vande hoochmesse ende aldaer tusschen twee scheeren dienaeren inde processie te gaene den voorschreven goddelycke diesnt te hooren, knielende inde hooghen choor ende daernar de voorseide tortse te laten ten proffyte vande heylgihgen sacremente – metgahders in eene boete ten proffyte vande voorseide kercke ende disch ter arbirtraire van ulieden ende van twyntich ponden parsisi ten proffyte vande bialliu ende in de costen – biedende preuve

16 januari 1640 – Huizen langs het zusterklooster van de Penitenten - Halmen SAP 370

Ten halmdaeghe xvj january 1640

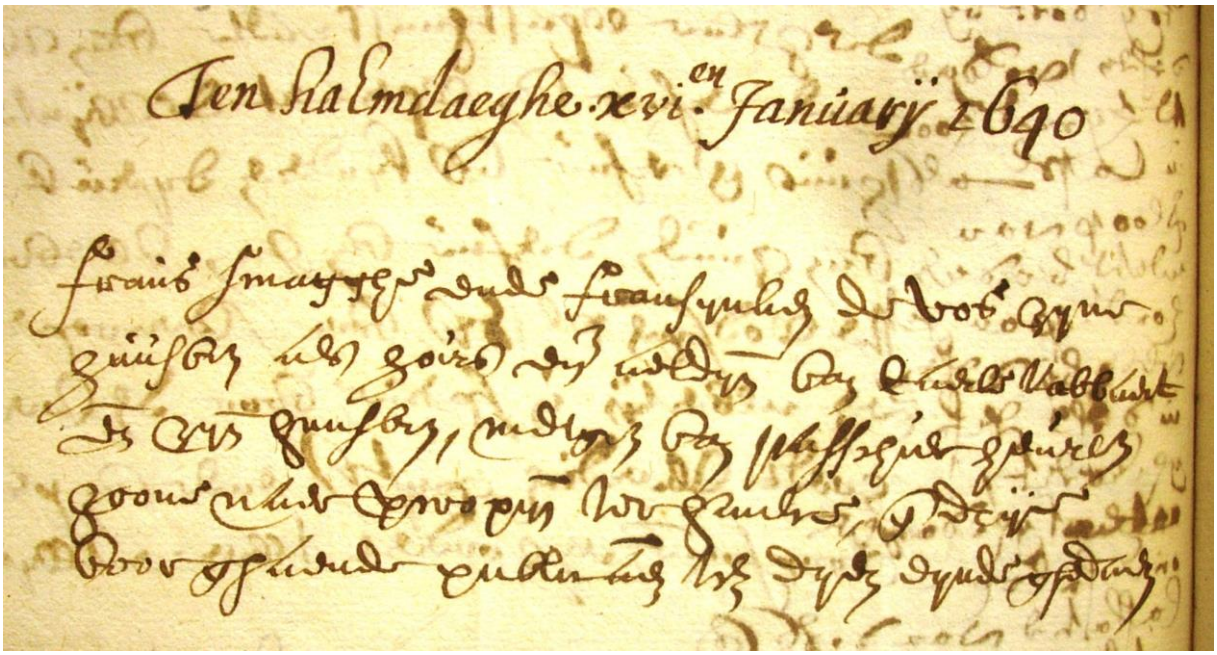

Frans Smagghe ende Fransynken Devos zyne huusvrauwe als hoirs ende aeldynghen van **Caerle Rabbaut** ende zynnen huusvrauwe,
metgaders van **Passchier** heuren zoone – naer vercoopinghe ter haulche ende drye voorghaende publicatien ten dyen eynde ghedaen
Folio 151
*o*nterfden hemlieden ende erfden **Lodewyck Druant** alhier present ende accepteerende in **drye huusekens** mette erfve daermede ghaende, **staende opden Coutter** deser stede,
daer de voornoemde Passchier ende zyne moeder overleden zyn –
streckende van vooren den voornoemde **Coutterwech**,
achterwaert totte kercke van St. Jans,
van oosten tgrauwe zuusterhuus ende de weduwe Willem de Rycke
ende van **westen de weduwe Pieter Vermeersch**,

omme te godspenninck xij schele – lyfcoop xxiiij schele – thoofcleede vj schele –
voor de dacheure vande clercq ende rouper mette publicatien viiij – *9* - pond parisis,
trecht van erfven ende onterfven scoopers laste
ende van principaele coope de somme zes honderdt zeven en veertich ponden achthien schelle vier penninghen parisis,
boven xvj pond parisis voor de hoochsten instel scoopers laste als laetsten verhoogher,
te betaelen deene helft ghereet ende de weederhelft binnen een half jaer daernaer,
handslach te halfmaerte eerstcommende,
de loopendee jaerschaere heure ten proffyte vande vercoopers,
belast voorts in coutterrenten als van ouden tyden,
blyfvende scoopers laste mits dachterstellynghe by de vercoopers te zuuveren tot halfmaerte eerstcommende
Actum ut supra

16 januari 1640 – Augustyn Liebaert de verder neemt een lening op –Renten - SAP 398 - Folio 195

Compareerde in pesoone **Augustyn Liebaert filius Augustyn varwere -** den welcken heeft ghecedeert ende ghetransporteert -
zoo hy doet by desen - ten proffyte van meester **Joos Cheys de Jonghe** - ten desen persent ende acepterende
een erfvelicke losrente van xij pond parisis by jaere – den penningh xvjc - zynde twee deelen van drie van een meerder rente vn achthien parisis xj schele sjaers - danof tresterende derde ghelost is by de acceptatie - sprekende ten laste van Christiaen Waels ende Prontgen zyne huusvrauwe –
beset up diversche partyen van goedynghen volghende de letteren van constitutie ghepasseert voor schepenen van de heerlichede van de oost ende west Swynblant opden xix july 1631 - onderteeckent A. Winnebroot - waerdeure dese ghesteken ende ghetranstixeert zyn - maeckende etca –
voor de somme van xvj ponden grootne vlaemsch byde tranportant ontfaen t'lopende jaer wesende ten profyte vanden acceptant
Actum present Goesteene vervanghende Jaques Diedeman - schepn den xvj de january 1640

20 januari 1640 – Banissement – SAP 127A – nummer 27

Burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe verbieden eenieghelicken woonende binnen deser stde ende jurisdictie te herberghen ofte laeten herberghen den persoon van **Marrant Moutton** – nochte iemant van zyn huusghesin alshedent sententie van banissement otnfanghen hebbende den tyt van drie jaeren op alsulcke peine als naer rechte
Elc zegghet den anderen
Ghepubliceert den xx january 1640

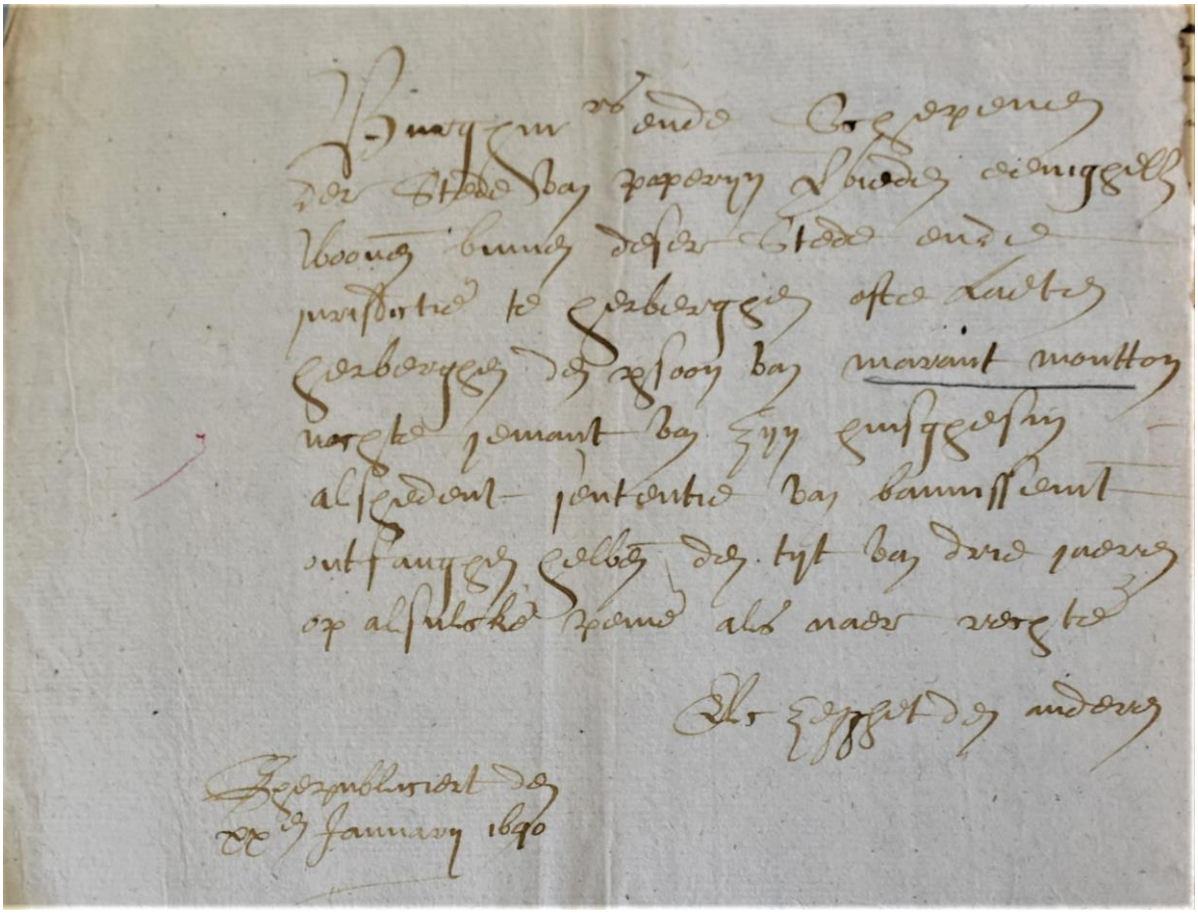

21 januari 1640 – Het huis VanderLeeuwe in de Elsenbruggestraat -

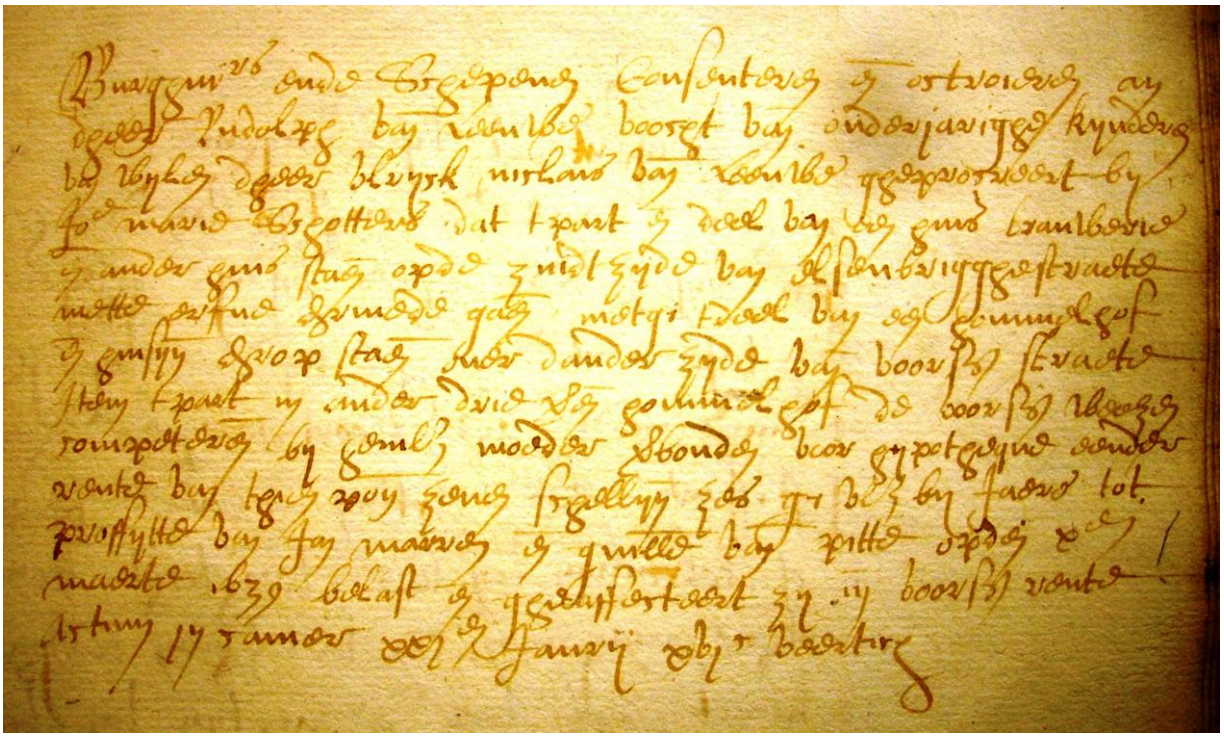

Burghmeesters ende schepenen consentern ende octroyeren an dheer **Rodolph vande Leeuwe** voocht vande onderjaerighe kynderen van wylen dheer **Ulryck Niclais vande Leeuwe** gheprocreert by jo. **Marie Schotters**
dat tpart ende deel van een huus, brauwerie en ander huus staende opde zuudtzyde van de **Elsenbrugghestraete** mette erfve daermede gaende metgaders tdeel **van een hommelhof** ende huusynghe daerop staende over dander zyde vande voorseide straete
Item tpart in ander drie vierendelen hommelhof de voorseide weezen competerende by hemlieden moeder verbonden voor hypotheque eender rente van thien ponden zeven schellynghen zes grooten vlaemsch by jaere tot proffytte van Jan Maerten ende Guillaume vande Pitte opden xde maerte 1639 belast ende gheaffecteert zy in de voorseide rente
Actum in camere xxjde january xvjc veertich

27 januari 1640 – De pastoor geeft een lening aan de H. Sacramentsgilde – Renten – SAP 398

Comme monsieur **Anthoine Duhamel**,
pasteur de l'eglise de Ste. Bertin en la ville de Poperynghes
at est advance et esleu par messeigneurs les administrateurs du temporel de l'abbaye de Ste. Bertins
à la recepte des biens competans à **la confrerie du Ste. Sacrament**
et qu'il est prompt et prest pour diversses bonnes considerations,
nommement la charge dependance de la function et mamance de son office
et de scheage et vielllenesse
de resigner ledict officie de recherseroi en mains des manegliers de ladicte esglise de ste Bertin de ladicte ville,
mais d'autant que ladicte resignacion ne poldroit subsyster sans aggreation et consentement de messieurs seigneurs administrateurs,
pour ce est il que sire **Anthone Laurien** , licentie en la scacré theologie, premier administratuer et lesdicts sieur Pasteur
comparants en personne pardevant bourghmaitre et eschevins de ladict ville de Poperinges
et eux par ce ovys a ledict pasteur resigné
lesdicts office de recepte juridicquement,
comme il faict par cedict en mains des seigneurs **Jacques Schevele et Robert Proventier**, manegliers modernes,
pour eux et leurs confreres en office aussy comparans et acceptans ladicte recepte,
tans pour eux, que pour leurs successseurs en office de manegliers,
avecq promesse d'en deschargier ledict sieur Pasteur et eux mesanes en rendre compté renseing en reliqua,
toutte et quantes fois que l'eglise en serant pour laquelle resignation et aussy pour le regaerd des bons et lovables seruin es saisier par ledicte pasteur a ladicte esglise,
proffictera la vie durante des deniers de ladicte recepte
la somme de six libvres de gros monnoye de flandres annuellement,
donc le premier an eschera le premier jour de janvier 1641 prochaienement venant,
ce que viendra a cesser au jouer du trespas dudict pastene et neantmoins demeurera la recepte a ceux qui lors brour maneglier de ladicte eglise
sans que cedicts manegliers proffiteront quelque chose pour ce regard,
faict et passé le 27ste jour de janvier 1640
en presence de sire Anthone Laurens, administratuer, Monseiur Anthone Duhamel, pasteur
Jaques Wyts et Jan Rouvroy, eschevins
Robert Proventier ent Jacques Schevele, manegliers acceptants ladict recepte et esoit soubsigne

sire Anthoine Laurien administrateur

30 januari 1640 – Verhuring van de Coppernolle - subalterne wetten

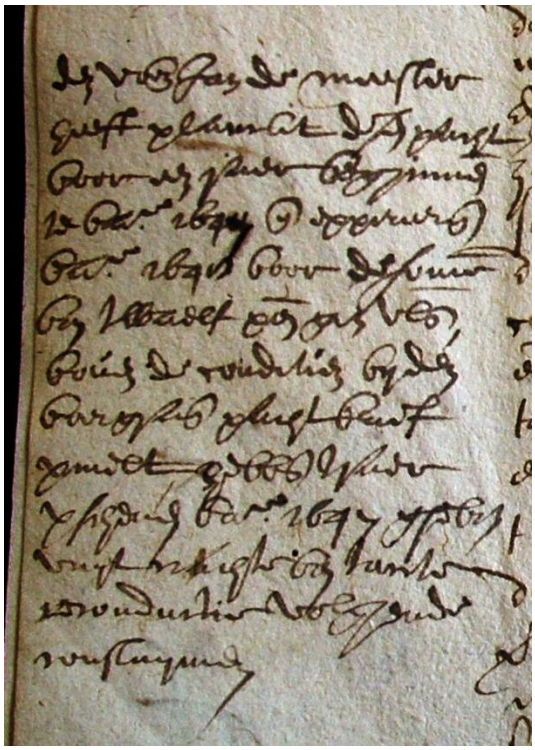

Burghmeesters ende schepenen deser stede hebben verpacht **an Jan de Meester**,
die kent ghepacht thebben t'overdrach by **de coppernolle** metten huyse, houvers, 't elstkens, ende twee garsbilckens daermede gaende
groot tsy vijf ghemeten ofte daerontrent,
emmers zoo die gheleghen zijn by hem te vooren ghebruuckt ende ghepossesseert
met alle baeten, proffytten ende emolumenten dependerende van de zelve ovedraghe voor eenen termijn van zeven continuele jaeren
t'eerste inneghegaen baefmesse xvic neghen en dertich voor achthien ponden groten by jaeren, boven xxiiij ter tafele,
midts conditien dat den pachter jaerlickx ghehouden es te zuuveren de vaert vande spriet totten voorseyde overdrach tzijnen coste
ende zal alle cooplieden ende schippers neerstelick dienen in topwynden ende schieten haerlieden schepen tallen tijden versocht zijnde, als die redelick gheladen zijn voor den ouden loon
maer als zij extraordinairelick gheladen zijn voor extraordinarelick sallaris,
vorts op de conditien ende bespreken ghestipuleert by den pacht danof ghegeven an de heer Blieck, den xxxde 8bris 1615
metgaders den naerghemelden pacht danof by den voorseyde Meester ghenomen den xxij de jyny 1620 ende continuelick van de laetsten semptembris 1624
Ghedaen ter xamer den xxste january xvic veertich

De voorseyde Jan de Meester heeft verlanckt de pacht voor een jaer beghinnende te baefmisse 1647 ende expirerende baefmisse 1648 voor de somme van twaelf pnden groten vlaemsch bove nde conditien by den voorgaende pachtbreif vermelt hebbende tjaer verschenen baefmisse 1647, ghepubliceert vuyt cracht van taxte ter ordonnantie volghens de costuymen

3 februari 1640 – Cathelyne vande Zande is bevrucht – Processen – SAP 127A – nummer 6

Extract van proceduren vut t'rolle vande boeten onderhouden voor burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe waerinne onder andere staet t'naervolghende :
Catelyne filia Jan vande Zande – verweerder conrra den bailliu – causa officy – heescher vande boete van zes ponden parisis emmers ter arbitraige vande weth –
ter cause de verweereghe vleeschelicke conversatie ghehadt heeft met **Augustyn Jacobssoone** zynde presentelick by hem bevrucht - met costen.
Anthonis Cathoire messagier deserstede relateert de verweereghe ghedacht t'heben haer mondelynghe sprekende opden xvj ougst 1639 – omme te compareren opden eersen camerdagh diemen alhier houden zal naer dese jeghe'nwoordighe vacantie – de verweereghe comparerende in persoone – naer lectuer van sheeschers heesch – kende t'inhouden va die -

zegghende dat zy met neimant vleesschelick gheconverseert hadde als metten voornoemde Jacobssoone – voughende dartoe datter gheene secreete belofen van huwelck ofe anderssins tusschen haer ende den zelve Jacobssoone anngehgeaen waeren – haer stellende voorts te discretei vande wetten –
Welcke bemussche d'heecher accepterende – concuderende midsdien de zelve int advyx –
Actum den xv 7bris 1639

De wet voor recht te doene ordonneert den heescher over te legghen extraict autenticq waerop hy hem is houdende – dat de pretense boete soude zes ponden parsiis wesen –
Actum xviij janury 1640

D'heescher zeght niet te bevynden eenigh statuut disponeerende vande gheheeschte boete – nemaer dat die altyts zoo in werelicke – als gheeselicke hoven ghearbireert wordt byde juge up zes ponden parsiis – verzouckende overzulcx de verweereghe in ghevolghe vnde usantie daerinne t'hebben ghecondemneert – vuterlick zoo de juge zal arbitreren – concluderende de zelve int advys –
Actum iiijde february 1640

De wet conlcudeert de verweereghe ande heescher te betaelen vj pond parisis voer zyne pretense boete metghaders inde costen – ghepronunchiert xjde februari 1640

4 februari 1640 - Verkoop van Tailie - SAP 436 - Folio 49

Burghmeesters ende schepenen deser stede - naer diversche hallegheboden ghedaen tot vercopynghe vande taillie staende op drie vierendeel elst dese stede toebehoorende - laetst ontbloot by Andries Masselis streckende van oosten telst d'heer Andries Rebault - tzuudtende den mersch Jan Trenlier - de westzyde telst vande wedwe ende aeldynghen meester Adriaen Pierins ende van noorden telst van **Sinte Eloyghilde** –
hebben de zelve vercocht an Pieter Labarre tontblootten te lichtemesse 1640 –
voor de somme van neghen ponden thien schellynghen grooten vlaemsch te betaelen teenen payemente ten ougste in tzelve jaer waer vooren hem borghe verkendt dheer Jaecques Diedeman
Actum 4den february xvjc veertich

Geconsenteert by burghmeesters ende schepenen deser stede van Poperynghe aen Mathieu Bacquero bier te tappen ende venten in het huus daer Charle Visage presentelick woont - toebehoorende joncker Charles Clays - heer vande Hulst etc. onder dese jurisdictie inden Lyssenthouck den xxj ste maerte 1640

Den voornoemde Bacquero heeft vermaect voor den tyt van zeven maenden innegaende jste marty ende expirierende den laetsten octobris 1640
voor xxx pond parisis

6 februari 1640 – De ampman van Oost- en Westvleteren - SAP 398 - Folio 210

Compareerde in persone **Augustyn Aelman** te kennen ghevende hoe dat **Pieter Verschave** hem ghestelt hadde borghe ende principael over hem Aelman voor de ampmanie van oost ende west vleteren –
den welcke omme den zelve Verschave wel ende ghetrauwelick te bewaren ende verzekeren van beschaedicheyt vande zelve borchtocht -

gheeft ende ghetransporteert heeft - zoo hy doet by desen - aen ende ten proffyte vande voornoemde zynne borghe - present ende accepterende –
alzulcke cause ende actie als hy transportant heeft aende naervolghende personen –
zoo par obligatie als ander ghemeens te weten op Jan Potier xv pnd parisis obligatie ende de Vos x pond parisis - Caerle van Middelem L schele parisis - Jan Simoens xvij pond xviij schele - Jan Blanckaert iij pond parisis - Mahieu Lafort v pond x schele pasisis - Lowys de Moldere v pond xvj schele - Jan Malbranque iiij pond xij schele parisis -
metghaders alle t'gonne den zelve transportant goedt heeft - zoo van verschoten ghelde als ander vacatien op zyne meesters -
angaende t'procureurschap van Crombeke ende Stavele - totten date van hedent –
daer boven cedeert noch aende zelve Verschave zoo veel als hem competeert opde prochie van westvleteren als ontfangher van t'gonne hem goedt is ghebleven in zyne rekenynghe vande landtcosten - belopende de somme van twee en veertich ponden parisis salvo justo -
metghaders de wettelicke costen daeromme ghedooghende –
noch tzessevyftich ponden parisis hem transportant competerende ten laste van t'sterfhuus van wylen meester Pieter Ellieul - alles breedezr by specificatie over te gheven - dies versocht zynde
ende alsuclcke costen als hy transportant weet te pretenderen ten laste vande wet van Crombeke by hem verschoten int proces jeghens Jaques Hameltam tot Ipre -
presenterende van ghelycken de zelve costen particulierelick te betoghen noodt zynde
Actum den vjde february 1640 -
Present d'heer Frans Pierins - vervanghende Jaques Diedeman schepenen

7 februari 1640 - De amman van Vleteren – Renten – SAP 398

Compareerde in persone **Augustyn Stelman**
te kennen ghevende hoe dat **Pieter Verschave** hem ghestelt hadde borghe ende principael over hem Stelman voor de amptmanie van Oost ende Westvleteren,
den welcke omme den zelve Verschave wel ende ghetrauwelick te bewaeren ende verzekeren vande beschaedtheyt vandezelve bortocht gheeft ende tghetransporteert heeft -
zoo hij doet by desen –
aen ende ten proffytte van de voornoemde zijne borghe present ende accepterende
alzulck cause ende actie als hij transporteur heeft aende naervolghende personen
zo par obligatie als aen de ghemeens
te weten op Jan Potier xv pond parisis par obligatie –
Pieter Devos x pond parisis,
Caerle van Middelem l pond
Jan Simoens svii pond svij schele,
Jan Blanckeert moedere v pond xi schele
Jan Malbrancque iij pond vij schele metghaders alle tgonne den zelve transportant goedt heeft soo van verschoten ghelde als ander vacatien op zijne meesters angaende t'procureurschap van Crombeke ende Stavel totten dach van heden
Hierboven cedeert noch aende zelve Verschave zoo vele als hem competeert opde prochie van westvleteren als ontfangher van de t'gonne hem goedt is ghebleven in **sijne rekeninghe vande landtcosten**
Belovende van twee en veertich ponden parisis salvo justo
metghaders de wettelicke costen daeranne ghedooghen
noch t'zessevyftich ponden parisis hem transportant competerende
ten laste van t'sterfhuus van wijlen meester **Pieter Ellieul**
alles breeder by specificatie costen als hij transportant kent te pretenderen

ten zake vande wet van Crombeke
By hen verschoten in proces jeghens Jaques Haveltan tot Ipre -
Siege presenteren van ghelicke de zelve costen perticulierelick te betoghen noodt zijnde
Actum de vij februari 1640
Present d'heer Frans Pierins, vervanghende Jacques Diedeman

11 februari 1640 – Christyne de Nuwelaere neemt een lening op bij J-B Van Kynderen – De Valkenberg - SAP 398 - Folio 196 verso

Christyne de Nuwelaere - wedewe van Pieter van Neufville - gheassisteert met Jan Bart - in desen haer bystaende man -
comparerende in persoone - kendt wel ende deughdelick vercocht thebben aen ende ten proffyte van **Jan Baptist vande Kynderen** -
ter acceptatie van d'heer Robert Proventier eene erfvelicke losrente van drie ponden grooten vlaemsch byde vercoopeghe t'haeren contentemente ontfaen -
innegaende heden date deser - dannof t'jste jaer vallen ende verschynen zal den xjde february 1641 -
ende alzoo voorts van jaere te jaere etca -
te lossen t'eenen payement etca –
verbyndende dareinne een hofstede - groot een ghemet een lynne 10 roeden - onder hofstede ghers ende zaylandt - daer de beke deure looopt – mette groene ende drooghe catheilen daerop staende - ghenaemt **den Valckenbergh** - abbouterende van oosten Matheus de Bois - ende .... *niet ingevuld* .... van zuuden t'landt vande heere -
ende Jan van de Zande - westen **den Leenewech** ende van noorden Willem Scherrier ende Christien Beuten -
hievooren belast over zes ponden grooten by jaere ten proffyte van Jaques Costenoble ende noch met xxj pond parisis sjaers in twee distincte renten ten proffyte vande disch van Ste. Bertins met inninghe etc.
Actum present Poventier - burghmeesters - Pierins ende Goesteene vervanghende Rouvroy ende Leurin schepenen - xj february 1640

1 – De Leenewech op de Ferrariskaart – of de weg naar de Leene – me tals 2 de Valkenberg – een boerderij – met gras en zaailand dat aan beide kanten van de Vleterbeek gelegen was.

13 februari 1640 – Marye These neemt een lening op bij Mayken de wedewe van Frans Gryson - SAP 398 - Folio 197

Compareerde in pesoone **Marye de wedewe van Jan These** –
gheassisteert met Jan Mazeman - in desen haer bystaenden man - *zij leent van Mayken de wedewe van Frans Gryson een rente* -
en verbindt - daerinne twee lynnen prete zes roeden hofstede inden Haghebaerthouck deser jurisdictie -
abboutterende van oosten emt een happe aen t'landt van joncker Jan Bapstist Bulteel ende aen t'landt van Guillaume Provoost - zuuden t'landt van de zelven Bulteel - van westen de Beleetstraete
Item een ghemet inde zelven houck t'eenen sticke - streckende metten oosteynde int waterloop - van zuuden d'hofstede vande zelven Provoost - van westen t'landt van daeldynghen joncker vande Cappelle ende metter noortsyde de wedersplete toebehorende Lievin Provost -
voor desen zuuver ende onbelast met innynghe naer costume
Actum present Rebault - burgmeester - Wyts - Goesteene vervanghende Proventier burghemester vande wet ende Pierins schepenen
den xiijde februari 1640

15 februari 1640 – Pieter van Damme krijgt een lening van de dis van Sint Bertins - SAP 398 - Folio 199

Pieter van Damme filius Jans weduwaere - comparerende in persoon verkendt wel ende deughdelick vercocht thebben aen ende ten proffytte vnde disch van Sint Bertins ende ter acceptatie van Jaques Folcque - ende Nicolays Jacobssone jeghenwoordighe dischmeestes - **een erfvelicke losrente van** xxiiij pond parisis sjaers –
den penningh xvj - voor de somme van twee en dertich ponden grooten byden vercooper tzynen contentemene ontfaen -
innegheghaen zynde den xxix ste january 1640 ende zoo voorts van jaer te jaere etca -
te lossen in twee egale payementen etca
verbyndende daerinne boven zynen persoon een huus ende een vierendeel landts ghestaen ende gheleghen opde **Casselstraete** daer den voornoemde Vandamme nu woont -
abboutterende van vooren ter straete - van noorden Cathelyne de dochter van Gilles de Roode - van oosten Jan Zannequin - van zuuden Christiaen Zannequin ende van westen de kercke van Onse Lieve Vrauwe -
de helft van t'voornoemde huus belast met een rente van xij pond parisis sjaers ten proffyte van Joos Cheys de jonghe - zonder meer
Item een half ghemet 23 roeden hommelhoff ligghende onder ende achter het huus daer Jacob van Damme filius Jans woont -
streckende van zuuden de kynderen van Maillaert de Visch - van oosten d'erve van Jaques Floor - van westen den meersch an d'heer Guillaume Foor ende van noorden de vooornoemde Jaob van Damme filius Jans -
voor dezen zuuver met inninghe naer costume
Actum present d'heer Jaques Proventier - burghmeester vande weth - Jaques Wyts - Jan Rouvroy - Charles Leurin ende Pieter de Keysere - schepenen
den xvde february 1640

17 februari 1640 - De Vandammes, brouwers - Renten

Compareerde in persoone **Guilles Vandamme** filius Pieter ende **Cathelyne filia Jan Baervoet** sijne huusvrauwe
verkennende ende belydende vercocht thebben aen ende ten proffyte van **Jacob Vandamme,** zynen broeder present ende accepterende
Een erfvelicke losrente van zes ponden grooten vlaemsch by jaere, den penninck 16^{de}
Voor de somme van zesentneghentich ponden grooten vlaems by de vercoopers haerlieden contentemente ontfaen inneghegaen zijnde den xde january laestleden, danoof teerste jaer vallen ende verschynen zal den xde january 1641 ende zoo voorts van jaere te jaere etca.
Te lossen teenen payemente etcs
Verbyndende daerinne d'helft van een huus, erfve, brauwerie ene brauwallaem in de **Gasthuisstraete** deser stede,
abboutterende van oosten d'erfve jo. Charles Clays,
zuut den voorseyde gasthuusstraete, west **t'inghelstraetje**n ende noort de beke
voor desen ghelast met zes ponden ….
Xvij februari 1640

17 februari 1640 - De Vandammes, brouwers - Renten

Alsoo Guillaume van Damme filius Pieters - hoir ende aeldynghe ten sterfhuuse van Magdalene filia Guillaume van Beveren zyne moeder int verscheden ende verdeelen

jeghens zyne broeders end zusters ten zelve sterfhuuse belast ende aenghedeelt es te betaelen inde onbesette losrente ende schulden van schaede aldaer bevonden -
de somme van jm iiijx xlj pond j schele iij deniers parisis ende omme de voorseide zynde medehoirs ten zelven sterfhuuse te verzekeren ende bewaeren -
dat hy neffens hemlieden zyne voorseide partie betaelen ende tsterfhuus ontlasten zal –
zoo heeft de voorseide Guilles van Damme ende Cathelyne zyne huusvrauwe al wettelick verbonden ende verobligeert -
zoo hy doet by desen - te acceptatie van Jacob van Damme
zoo over hem als over zynen broeder ende zuster - de helft van een huus - erfve - brauwerye ende brauwallaem daermede gaende inde Gasthuusstraete deser stede - abbouterende van oosten d'erfve jonvker Charels Clays -
van zuuden de voorseide Gasthuusstraete ende van noorden inde beke - voor desen ghelast - confeer voorgaande akte

23 februari 1640 - SAP 398 - Folio 197 verso

Compareerde in persone **Pieter Focqueberghe ende Christyne van Westbrouck** - zyn huusvrauwe -
zij nemen een lening op bij de disch van Sint Bertins - dismeesters : Jaques Folcque
verbindende daarin - de helft van een behuusde hofstede mette catheilen darop staende ligghende inde Schoudemonthouck deser jurisdictie - d'oosthelft van vyf lynnen vier roeden abboutterende van oosten jeghens t'Provenstraetjen - van zuuden op een dreve - van westen dander helft toebehoorende d'heer Jaqus Proventier

24 februari 1640 – Frans de Quidt en zijn vrouw geven een lening aan Jan van Renynghe - huis achter de pastorie in de Gasthuisstraat - Renten – SAP 398

Compareerde in persoone **Frans de Quidt ende Cathelyne Fourmentrauw** zyne huusvrauwe -
verkennende wel ende deughdelick verpacht t'hebben aen ende tn proffytte van **Jan van Renynghe filius Jaques** -
present ende accepterend een erfvelicke losrente van vier ponden thien schellynghen grooten sjaers - den penningh xvj - voor de somme van lxxij pond grooten vlaemsch - byden vercooper t'zynen contentemente ontfaen –
dannof t'eerste jaer vallen zal den eersten maerte 1641 -
ende zoo voorts van jaere te jaere etca -
te lossen by twee egale payemenen mits t'elckenwaert oplegghende xxxvj pond grooten etca vebyndende daerinne een huus staende inde Gasthuusstraete deser stede opde erfve van Jacob Wanten metten rechte van cheinse hem daeraenne competerende abboutterende van noorden de zelve gasthuisstraete - van westen Boudewyn Druant - van zuuden de presbierie van Ste Bertins - ende van oosten thuus vande aeldynghen van Lowys van Goesteene –
hiervooren belast met een losrente van drie ponden grooten sjaers -
de pennyngh xvj ten proffytte van Jacob Wanten voornoemt -
metgaders noch met een rente van zes ponden parisis sjaers ten proffite van Christiaen Baes -
Item noch een ander huus gheleghen opde Watouestraete desser sstede **ghenaemt Dunkercke** daer de voornoemde eerste comparanten woonen -
metgaders noch drie ander **woonhuuzen - opde Werfstraete** – an elckandren –
van westen de voornoemde Werfstraete - van zuuden Guillaume Rouvroy -
van noorden de voornoemde Watoustraete ende van oosten de zelve **vier huuzen** staende op de grond ende erfve van de voornoemde Rouvroy -

hier vooren belast met xv pond parisis sjaers losrente - de penningh xvj - voorts zuuver met inninghe naer costume -
Actum present de heer Jan Rouroy - Jan vande Goesteene ende Jaques Diedeman - vervanghende Floor ende Rycke schepenen der stede van Poperinghe
den 24ste februari 1640

1 – is de herberg Dunkercke – en 2 zijn dan de andere drie huizen waarvan sprake is – samen de vierhuizen die in het begin van de Werfstraat stonden en waar dus later het Sint Michielsinstituut gekomen is.

29 februari 1640 – Bailliu contra Vramboudt – buschpachter - SAP 127a Processen - nr 9 – transcriptie Jacques Destailleur

Extraict van procedure vut t rolle van extraordinaire onderhouden voor Burghemeester ende schepenen der stede van Poperynghe waerinne onder andere staet tnaervolghende

Nicase VRAEMBOUDT woonende tot Crombeke al hier in jugemente verclaert te houden in pachte van Joris MISDOM thien lijnen lants wesende busch voor zeventhien ponden parisis tghemet bij jaere danaf hij schuldich es de baefmesse 1638 ende vorts de lopende ghevallen jaerschaere hebbende opde baefmesse 1638 betaelt alleenlick 26p per acquyt ende daernaer 12p daerynne begrepen zeker theire bijden zelven MISDOM ghedaen tzijnen deposanten huise verclaerende tzelven zoo bij eede waerachtich te zijne, en es aenden zelven VRAEMBOUDT midtsdesen verbodt ghedaen tot ander ordre van gheene pennynghen te scheeden op peine van tweemael te betaelen actum 1^{en} maij 1639

Zegghende toedien dat hij niet gheinsinueert es gheweest omme eenighe betaelynghe te doene aen Christiaen MAES bij overstellynghe vanden zelve MISDOM vele min eenighe gheaccepteert eod:

Den zelven VRAEMBOUDT alhier ghedaecht bij * omme hierop te zegghen ende ghehoort te worden en es niet ghecompareert actum 30en july 1639

Present RABAULT Burghemeester en GHEIS schepene ende midts ten zelven tijde de wet niet en behoorlick ghestoffeert en was hebbende de voorseiden heeren Burghemeester ende schepene alsdanne present van alles rapport ghedaen aen tvolle collegie vanden wet de 11en ougst 1639 welck rapport bij de wet ghehoort metsgaeders al ghesien tgonne daertoe noodich was ghesien te zijne ende op alles gelet zoo ist dat de zelven wet bij maniere van provisie ordonneert Nicase VRAEMBOUDT alhier ter greffie te nampteren tgonne hij bevonden is schuldich te wezen aen Joris MISDOM van landpacht ghevallen baefmesse 1638 ten profytte vanden balliu deser stede volghende zijn verclaers alhier wettelick ghedaen consenterende hem danof de lichtynghe op zeker te weten 18p 8s 4d ende stateren alsnoch de costen actum 11n ougst 1639

CATHOIRE relateert ten verzoucke vanden balliu ghedachvaert te hebben de voornoemde VRAEMBOUDT op den 29 en novembris 1639 omme te compareren op den 3en decembris 1639 daernaer bij * inde voorgaende placet ten einde van ghehoort te wesen op t voorseiden verbodt metgaeders omme zijne handen te lossen van tgonne hij schuldich es vanden baefmesse 1639 aenden voorseiden MISDOM volghende zijne kennesse voorgaende ghedaen, partien vorts gheroupen en es voorseiden VRAEMBOUDT niet ghecompareert nietmin gheconsenteert tweede * met nulde inthimatie actum 3en decembris 1639

Den voornoemden MISDOM ghehoort ter defensie van zijne ghesaisierde pennynghen zeght de baefmesse ghevallen 1639 vol betaelt te zijne nietieghenstaende het voorgaende saisissement actum eod

Antheunis CATHOIRE messagier deser stede relateert den verweerder gheherdachvaert te hebben op de 18en february 1640 omme te compareren op den 25en der zelven vut crachte van * ende voorgaende placet ende den verweerdere mondelynghe sprekende verclaersde niet te willen procederen nemaer hem te laeten condemneren ter presentie vanden heeschere ende den dienaere van Crombeke zegghende dat hij CATTHOIRE tzelven zoude relateren midts sverweerders non comparitie nochte procuratie over hem versteken van alle weiren ende exceptien concluderende d heeschers de zaecke int advijs actum 29en february 1640

Solvet over texten dheescher 20s
Solvet rapport 12s

De wet ghesien ordonneert bij provisie Nicase VRAMBOUT alhier ter greffie te nampteren tgonne hij schuldich is aen Joris MISDOM van landtspacht ghevallen baefmesse 1639 bedraghende 57p 13s 4d consenterende aen balliu de lichtynghe vanden voorseiden pennynghen op selve staterende de costen actum 22en maerte 1641

Het * staat viermaal voor het volgende …..

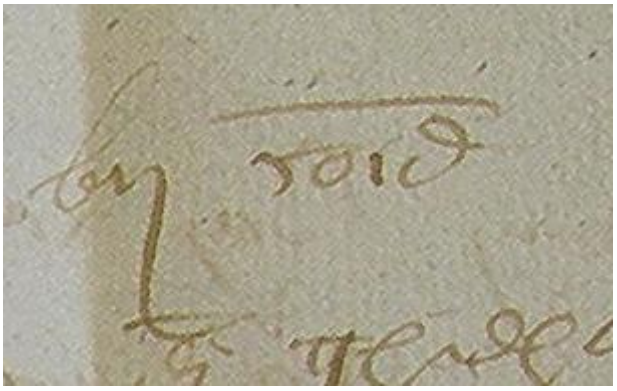

29 februari 1640 Jaecquemyne Foret werd bevrucht – SAP 251 – Folio 221 verso

Jaecquemyne filia Charels Foret verweereghe contra den bailliu – causa officie – heescher vande boete van vj pond parisis ter cause de verweereghe vleeschelycke conversaite ghehadt heeft met Chrsitiaen vande Peereboome synde presentelick by hem bevrucht - met costen
De zelve verweereghe conra Chrsitiaen vadne Peereboome heescher ex L diffanor ten eynde de verweereghe hem heesch maecke van zulx als zy weet t'zyn laste te pretenderen ter cause zy zeght by hem te wesen bevrucht over de houddenisse van haer kynderbedde alimentatie vande kyde – defloratie ende reparatie van haer eere ende andersins van tgnone dannof voorder dependeert – met costen

Jacques Steven djonghe ende Mayken filia Caerle Baert zyne huusvrawue verwerders contra den bailliu causa officy heescher vande boete van xij pond parsiis ter cause zylieden met elcanderen vleesschelycke conversatie ghehadt hebben voor huerlieden huwelyck – met costen

6 maart 1640 – Gevangenen ontsnapt ! - SAP 197A - nummer 10

Op 't verzouck vande bailliu ende amman deser stede
hebben dheeren **Jaecques Proventier** burghmeester - **Jaecques Wyts ende Jan Rouvroy** - hemlieden vertransporteert in vanghenessen deser stede
ende ghesien boven op de westcamer inde vierstede een gat ghemaect duer den meur -
in welcke camer gheleghen hadde **Joris Misdom** ende ghevisiteert doostcamer scheedende van de voorgaende met eene barden weech -
waerinne was **Gillis Cueleman** - criminelle ghevanghen ende **Pieter De Worm** gheapprehendeert omme schuldt -
vut welcke barden meur een berdt afghepuist was waerduere de voorschreven Cueleman gheraect es byden voornoemde Misdom ende tsaemen by nachte vertrocken vutte ghevangnenesse –
ghehoort 't verclaers vande voorseide Worm van dat hy gheen clappynghen nochte tumult ghehoort heeft -
nochte gheweten voor smorghens dat de voorseide ghevanghenen vut gheloopen waeren -
hebben burghmeester ende schepenen voorseit ghejugiert tselve gheschiet te zyne zonder culpe vande suppier - - zoo hy verclaert heeft -
hem oversulckx ontschuldighen vande voorseide vanghenebraeck
Actum den vjde maerte 1640

6 maart 1640 – Pieter van Neufville neemt een lening op bij Anthoine de Bureau – Onze Lieve Vrouwekruis - SAP 398 - folio 199

Compareerde in persoone **Pieter van Neufville filius Pieters ende Cathelyne Buuck** zyne huusvrauwe -
zij nemen een lening op bij **Anthoine de Bureau** -
en stellen als borg - d'onverdeelde helft van een huus ene erfve daermede gaende - ghemeene metten coooper - gheleghen in d Onse Lieve Vrauwe Cruuse binnen dese jurisdictie - streckende int gheheele mette oostzyde aen thuus van Augustyn Jacobssone - tzuutheynde d'erfve vane kercke van Onze lieve Vrauw achter thuus daer de visiteerder woondt -
de westzyde thuus ende erfve vande voornoemde kercke end van noorden O.L.Vrauwe cruuce voorseit

8 maart 1640 – Een oude rente en ’t Steenstraatje - SAP 398 – Renten - Folio 199 verso

Compareerde in pesoone **Leonara de Pours - wedewe van d'heer ende meeser Jan vander Fosse - gheadsisteert met d'heer Guillaume Floor -**
in desen haer bystaenden man –
dewelcke ghecedeert opghedreghen ende ghetransporteert heeft - zoo hy doet by desen - in handen ende ten proffyte van **Ghilein Wenis** present ende accepterende
een erfvelicke losrente van zeven ponden thien schelle parisis by jaere - den penningh xvj - - vallende altyts ter halfmaerte - bezet ende ghehipothiquiert op twee ghemeten ende half - onder zaeyland ende hommelhoff - nu jeghenwoordighlick ghebruyckt by de voorseide Wenis - ligghende tusschen **t' steenstraetjen ende de beke** - van oosten t'hommelhof vande aeldynghen van Pieter Aelst - ende van westen Christiaen Beuten -
toebehoorende jeghenwoordelick de zelve hypotheque de ghemeene hoirs ende aeldynghen van Jan de Schottere - orginelick verkendt by Adriaen van Heede ende Cathelyne zyn wyf - volghende de letteren van constitutie dies breeder ghewaghende in daten viij april 1598 - ghetransporteert by Jan van Nieukercke ter cause van Christyncken Stragiers zyne huusvrauwe - in handen van d'heer Andries Makeblyde opden xxvj ste july 1611 -
ende byden zelve maekblyde ten proffyte vande voornoemdde vander Fosse opden 6de oktober 1614 -
welcke vander Fosse de zelve voorseide transporteerde ten proffyte van heer Pieter Floor ende acceptatie vande voornoemde Makeblyde - zynen voogd - den vde meye 1618 - end daernaer by de voornoemde vander Fosse ghedeelt ten sterfhuuse vande zelve Floor ter cause van Joffrauwe Christyne filia d'heer Guillaume Floor zyne huusvrauwe –
ende ten sterfhuuse vande voornoemde vander Fosse aengehdeelt –
de tranportante makende de voornoemde Wenis vry acteur omme de voornoemde rente med twee jaeren verloop ende de rate vande loopende jaere t'innen ende ontfanghen als zyn eyghen ende propre goet voor hem - zyne hoirs ende naercommers ende dat voor zoo veele als tcaptial ende verloop vande voornoemde rente is bedraghende t'welcke zy bekende ontfaen t'hebben
Actum present Frans Pierins ende Jaques Diedeman - schepenen den viijde maerte 1640

9 maart 1640 – Brouwer Liebaert in de Watoustraat - SAP 398 -folio 200

Compaeerde in persoonen **Berthelomeus Liebaert filius Augstyn ende Passchyne filia Christiaen Doom** zyne huusvrauwe
verkennende ende belydende wel ende deughdelick schuldich te zyne aen **sieur Nicolays Tlam**

present ende accepterende
de somme van driehondert guldens in reste van zeker obligatie byde comparanten onderlynghe ghemaect ende ghestipuleert in daten van ... *niet ingevuld* - procederende van **coope ende leverynghe van graene** - thaerlieden contentemente ontfaen
vallende in drie egaele payemetnen te weten twee hondert ponden parisis by jaere dannof teerste vallen ende verschynen zal te sinte cathelyne daghe 1640 - ende zoo voorts totten expireren van de voornoemde drie jaeren ende payementen –
verbyndende boven t'verbandt van haerlieden persoons ende goedt –
present ende tecommende - by speciale
een huus mette brauwerie ende haere toebehoorten appendentien ende dependentien - metghaders een hommelhoff groot drie vierendeel ofte daerontrent ligghende onder ende achter de voornoemde huuse inde Watoestate deser stede van Poperynghe -
streckende oost ende west - abboutterende van noorden de zelve strate - zuuden Leonore Dooms - westen de beke ende van oosten derfve van sieur Walrav Baelde
verclaerende de voornoemde comparatnen dese hipotheque alleenelick belast te zyne met neghen ponden grooten by jaere inde diversche losrenten ten proffyte vvan meester Joos Cheys de jonghe ende dat tot versekertheit vande voornoemde Tlam omme by faulte van betalynghe de voornoemde somme ende payementen daeropp te verhaelen ende recouvreren naer costume in ghelycke gheuseert
Actum present d'heer Jaques Floor vervanghende jan van Renynghe schpenen den viiijde maerte 1640

14 maart 1640 – Boeten – SAP 251

Jan Cornette filius Frans verweerder contra den bailliu – causa officy heescher - vande boete van vj pond parisis emmers ter arbitraige vande wet ter cause den verweerder vleesschelycke conversatie ghehadt heeft ende ghewonnen een kynt met Jacquemyne filia Christiaen Glorieux – met costen
Op de 16de juny wordt ook het koppel Andries de Meire de jonghe en zyn huusvrauwe – beboet omwille van het feit dat zij 'cleeschelycke conversatie' gehad hebben voor hunlieden jeghenwoordigh huwelijk.

24 maart 1640 - De aanstelling van de officieren subalterne - SAP 436 - Folio 49

Officieren subalterne der stede van Poperynghe vernieuwt by sitr **Charles Wasquehal** vutten name van den heere -
metghaders burghmeesters ende chepenen der zelve stede upden xxiiij marty 1640

Oppervoocht van weesen - D'heer Jacques Proventier - burghmeester vande wet
Kerckmeesters van Sinte Bertins:
D'heer Jaecques Schevele D'heer Guilliames Pierins - Jan Valcke - Clays Cambray - knape - Jacques de Naghelare

Kerckmeesters van O.L. Vrauwe :
Willem Scherrier - meester Pieter Makeblyde - Jacob van Damme filius Jans - Andries Lebbe - knape Gillis Bervoedt
Kerckmeesters van Sint Jan
D'heer Guiliames Floor - Laurens vande Lynde - Frans Gallois - knape Clays Baelde

Dischmeesters generael vande drye prochie kercken

D'heeer Jacqeus Baert - Maillert vande goesteene de jonghe - Frans van Damme filius Augustyn - Jacques van Landeghem - Knape Jan de Lamy
ter assistentie van Sint Bertins : Caerle van Caester
Ter assisetentie van O.L. Vrauwe : Jan van Heede ende Christiean Bouve 15 november 1638
ter assistentie van Sint Jans: Gheeraert de Wyntere - Jan van Daele

Gasthuusmeesters : Jan van Renynghe filius Caerle - Jan Proeentier - JacquesSteven - knape : Matthys Brock
Voocht vande Magdeleene Cappele - Ghileyn Wenis - Pieter Keerne - Jaques vande Wynckele de jonghe - knape: Clays Balde
Gouverneuren van de aultaere van onse lieve vrauwe van Sint Bertins:
Jacques Steven - Frans Pierins de jonghe - Frans Diedeman
In Onse Lieve Vrauwe kercke : Ghelein Verclyte filius Ghileins - Maillaert vande Zande de jonghe - Anthonis van Zegherscappel
In de Sint Jans kercke : meester Anthhonis Winnebroot - Michie lvande Zande d'oude - Jacques leroy

Gouverneuren vande aultaer van t'heilich sacrament : Joos Couvreur - Piter Mazeman
Besorghers van de goede weghen inde prochie van Sinte Bertins: JJoos van Houcke - Frans van Damme filius Caerle
Inde prochie van Onse Lieve Vrauwe : Christiaen Venoot – Jan de Keyser
Inde prochie van Sint Jan : Jan Questroy - Frans Bervoet - knape : Jaecques Poissant

Warandeerders van de biere ende broode met datter ancleef ende sonderlynghe met laste van te doen gaugieren de coorne ende haver mate
D'heer Jacques Baert - Maillaert vande Goesteene doude - Pieter Babelaere - Clays Vermaerle - Christiaen Maes - Clays de Vos - frans Scherier -
knape Pieter Rouveroy
Folio 51
Ommeloopers - voorzitters, ghebieders vande wacht ende bestelders vande maerct : Jan Hondthauwere - Pieter Rouveroy
Warrendeerders vande smalle lyste ende perse ende rauwe perse met datter ancleeft :
Clays Buuck - Clays Waterleet - Frans van Beveren - Boudin Verhaghe - Gilles Baervoet - Jan Zanneken - Pieter de Dammere de jonghe - Jan du Flocq - Christiaen de Cocq -
knape Laurens Waterleet

Warrandeerders vande opperloyen - recke - volders - persse ende rauwe :
Christiaen Maes - Jan maerten - Pieter Babelaere -- Pieter van Renynghe - Caerle Roens - Jan de Vos - Clais Cambray - Christiaen Liebaert -
GUilleame Tristram - Michiel vande Zande de jonghe - Jacob vande Zande filius Jans - Jacob Callebaut
cnape: Michiel Stasen

Warrandeerder vande sayen :
D'heer Andreis Rebault - Piete van Damme d'oude - Andries de Meire - Ghilein Verclytte d'oude - Christiaen Hoverde - Christiaen Zannequin d'oude - Jan du Flocq
knape: Vincent van Bouchoutte

Convoyer vande sayen: Gillis Buuck
Gouverneuren vande vullambachte:

Adriaen Verpuckes - Frans van Beveren - Andries Fontenay - knape: Daniel de Cotz
Gouverneuren van de weefambachte
D'heerAndries Rebault - Jan vande Zande - Jan de Muelenaere - Clys Waterleet - Jan Verclyte filius Jans - knape: Anthonis Cathoire

Ickers van stopen cannen ende pinten bier ende wyn maete inde herberghen : Jan van Renynghe filius Jaecques - Anthonis de Witte

Govuerneuren vande scheerambachte: Chrsitiaen Liebaert - Jacob vande Zande - Jacob Maerten - knape: Jan Maseman
Warrandeerders vande vlaecke : Cklays Jacobssoone - Pieter de dammere doude - Piete vn Renynghe - Jan de Schildt - Christiaen Zannequin filius Jans
- knape: Vincent van Bouchoute

Warrandeerders vande verkens: Maillaert Liebaert - Frans Hullebus - Jan vande Goosteene filius Jans - Joos de Volder
Meter van de bayen ende sayen: Jacob Maerten
Warrandeerders van de ghesoden ende ghebraden: Meester Anthonis Winnebroot - Jacques Steven - Jan Roens filius Vincent - Jean Queva - Hendrix Heneman -
Pieter Rooms - Maillaert Liebert - knape - Pieter Rouvroy

Warrandeerders van de ledere :
Jaqeus Vpalcke - Ropbert vande Goesteene - Frans Pierins de jonghe - Isac Beharelle - Jan Schonaert
- knape: Jaecques de Naaghelaere

Warrandeerders van de hoppe: Gilles Pierins - Jan Baert - Maillaert vnde Goesteene de jonghe - Clais Jacobssoone - Jan de Roode - Jan Proventier
Clays Diedeman - knape : Daniel de Cotz

Officieren van de ackerschade:
Andries Huughe - Oosthouck
Maillaert Catteau - Eduaerthouck
Andries Baillevier - Haeghebaerthouck
Mahieu Huughe - Lyssenthouck
Jaspar de Berch - Wipperhouck
Mahieu Rousseau - Hellehouck
Pieter Bouve - Schoudemonthouck
Hugo Loridan - Hipshouck
Lodewic van Houcke d'jonghe - Eeckhouck
Willem van Damme - Hamhouck
Jacques Lhermite - Peselhouck

Cnapen hebbende beslach binnen ende buuten:Pieter Hauwen - Frans Rovaen - Adraien Pieren
Buschbewaerders
Jaques Roissant - frans Blieck

Brantmeesters ende warrandeerders van de brycken

d'heer Jaecques Schevele - Jaques Melis - Pieter keerne - Mahieu van Renynghe - JaquesSteven - Jaques Maeman - Lowys Lerou - Jan Drogenbroot - Jaques van Caiseele knape Pieter Herreman

Warrandeerders van de houtte : Jan de Puudt - Mathys Brock - Frans Rovaen - Mahieu Robvaen - Joos van Cayseele -

Hoppesackers: Gillis van Calis - Pauwels de Corte - Daniel van Caiseele - Jan de Puudt - Corneel de Schermer - Jan Keersebilck - Franchois van Hove -
Frans Rouvaen - Joos van Caéyseele - Maillaert Liebaert - Jan de Schildt - Mattheus Rooms - Andries Fontenay - Mahieu Roven - Jan Keersebilck de jonghe - Frans Quetstroy - Joos Keersebilck

Gaugierders vande tonnen en vatkens : Jan de Volder - Christiaen de Witte - Gillis Waghers - folio 54
Ycker vande boter cuypen: Antheunis de Witte
Bierwerckers vande halve tonnen en de vatkins : Pieter Herman dict Monsvelt - Daniel van Cayseele - Jan Keersebilck - Jacob de Naghelaere -
- Pauwels de Corte - Guilliame Lucas
met laste vande clocken te luyden ende ten brande te commen ende alle debvoiren te doene naer costume blyvende niet min in viguere
alle statuten ordonnantien ende keuren vorogaendelick tot directie ende onderhoudt vande voorghelesen offienbyde wet ende aeden der uppe ghemaeckt

Dienaers vande heere
Pieter de Clercq - Ghelein Faumarque - Jean Derré - jan Vrambout - Lowys petytberquin - Jan Vermeulen

Blyvende niet min in vigeure alle ordonnantiens - statuten ende cueren voorgaendelick tot directie ende onderhoudt vande voorghelesen officien byde wetyh ende raeden daerop ghemaeckt

Michiel Mannen de jonghe shaer admissie vande heere administrateus van Ste bertins heeft eedt ghedaen als pontvercoope deser stede van Poperynghe den vjde juny 1640
in handen van de bailliu - present tcollege vande weth

Afbeeldinghe van d'eerste eeuwe der societeyt Jesu voor ooghen ghestelt door ...
geredigeerd door [Anonymus AC09646389]

SAP 436 – Vermaek ende accoord vande weerden ende weerdinnen -

Ende alle andere hemlieden gheneirende met bier te tappen ende venten binnen deser stede ende jurisdictie met het collegie vande wet, ghedaen nopende de rehten deser stede compet'erende opde bieren – groote ende cleine voor den tyt van een half jaer innegaende jste mey 1640 ende expirerende ultima november daernaer ende dat opde conditien hiervooren in ander vermaecken verhaelt – boven dat de zelve weerden, weerdinnen ende tappers ghehoduen werden alle twee maenden te betalen de betaelen de quote van hemleiden vermaecken ende te stellen borghe voor de zelve ten contentemente vande thresorier.
Pieter Rooms heeft vermaeckt voor tvoroseide half jaer mits betaelende ten proffyte veser stede de sme van lxxij pond
Ghilein Bacquero
Jan de Swxarte
Jaspar Rycke
Jan de Landsheere
Chistofle Mahieu
Clis van Pradelles
Chrstiaen Beharelle
Jan Vraembout

Pietr van Walle
Videa Frns Kyts
Jaecques van Cayzeele
Frans Wydoot
Ghelein van Damme
Frans de Quidt
Anthoine du Bureau
Jan Bapstist vande Kyènderen
Videa Jaecques Vasseur
Jan de Langhe

Eind maart 1640 – Een huis en erf op de Couter - Ten halmdaghe – Halmen

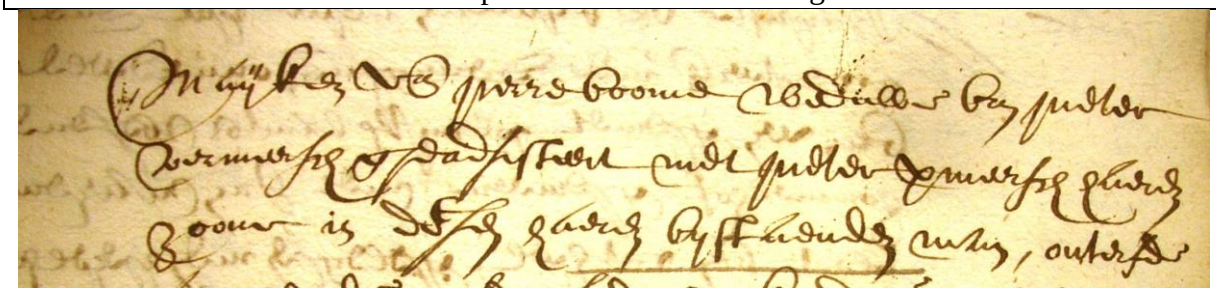

Mayken vande Peereboome, weduwe van Pieter Vermeersch gheadsisteert met Pieter Vermeersch haeren zoone - in desen haeren bystaenden man,
onterfde haer ende erfde **Lodewyck Druant** alhier present ende accepterende
in een huus ende erfve daermede gaende – groot vyfthien roeden ligghende **opden coutter** deser stede,
emmers alsulck recht cause ende actie als de vercoopeghe daeranne compteert, wesende zuuver ende onbelast, dan in sheeren coutterrente, blyfvende scooper laste
mits byde vercoopinghe dachterstellynghen te zuuveren tot daete deser –
aboutterende van oosten den cooper –
van zuuden de weezen Willem de Rycke –
van westen de kynderen Dieryck Liebaert
ende van noorden den coutterwech,
omme te godspenninck iiij schele parisis,
thoofcleede twee patagons,
te lyfcoope viij pond parisis
ende van princaele coope de somme van tweehondert pond parisis
te betaelen jc xxviij pond parisis ghereet ende tresterende bedraeghende lxxij pond parisis
binnen een jaer, naer date deser
Actum ut supra

Eind maart 1640 - Ten halmdaghe – Halmen

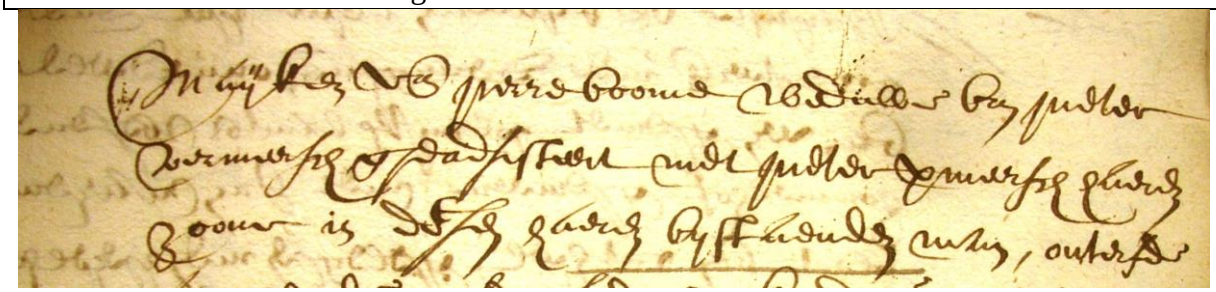

Mayken vande Peereboome, weduwe van Pieter Vermeersch gheadsisteert met Pieter Vermeersch haeren zoone - in desen haeren bystaenden man,
onterfde haer ende erfde **Lodewyck Druant** alhier present ende accepterende
in een huus ende erfve daermede gaende – groot ryfhien roeden ligghende **opden coutter** deser stede,
emmers alsulck recht cause ende actie als de vercoopeghe daeranne compteert, wesende zuuver ende onbelast, dan in sheeren coutterrente, blyfvende scooper laste
mits byde vercoopinghe dachterstellynghen te zuuveren tot daete deser –
aboutterende van oosten den cooper –
van zuuden de weezen Willem de Rycke –
van westen de kynderen Dieryck Liebaert
ende van noorden den coutterwech,
omme te godspenninck iiij schele parisis,
thoofcleede twee patagons,
te lyfcoope viij pond parisis
ende van princaele coope de somme van tweehondert pond parisis
te betaelen jc xxviij pond parisis ghereet ende tresterende bedraeghende lxxij pond parisis binnen een jaer, naer date deser
Actum ut supra

2 april 1640 – Ommestelling - Resoluties – SAP 469

Actum ter verghaderynghe van **sire Mattheus Deslious** religieus vande abdie van Ste. Bertinus, vutter name vande heere, bailliu, burghmeesters, schepenen, raeden ende notable den tweede april 1640

Is goedt ghevonden, gheraemt ende gheresolveert te tauxeren tot laste vande ghemeene in- ende opsetenen deser stede ende jurisdictie, megthaders de bedryfvers van lande onder de zelve, eene enckele ommestellinghe omme daermede te betalen ende stremmen de lasten ende urgente schulden, de stede incumberende, ende de ghonne die noch zouden moghen opcommen, de tauxatie te doene by t'collegie vande weth op den ouden ende ghecostumeerden voedt.
Voorts ten zelve daghe gheresolveert nu voortaen te tauxeren tot laste vande pachters, scheidende van hemlieden huere, alle jaere tot de maendt van meye, zonder d'aencommende voor die tyt te belasten in eenighe ommestellynghe.

13 april 1640 – Een schipper van Sint Winoksbergen - SAP512 – Schipvaart O. Fiers

Informatie judiciele gehoort by heer Jacques Proventier burghmeester - de heer Jaecques Wyts, voorschepen der stede van Poperynghe
vut crachte van opene briefven van requisitie van burghmeesters ende schepenen der stede van Dunkercke in daten xxiijde january 1640 ghetekent Hardeuist
ghezeghelt met eenen zeghel gvan groenen wasse,
verleent an Jan van Renynghe filius Caerle ghearresteerde verweerder ende
Adriaen de Seeuws heescher opden intendit byden voorschreven Renynghe overghelevert desen xiijde april xvjc veertich

Bertolomeus Oudaert - oudt achtentwyntich jaeren ofte daerontrent, schipper van zynen ampte - wonachtich te Berghe Ste. Wynocx - orconde ghehoort
ende gheexamineert op den voorschreven intendit naer eedt ghedaen –

tuucht ende deposeert warachtich te zyne dat zynen vader gheleden
omtrent drie jaeren alhier gheladen heeft op zyn schip diversche berckhoutte in nombre van 13 voet (?) toebehoorende den verweerder
niet hebbende onthouden de zekeren nombre door den laps van tyde –
welke de deposant beneffens zynen vaeder **ghevoert heeft naer**
Dunkercke ende ghelevert an Adriaen de Seews metten vrechtbrief hemlieden ghegeven
byden voorschreven verweerder van welk vrecht den deposant vraghende
jeghens den heescher omme betaelt te zyne - zeide dat Jan van Renynghe u betaelde –
hy es my noch ghenouch schuldich –
zoo dat zy wederghekeert zyn zonder betaelt te zyne ende daernaer satisfactie ontfaen vande voorseide Renynghe
ghevende den deposant voor redenen van wetenschap goede memorie te hebben alle tgene voorschreven ghedaen ende ghehoort te hebben
voorder niet wetende –
sluut zyne depositie die hy naer lecture heeft ondertekent
by laste van Bertholomeus Oudaert

16 april 1640 – Uit het dossier van de Penitenten in de Bibliotheek Vliegende Bladen Gent – Rug: 01:002142015

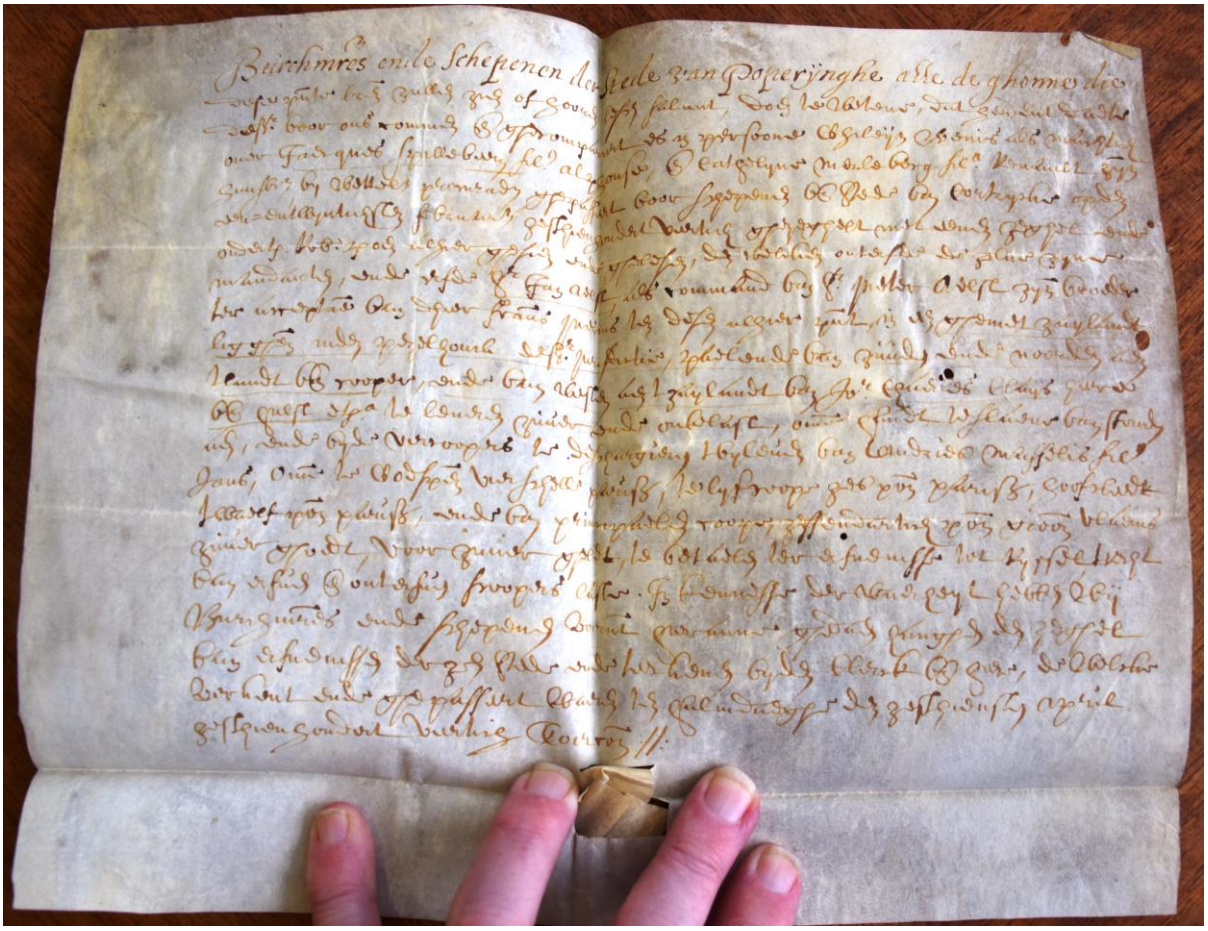

Burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe
Alle de ghonne die dese presente letteren zullen zien of hooren lesen saluut
Doen te wetene dat hedent daete deser voor ons commen ende ghecompareert es in persoone **Ghileijn Wenis** als machtich over **Jaeques Spillebeen**, filius Alphonse ende **Cathelyne**

Meuleberg filia Renault, zyne huusvrauwe by wettelicke procuratie ghepasseert voor schepenen der stede van Cortrycke upden eenentwyntichsten february zesthien hondert veertich ghezeghelt met eenen zeghel ende onderthekent Rob Poen - alhier ghesien ende ghelesen – de welcken onterfde de zelve zynne mandaeten ende erfde sieur Jan Aelst als command van sieur Pieter Aelst zynen broeder ter acceptatie van dheer Frans Pierins ten desen alhier present in **een ghemet zaylandt – ligghende inden Pezzelhouck** deser jurisdictie – paelende van zuuden ende noorden aen tlandt van de cooper ende van westen aen t'zaylandt van Joncker Charles Clays, heere van Hulst etca – te leveren zuuver ende onbelast – omme handt te slaene van stonden aen ende byde vercoopers te dischvergieren – 't byleven van Candries Masselis filius Jans –
Omme te godspenninck vier schelle parisis
Te lyfcoope zes ponden parisis
Hoofcleedt twaelf ponden parisis
ende van principaelen coope zessendertich ponden grooten vlaems – zuuver goedt, voor zuuver ghelt – te betaelen ter erfvenisse tot Ryssel –
trecht van erfven ende onterfven scoopers laste.
In kennesse der waerheyt hebben wy, burgmeesters ende schepenen voornoemt hieranne ghedaen hanghen de zeghel van erfvenissen de zelve gezien ende terkennen byden clerck van hiere –
de welcke verkent ende ghepasseert waeren ten halmdaeghe den zesthiensten april zesthienhondert veertich – toorconde

Mei – De internationale toestand -

0 Recensies
Review schrijven

Chronyke van Vlaenderen ...: 621 tot ... 1725 ...
Door Nicolaus Despars

We volgen dit jaar de verrichtingen van Oragne in het Land van Waes niet – maar natuurlijk wel de Franse aanvallen in de Artois, met zijn gevolgen voor Vlaanderen en Poperinghe.

Het Fransch leger had dit jaer meer voordeel in Artois. Den koning met Richelieu waeren den 27 meye binnen Amiens.
Sy veynsden geduerige ondernemingen en hielden de Spaensche en Keysersche aldaer in onsekerheydt van hunnen aentogt. Waer door den Graef van Isenborg, Gouverneur van Atrecht uyt syn stadt trok, laetende de sorg der selve aen Rugene Bael een vroom Yersch soldaet, bh selfs de stad Bethune voorseinde met volk en krijghsghetuyg, meynende, dat de Fransche hier haer eerste gewelt souden hebben gethoont.
Meilleraye wsas uytgesonden om Charlemont op de Maes te belegeren. Dog de gedeurige regenvlaegen deden dit voornemen veranderen. Alsdan wierdt voorgheslaghen Atrechyt te belegeren, met strengh gebodt van sulkcx voor de Spaensche geensints denkbaer te maecken. Daerom heeft hem Chatillen voor Bethune verhoont en wierdt van Meilleray met kleyne dagreysen gevolgt, tot dat dese ontrent Bapaume was, wanneer hy keerde op Atrecht opgevolgt wordende van Chatillen.
Indervoegen dat beyde Fransche legers sig vonden voor Atrecht op den 13 junius, sonder dat de Spaensche sulkx oyt hadden konnen voordencken.

Den generael Lamboi tragt eenige troupen in de stadt te brnegen, maer wierdt door Mailleray afgheslaghen. Wannee den Prins Cardinael oordeelde, dat hy selfs in persoon tot het ontset noodig was.
Die op den 22 tot Cortrijk was, reysende van daer na Ryssel. Hy verkoos sijn legerplaets aen Sint Eloys Bergh gelegen maer een mijle van ’t quartier van Chatillen.
De belegeraers moeten hun levensmiddelen kryghen uyt Amiens, en dit onder de bewaeringh van 10 a 12000 mannen, sonder die hun uyt de lignie moesten tegen gaen. Terwijl eens den cardinael een proeve doet om door ’t beleg te slagen, en waerlijk hy was nu binnen de retranchementen ten tyde van vyf uren, en meynende d’heel dat quartier op te slaen, wierdt hy door het bykomende onderstandt wedreghedreven, alwaer eht verlies wedersijdts even groot was. Daernaer wierden de levensmiddelen met grooter menigvuldigheydt tot het beleg toegevoert – nogte den Prins Cardinael en kon het selve niet meer beletten: soo groote voorsorg hadden de Franschen ghenomen, om alle de wegen te beletten, en van allen aenstoot te bevryden.
Wanneer de b elegerde siende, dat sy vrugeloos onderstandt verwagtende, naer eenen vromen wederstandt by gebrek van volk en krijgsgetuyg sig ghenoodtsaekt vonden op den 9 ougst over te geven.
Alsdan bevondt men dat Don Philippe de Silva te kort had gebleven in sijnen dienst, terwijl hy met 7 regimenten by Atrech voor d’aenkomst der Fransche liggende, de stadt niet was ingegaen, nogte den Prins Cardinael nu in d’eerste retrenchement zijnde niet had ter hulp ghekomen, dus wierdt desen gevangen en op’t casteel te Vilcoorde gevest.
Hoe veel het Fransch Heyr hier had gheleden, kan men oordeelen, indien men gelooft de Fransche schryvers selfs, de welcke ghetuyghen, dat door desen togt alleen hunne troupen soo vermoyt en verflauwt waeren, dat sy niet meer bequaem en waerne, om den g’heelen overigen somer iets te ondernemen.

10 mei 1640 – Daghinghen – SAP 127A – nummer 16 – Processen

Voor myne heeren burghmeesters ende schepnenen der stede van Poperynghe

De weduwe van Augustyn van Damme tendeert ten fine dat Pieter Keerne haer garranderen ende indempnere costeloos ende schaede’loos jeghen d’heer Pieter vande Peireeboome vande somem van lxxx pond parsiis by sheereghes man otnfanghen als kerckemeester van onse Lieve Vrawue van Jacob Femmery ende by hem jeghens den verwerder afgherekent - staend meE heesch van costen
Robert Bote heescht Charles de Roode de some van ijc iiijxx xvj pond ij schele vn coope ende lverynghe van wolle – daerop paeiment jc iiijxx x podn vij schele de reste stans met costen
Jacob Pillaert heescht Robert Lucas de levrynghe van drye spynt coorne byden heescher jeghens den verwerdr ghecocht ten advenant van xxiiij pond parisis de raziere – staens met costen
Jan vande Goesteene filius Maillaert heescht Christien Moerert de somme van xxxvij pond iiij schele van verhaelde wynckelwaere – daerop paeiemnet alle leverynghe van cleenbier – staens met costen
Den zlve heescht Mahieu Schrevele de somem van xlij pond viij schele van ghelycke wynckelwaere – staens met osten
Den zelve heescht Augustyn van Damme filius Jans de somme van xx pond xiiij schele parisis van ghelycke wynckelwaere – staens met costen
Jan Baert heescht Anthonis Maseman xlj pnd parsisi by hem verandwoort over Jan Maseman filiius Mattheus van verhaelde wynckelwaere -staend met costen

Frans de Haene heescht Anthoine de Parche de somme van twaelfr ponden grooten van sheeschres huusvrawue weezeepennynghe – daerop paiement vyf ponden viichthien schelel grooten – de reste staens met heesch van costen
Augustyn Jacossoone als curatuer ten sterfhuuse van Ghilein vande Walle tendert tot wysdom executoir ten laste vande wedeuwe van Jan Saisoen van twee distynte acten van erfvenesse vande huuse ende erfve daer de voronoemde vande Xalle overleden es ende een hommelhoveken aen t'Rekchofstraetgen tot betaelynghe van e somem van twee hondert vichtich ponden grooten van coop vande voorseide huuse ende erfve ende vyfentsevntich ponden grooten van coope van tvoorseide hommelhoveken ende inthimatie met costen

Christien Floor heescht Maillaert Huughe de somme van xviij pond xviiij schele parisis van leverynghe van bier ten sterfhuuse van zyn broeder – staende met costen

25 mei 1640 – Delanghe beledigt de schepenen – SAP 127A – Nummer 29

Dheer Jan Rouvroy – oudt L jaeren ofte daerontrent – schepen deser stede – ghevraecht ende ghehoort van officie weghe – tuught ende deposeert dat hy als gisteren xxiij deser maendt – gheweest es inde zelve qualiteyt beneffens d'heer Frans Pierins – oock schepen deser voorseide stede – dheer Robert Provetnier – thresorier – Pieter Baebelaere peeteraer ende Jan Devey, sheeren dienaere – ter herberghe van Jan de Langhe – omme aldaer zyne byer te presteren - twelcke by hemlieden ghedaen zynde ende vertreckende vuytte zyne herberghe – heeft den depsoant ghehoor dat den voorseide langhe hoofhte endeoverlu gheseyt heeft dat de beurse vande zelve thresorier deser stede maer en was eene hondtsconte – tzelve proferernde ter aenhooren van diversche vremde persoonen ende naemleick eenighe gheestelycke dye aldaer waeren drynckende inde caemer boven ter herberghe voornoemt – die daer deure oock zeere gheschandalizeert waeren – welcke den depsoant weet vuytte reden voorschrven – Sluyttende mitsdien zyns depositie dye y naer lectur heeft onderteeckent – den xxiiij de meye 1640

Meester Frans van Doorne – docteur inde medecine binnen deser stede – oudt xxxvij jaeren ofte daerontrent – tuught ende deposeert als vooren dat hy opden xxj meye 1640 gheweest es ter herberghe ban Jan de Langhe binnen dese voorseide stede – beneffens Pieter Baebelaere – alwaer ghesaemdelick drynckende eenigeh kannen biers inde keuken ter zelve herberghe – es gheschiet dat ondertusschen den voroseide Langhe – zeere murmureerde jeghens de weth deser stede – ter cause dye hem te vele wilde doen gheven – zoo hy zeyde – over zyn vermaeck van impost opde byereassyssen – zegghende zy willen diversche weerden doen gheven xij pond parisis ter taeffel - ghelycke aen Sint Jooris – t'Gouden hOoft – den Hert ende andere – maer ick en zal tzelve niet gheven – dye vande weth en zullen tzelve in heurlieden balch niet steken – ick hebbe – met reverentie ghesproken – den sert ende den bru van hemlieden allen – denoterende dye van de zelve weth – waeromme zoude ick meer gheven als een andere – ick en zal liver niet veramecken – als dat zyleiden tzelve in heurleiden versaden balch zouden steken ofte dierghelycke woroden in substantie – voughende daertoe dat hy soldaeten gehouden hadde ende ddat dye den zelve weth – hem dannof gheene betaelynghe en hadden doen ghenieten –
repeteerende alle tzelve in vele verscheyden stonden –
ghevende voor redenen van wetenschap dat hy alle tzelve alsoo ghehoort heeft – vuytten dyen mont van de zelve Langhe – aldaer present zynde –
sluyttende mitsdien zynde depositie desen xxv meye 1640
frnciois van Dorne

Jan Devey – sheeren dienaere – oudt xl jaeren ofte daerontrent – deposeert aldvooren dat hy wounsdaghe laetstleden gheweest es met dheeren Frans Pierins – Jan Rouvroy – Robert Proventier – thresorier dser stede metgaders Pietr Babelaere prettenaere ter herberghe van Jan de Langhe – omme te presteren zyne bieren – twelcke byde voroseide persoonen ghedaen zynde – zoo eist dat den voroneomde Langhe int vertrecken gheseyt heeft hooghe ene overluut – dat de beurse vande thresorier was – met reverentie ghespooken – ghelyck een hontsconte – twelcke den zelve thrsorier hoorende – zeyde dat hy hem Langhetzelve wel nog eens zoude deon zegghen ende verleeren – twelcke den deposant weet overmits dat hy aldaer present zydne tzelve alsoo verstaen heeft vuytten mondt vande voroseide Langhe – Sluyttende mitsdien zyne depositie dye hy naer lecture heeft odnerteeckent – dach ende daete alsvooren – toorconde
By laste Jan – DeVey

Pieter Babelaere – oudt xlvj jaeren ofte darontrent – ghe-eedt lantmetere binnen deser stede – gehoort ende ghevraeght van ooficye weeghe als vooren –
tuught ende deposeert dat hy opden xxijde meye 1640 – gheweest es ter herberghe van Jan de Langhe met ende neffens meester Frans van Doorne, docteur inde medecine – alwaer zylieden idne keucken ghedroncken hebbende ghesaemdelick eenighe kannen biers tot otnrent den avent – es gehbeurt dat onder andere – de voroseide Langhe begonst heeft te murmureren opde weth deser stede ter cause dye hem te vele wilde doen gheven – zoo hy zeyde – over de inpost ofte zyn vemaeck opde byereassysen – zegghend zy willen my doen gheven een pond grooten ter taeffel ghelycke aen eenighe ndere weerden -waeromme zoude ick tzelve gheven – omme in heurlieden balch oft kele te steken – ick en zal liever niet vermaecken –
tuught voorts dat hy als pretteraere deser stede – gheweest es ter voorseide herberghe opden xxiij meye voroseit - met dheers Frans Pierins – jan Rouvroy schepenen ende Robert Provntier – thresorier deser stede ten eynde vande byeren van de zelven Langhe aldaer e presteren – twelcke byde deposant ghedaen zynde theurleiden presentie ende mitsdien daernaer vertreckende vuytte zelve herberghe – soo heeft hy den voornoemde Langhe hooren zegghen dat de beurse vande thresorier was ghelycke eene hondtsconte – twelcke den zelve thrsorier verstaende -zeyde dat hy hem Langhe tzleve wel noch eens zoude doen zegghen ende verleeren – zynde mitsdien ghesaemdelick vuytten zelve huuse vertrocken ende voorts van daer ghaen prsetern ter herberghe van tDoorneken –
zonder voroder te wetene te materie –
sluyt zyne depositie- dye hy naer lecture heft odnertee”ckent den xxvj meye 1640

Uiteindelijk besluit de wet op e 9de juni 1640:
Stellende mitsdien den verweerder hem ter dsicretie vande wet –
Concluderende de zaecke metten heescher met advyw –
De wet op alles ghelet ordonneren den verweerder te compareren in vierschaee ende te verclaeren dat hy dinjurie de wet annegheseyt tongheycke gheseyt heeft – renonchierende de zelve y dese – condemnerende hem in eene boete van xviij pond parsiis – een derde ten proffytte vande heere – een derde ten proffytte vande kercke van Sint Bertins – tresetende derde voro de aeme deser stede – vorts idne costen ende myzen van justitie ter tauxatie – hem inderdicerende andermael deierghelycke ofte andere injurien te profereren op voorder amende ende correctie –
Actum 9° juny 1640

Dit stuk dateert van 30 juni 1639- Transcriptie Jacques Destailleur

Heesch van costen omme de Baillieu causa officii heeschere jeghens Jan DE LANGHE

verweerdere, dienende voor Burghmeesters ende schepenen der stede van poperynghe

Alvooren omme uwe Ed. t'informeren vanden oorspronck van dese costen, dient gheweten ende es waerachtich, dat den verweerdere eenighe iniurien naegheseyt hebbende tot laste vande weth, alsnu es heeschere gheordonneert gheweest, daer uppe te houden informatie preparatoire dewelcke byde weth ghesien, es d'heeschere ghelast gheweest sverweerders laste heesch te maecken, waerinne eyndelynghe zoo verde gheprocedeert es, als dat den verweerdere ter cause vande zelve boete van XII p, metsgaeders inde costen ende mysen van justitie ter tauxatie opden IIIen september 1639
Tot betooch van welcke costen d'heeschere exhibeert extraict van procedure cotte A

Ghedient ende overghebrocht XXXen juny 1640

Voor myne heeren Burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Heesch ende calangie[1] omme den Bailliu der zelve stede causa officii, heeschere jeghens Jan DE LANGHE verweerdere

D'heeschere poseert voor waerachtich, dat den verweerdere opden XXIen meye 1640 hem heeft vervoordert nae te zegghen tot laste vande weth alhier, diversche iniurien ende scandaleuse woorden, onder andere dat hy (met reverentie gesprooken) den sert ende den bru van hemlieden hadde, ende dat hy ter cause van zyn vermaeck vande impost opde byere assysen niet en zou ghelycke andere weerden een pont grooten ten besten, omme in heuren verserden[2] balch te steken, denoteerende[3] dye vande zelve weth

Toedien heeft den verweerdere hem oock vervoordert op de XXIIIen der voorseyden maendt te ghebruycken ende useren van ghelycke inciviliteyt[4] int regard van dheer Robert PROVENTIER thresorier deser stede wesende in faict van zyn officie met dheers Frans PIERINS, Jan ROUVROY schepenen, ende Pieter BAEBELAERE, preteraere, ten eynde van sverweerderes huuze ende herberghe de byeren te presteren in conformiteyt van het statuut deser stede, ghemaeckt opde voorseyde byeren assysen, alswanneer den voorseyden verweerdere gheseyt heeft aenden zelven thresorier, dat zyne beurse maer en was eene hondtsconte, tzelve profereerende hooghe ende overluut, int aenhooren van diversche vremde soo gheestelycke als weireldlycke persoonen, dye daer deure grootelyckx ghescandalizeert zyn gheweest van dat zy de verweerdere waeren hooren vuytspreekende dusdaenighe oneerlycke propoosten, naemelyck ter presentie vande zelve weth ende ende aenden voorseyden thresorier, wesende inde fonctie om heurlieden officie inde voorseyde afpresterynghe van sverweerderes byeren, tot conservatie van het stede recht by heurlieden respectivelyck bezwooren,

jae dat meer es omme te betoonen dat hy de zelve weth tenemael es vilipendeerende[5] ende heeft hy verweerdere hem zoo verde vergeeten opden XXIXen mey 1640 ..... zegghen aen dheer Jaecques DIEDEMAN schepen deser stede dat hy maar een fielt en was, ende dat roupende al passerende voor zyne deure op sheeren straeten, ten aenhooren van alle ghonne aldaer present zynde,

---

[1]Calangie: beschuldiging
[2]Verzerden: verdomd, vervloekt
[3]Denoteren: aanduiden
[4]Inciviel: onbeleefd, onhoffelijk, onbeschoft, lomp, bot
[5]Vilipenderen: verachten, smadelijk bejegenen

Ende hoe wel den zelven verweerdere behoort hadde te desisteren[6] van dusdaenighe scandaleuse ende oneerlycke propoosten meer te profereeren, ghemerckt dat hy opden derden september 1639 ter cause van ghelycke zaeke ofte ghelycke woorden sententie heeft onderstaen, ende daerby hem gheinterdiceert es gheweest meer zulcx te doene op arbitraire correctie dyes nietieghenstaende heeft hem vervoordert verliesende tbehoorelyck respect ende zelve weth te doene ter ....., alles in groote vilipendentie, ende mitsdien niet lydelyck zonder condigne punitie
Mitswelck nemende conclusie tendeert ter fine dat den verweerdere ter cause voorschreven ghevoucht werd in alsulcke boete peyne ende amende als in recht ende justitie bevonden wordt te behooren ende nietmin dat hem verweerdere alvooren gheordonneert worden te compareeren inde oopene ghebannen vierschaere becleedt in zyn lynwaet met eene onghebrande kerse in zyne handt ende aldaer de voorseyde iniurien te revoceeren[7], verclaerende dye t'onghelycke gheprofereert thebben, ende dat zelve hem hertelyck leet es, ende oversulcx te bidden Godt ende justitie verghevenisse, metgaeders partye ghe. off...., int cas zy begheerde aldaer present zynde, metgaeders dat hy verweerdere ghecondemneert wordt inde costen ende mysen van justitie ter tauxatie

Stellende midtsdien den verweerdere hem ter discretie vande wet, comt inde zaecke metten heeschere int advys
De wet op alles ghelet ordonneert den verweerdere te compareren in vierschaere ende te verclaeren dat hy d'iniurien de wet annegheseyt als t'ongelycke gheseit heeft, revocereren de zelve, by dese condemneren hem in eene boete van xviii p parisis, een derde ten proffytte vanden heere, een derde ten proffytte vande kercke van Sinte Bertins ende t'resterende derde voor de aermen deser stede, vorts in lasten en myzen van justitie ter tauxatie hem interdiceren andermael dierghelycke ofte andere iniurien te profereren op voorder amende en correctie
actum 1en juny 1640

Ghetauxeert ende ghemodereert by d'heer Andries RABAULT Burghmeester ende Charles LEURIN schepen op xxxviii p v sol naer dien ghesien waeren de diminutien par verweerdere inghedient en daerop ghelet, metgaeders den eedt par heeschere ghepresteert, als dat hy dese costen niet quitghescholden voor eenen stoop wyn,
actum VIen february 1641

30 mei 1640 – Voor Ghilein de Haene zijn de wetten Botterix – SAP 127A – nummer12

Pieter de Keyser – oudt xxxvij jaeren ofte daerontrent – schepen deser stede ghevraeght ende ghehoort van officieweghe – heeft verclaerst op eedt – waerachtich te wesen dat hy opden xxix april 1640 – wesende ter herberghe van Gheleyn Bacquero – ghehoort heeft dat Ghilein de Haene – ghezeyt heeft onder andere proposten – dat alle de scepenen deser stede – maer en weren botterycx – tzelve ten twee stonden repeterende – ende daer naer zeyde – hy Haene aen den deposant – ghy zyt een van de twaelfve schepenen ende ick zal u doen dansen te Ghendt binnen een maendt – ofte een vande zelve twaelfve- voughende daertoe – ghy en zyt maer eenen schytschepen – emmers tzyn alle schytschepenen -tzelve re-iterende ende soo binnen den huuse van de zelve Bacquero als daer butten – rouppende hooghe ende overluut schytschpene – ten zyn maer al schytschepenen – inder voughen dat den deposant tzelve conste hooren van binnen den huuse – zittende by het vyer –

[6]Desisteren: afzien van, niet langer aanhouden of voortzetten
[7]Revoceren: herroepen, terugnemen, intrekken

alle twelcke gheschiede ter presentie van de voornoemde Bacquero – zyne huusvrauwe- Guillaume Cauweraert ende zyne huusvrauwe – Pieter Six ende Jan Misdom –
hebbende hy deposant verstaen van de voornoemde Bacquero – Cauweaert ende zyne huusvrauwe dat de voornoemde Haene wesende vutten den huuse herberghe voornoemt met een snaphaene – welcke hy was laedende verdreyght heeft den deposant daermede taggresseren –
tuught voorts dat hy deposant ten tyde van tprofereren van de voroschreven injurien hem Haene vertoocht heeft – dat hy niet en behoorde zulcx te zegghen van dye van de weth – als dat zy alle waeren botterycx ende schytschepenen –
gheconsidereert dat hy Haene wilde zoo wys wesen – emmers hem houdende voor een duocade (?) waeruppe de voorseide Haerne andermael ghezeyt heeft dattet al waer was ende dat hy daer by persisteerde
alle twelcke den deposant weet vuytte dien dat hy alle zelve alsoo ghehoort ende verstaen heef – sluytende mitsdien zyne depositie - deen xxiiij mey 1640
Pieter de Keyser

Guillaume Cauweraert – oudt xxxj jaren ende Genevyfve Looten zyne huusvrauwe – oudt xxxij jaeren ofte daerontrent – woonende binnen dese jurisdictie –
tuughen ende verclaeren als vooren – dat zy opden xxix april 1640 – passerende ontrent de middelernacht ter herberghe van Ghilein Bacquero - alsoo zylieden naer huus waeren ghaende ende aldaer doende tappen een canne biers –
hebben ghevonden Ghilein de Haene – dye aldaer oock was drynckende – hebbende alsdanne verstaen ende ghehoort dat den voornoemde Haene was anzegghende den voorseide Keyser – dat hy schepen botteryck was ende dat alle de schepenen van Poperynghe maer botterycx en waeren – zegghende daertoe ande voorseide Keyser –
ghy schytschepen – emmers dat alle de voorseide schepenen maer schytschepenen en waeren tzelve ten diversche stonden repeterende ende roupende hooghe ende overluut dat een yeghelick aldaer present zynde tzelve conste hooren
ende alsoo den voorseide Haene vutten de zelve herberghe ghynck met een vierroer ofte snaphaene heeft gheroopen van butten opden voornoemde Keyser –
compt vuyt ghy schytschepen – ick zal u eere haest wat gheven ofte zeer haest naer u senden laedende ten dyen effecte den voorseide snaphaene ofte vierroer – dye hy in zyne handen was hebbende ende mits de deposanten – vreesden van eenich ongeluck - zyn van aldaer vertrocken
ende zonder yet voorder te wetene ter materie – sluyttende haeren despositie - daeete als vooren
Ghelames Cauweraert –
By laste Genevyfve III Looten

Jan Misdom filius Caerle – oudt xxxvj jaeren ofte daerontrent – lantsman woonende binnen dese jurisdictie – tuught als vooren dat hy opden xxix april 1640 gheweest is ter herberghe van Gheleyn Bacquero met Pieter de Keyser – Gheleyn de Haene – Jacob Coemelck – Lodewyck de Waeghemaecker
ende naer alwaer ghedroncken hebbende tot ontrent den elf heuren inden nacht –
es gheschiet dat den voornoemde Haene – onder andere propoosten ghezeyt heeft aen de voornoemde Keyser – dat hy maer en was een schepenen botteryck ende dat alle dye van de weth alhier maer bottericx en waeren –
ende dat hy Haene meer wiste in zyn cleynen vynder als den voorseide gheheele weth dede - voughende daertoe dat de zelve Keyser maer eenen schytschepen en was –
emmers dat dye vande zelve weth alle maer schytschpenen en waren –

zegghende ick zal een vande twaelfve schepenen naer Gendt doen dansen –
ziet wyen datmen daer inde weth stelt –
profererende de zelve injurien ten vele verscheyden stonden – jae - dat meer es – de voorschreven deposant heeft ghehoort ende ghesien dat den voornoemde Haene –
ghaende met een snaphaene buutten de zelve herberghe ende aldaer butten staende –
gheroopen heeft opden voornoemde Keyser –
compt vuyt ghyen schytschepen – ick zal u zeere haest wat gheven – ofte naer u senden ende mits den zelve Keyser binnen was blyfvende ter zelve herberghe ende den voornoemde Haene niet verandwoordende – vreesende van eenene ongheluck –
es hy haene van aldaer vertocken – welcke den depsoant weet vuytt dyen dat hy alle tzelve inde voughen ende manieren voorschrevn ghesien ende ghehoort heeft -aldaer present zynde ende zonder voorder te wetene ter materie – sluyt zyne depositie dye hy naer lectuere heeft onderteeckent den xxv meye 1640 – toorconde – by laste Jan + Midom

Ghilein Bacquero filius Matthhieu – oudt xxix jaren ofte daerontrent – herberghier woonende tot **Spagnaersdaele** binnen dese jursidictie – tuught ende deposeert als vooren – dat opden xxix april 1640 ghecommen is tzynen herberghe Pieter de Keyser – Ghileyn de Haene – Jacob Coemelck – Lodewyck de Waeghemaerker ende andere ende aldaer ghedroncken hebbende tot ontrent de elf heuren inden nacht –
es ghebeurt dat den voornoemde Haene onder ander propoosten ghezeyt heeft als van Keyser – dat hy maer een schepene boteryck was ende dat alle dye van de weth alhier maer boterycx en waeren –
zegghende toendien anden voornoemde Keyser – ghynen schytschepene –
emmers alle dye vande zelve weth ende zyn maer schytschepenen –
tzelve hooghe ende overluut repeteerende ten veel verscheyden stonden - voughende daertoe den voorseide Haene dat hy een van de zelve schepenen in nombre van twaelfve – zoude doen dansen naer Gendt – jae - dat meer es –
gaende butten de zelve herberghe met een snaphaene – dye hy Haene – mede ghebrocht hadde - zeyde ende riep opden zelve Keysere –
compt vuyt ghynen schytschepene ende mitsdien hebbende den zelve snaphaene in zynen handen - heeft ghestelt ofte ghegooten czyne cruudt inde paenne
ende mits den deposant vreesde van eenigh ongheluck heeft hem Haene schoone toeghesproken ende gheindiceert dat hy deur zoude ghaen ende naer huus trecken – soo hy vorts daernaer ghedaen heeft –
Ghevende voor redenen van wetenschap tzelve alsoo ghehoort ende ghezien thebben –
sluyt mitsdien zyne depositie – die hy naer lectuere heeft onderteeckent – dach ende date als vooren
Toorconde – by laste Ghileyn Bacquero

Ghezien by burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe – den schriftelicke heesch voor hemlieden ghedient by dezen van weghen den bailliu der zelve stede – causa officy – heescher ter eender zyde
Jehgens Ghelein de Haene – verweerder ten andere
Metgaders sverweerders verbale andwoorde ende conclusien – int advys op alles ghelet – wyzen ende condemneren den verweerder te cause by heesch vermelt – te compareren in ghebannen vierschaere ende aldaer blootshooft en op beede zyne knyen – hoghe ende overluudt godt ende justitie verghevenesse te bidden ende te verclaersen dinjurien by heesssche vermelt ten onghelicke ende met quade cause thebben gheprofereert ende oversulcx te weder roupen – hem condemneerende vorts in eene boete van hondert guldens – een derde ten proffytte van de heere – een derde voor de aermen deser stede ende tresterende derde te

distribueren ter arbitrage van de wet – hem interdicerende meer diergelycke injurien te zegghen op voorder arbitraire correctie –
condemnereende hem vorts inde costen ende myzen van justitie ter tauxatie
Ghepronnonchiert xxx mey 1640

Juni - Register der boeten – 27 juni 1640

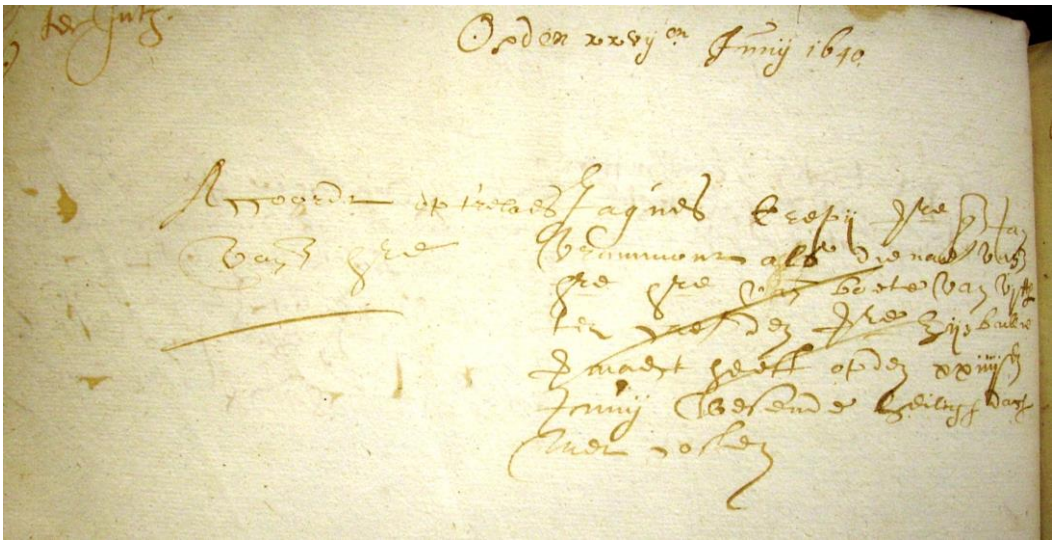

Opden 27 juny 1610
Jaques Crepy verweerder contra Jan Vrammout als dienaere vande heere - heescher – ter cause vande boete van vj pond ter cause den verweerder zyn bailie vermaeckt heeft op den xdxiiij ste juny – wesende heilighdagh – met costen

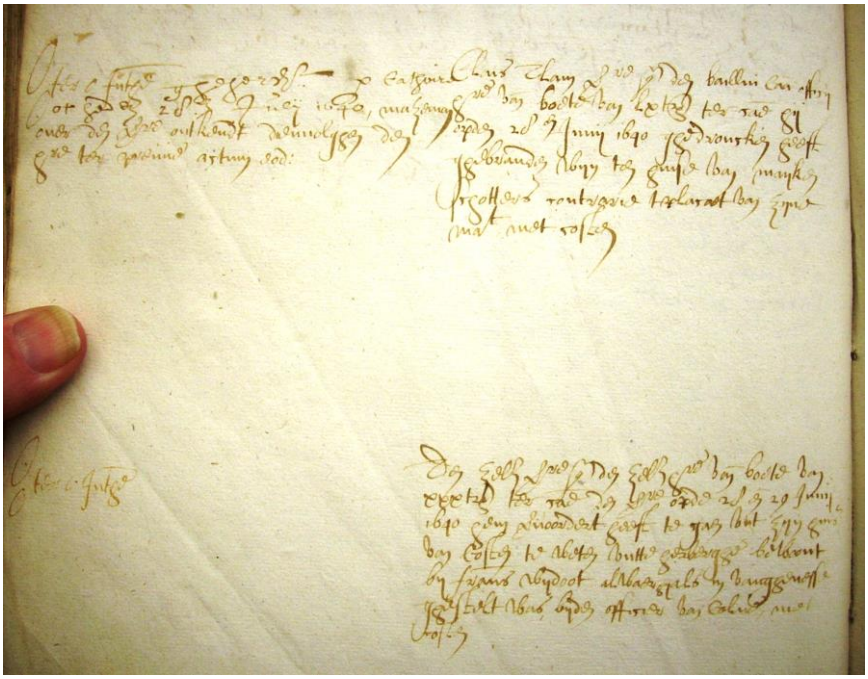

Clais Tlam verweerder contra den bailliu – causa officy – heescher van de boete van lx schele parisis ter cause hy opden 28ste juny 1640 – ghedroncken heeft ghebrnaden wyn ten huise van Mayken Schotters contrarie tplacaet van zyne majesteit – met costen

Den zelven verweerder cntra den zelven heescher van de boete van xxx pond aprsiis ter cause den verweerder opden 28ste ende 29ste juny 1640 hem vervoordert heeft te gaen vut zyn huus van costen – te weten vutte herberghe bewont by Frans Wydoot – alwaer hy in vanghenesse ghestelt was byden officier van de colve – met costen

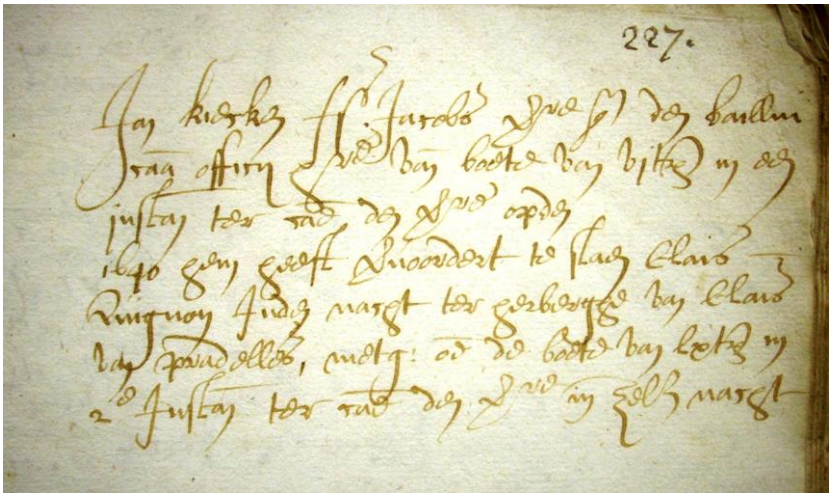

Jan Kiecken filius Jacobs - verweerder contra den bailliu - causa officy – heescher vande boete van vj pond parisis in een instantie ter cause den verweerder open … *niet ingevuld* … 1640 hem heeft vervoordert te slaen Clais Huighnon inden nacht ter herberghe van Clais van Pradelles – metgaders omme de boete van lx pond parsiis in 2de instantie ter cause den verweerder in de zelve nacht ….

14 juli 1640 - Maillart Boudry doodgeslagen – Renten

Compareerde in persone **Pieter Taluwe filius Jacobs** den welcken verclaerde vereenst ende veraccordert te zijne met meester **Joris Queval**, bailliu der stede van Poperinghe,
voor den somme van lx pond parisis
voor zoo veele als de costen ende myzen van justitie
ende tgonne danof voorder dependeert
metgaders alle extraordinaire deboursen byden zelve bailliu ghedaen
ter cause vande manslach byden zelve Taluwe gheconfeest
in de persoone van **Maillaert Boudry**,
in betaelinghe van welcke somme den voornoemde Taluwe
ter acceptatie vande voornoemde bailliu
hem volontairelick heeft laeten condemneren – zoo hij doet by desen –
Actum present Jan Rouvroy, Jacques Diedeman, schepenen
Den xxiiij july 1640

19 juli 1640 – Veroordeling van Guillaume Hecket - SAP 127A - nummer 13 – Processen

Omme dieswille dat ghy - Guillaume Hecket ghebooren van Oudezeele, woonende binnen deser stede - criminelen ghevanghen alhier, voor ooghen –
u zoo verde vergheten heeft - als dat ghy gheleden zeven ofte achte jaeren - **woonende inden calckoven** binnen dese jurisdictie ghegaen heeft **met eene cogghe** ten huyse van **Jaques Melis** - alsdanne woonende waer de weduwe Lambert Bocket woont

ende gheaccepteert drie ofte vier bondelen eecken faceel, die Jan Hecket, alhier brauwende, u ghegeven heeft en thuis ghevoert –
t'ander vier diversche stonden heeft ook ten ten hove vande voorschreven Melis eecken toppelynge ende fagooten in nombre van ontrent dertich - ten hove van Jaecques van Fonteine thien fagooten, de welcke ghy gheattrapeert zynde, heeft moeten abandonneren – daermede

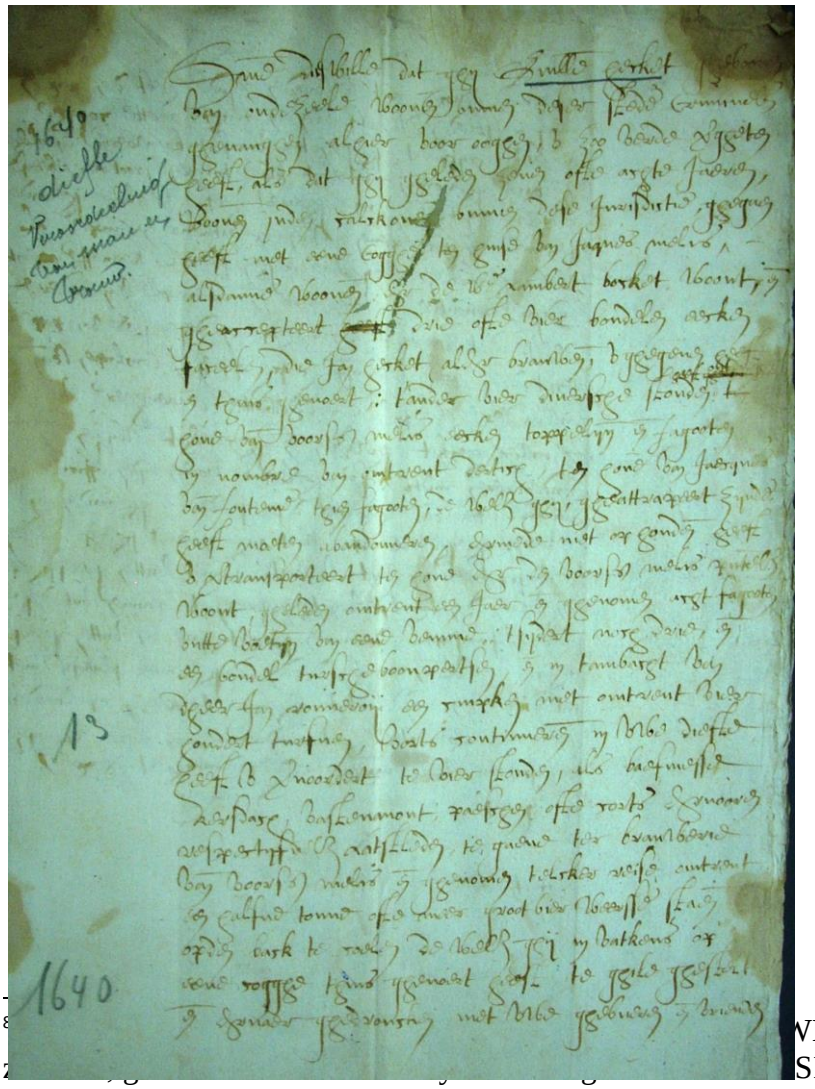

niet ophoudende, heeft u vertransporteert ten hove daer de voorseide Melis presentelick woont, gheleden ontrent een jaer en ghenomen acht fagooten vutte voetynghe van eene vemme, - *vumme* - tsydert noch drie en een bondel turcsche boonpertsen, ende in tambacht van dheer Jan Rouveroy een cuupken met ontrent vierhondert turfven,
voorts continuerende in uwe diefte - heeft u vervoordert te vier stonden, als baefmesse - kersdach, vasteavont, paeschen ofte corts daervooren - respectyfvelick latstleden, te gaene ter brauwerie van de voorschreven Melis ende ghenomen telcken reise ontrent een halfve tonne ofte meer groot bier - **weersse**[8]

[8] WEZE, WESSE, WISSE —, [2] SINT-JAN 141 [1930] denkt aan een afl. van *wert* (mhd. *wirz*), een abl. vorm naast ***wort.*** Door rekking ontstond de in het *wvl.* gebruikelijke bijvorm *weerse*. Zie ook WORSE en WORT.
+↪**1.** (Bierbr.) Aftreksel, gekookt uit mout en eventueel toegevoegde stoffen, dat gereed is voor de gisting ter bereiding van bier; wort.
Werte. j. worte. *Cereuisia mustea*, KIL. [1599].**Wesse.** *Dilutum malti ceruisarii*: *mustea ceruisia*: *decoctum*. i. worte, *Ald*. SCHUERM. [1865-1870].**Weerse, werse** (uitspr. wèse, wesse, zware e). Bij brouwers. Het siroopachtig afkooksel, het suikersap dat men uit het mout kookt als men bier brouwt; ook Bierweerse, en Moutweerse genaamd, DE BO [1873]. TEIRL. [1922].**Wisse, weerse.** Wort. Most van gehopt bier dat nog geen gisting ondergaan heeft, LIEV.-COOPM. [1955].— Verboden bier "uut te makene" vooraleer de **"weesse"** verzameld is, *bij* LIEV.-COOPM. 1743 *a* [1545].De brouwers moeten met de pachters dag en uur bepalen om de **"weersse"** te vergaderen, *Ald*. [1547]. LIEV.-COOPM. [1955].— Doet dat Ik u zegge, is 't zerp als **weerse** of honingzoet, GEZELLE (ed. BAUR) 3, 434 [1892].Die drank is zoo zuur als een **wertse,** *Loquela* 14, 80 [1894].Het bier is zoo zeur of 'en **wisse,** *Verz.* GEZELLE [voor 1899].Een vat met de **weerse** leggen, *weerse gieten in een*

staende opden back te coelen, de welcke ghy in vatkens op eene cogghe thuus ghevoert heeft - **te ghile**[9] **gestelt** ende daernaer ghedroncken -
met uwe ghebueren ende vrienden –
waermede noch niet te vreden zynde - hebt den xix juny latstleden ten elf uren inde nachte mette cogghe van **Frans Ryspeert** ghegaen ter voorseide brauwerie en alhier van de back ghenomen omtrent twee tonnen groot bier, **weersse** de welcke ghy 't uwen huuse ghevoert heeft ende aldaer ghevonden by bailliu ende schepenen staende in vatkens ende cuupe - al twelcke ghebleken es by uwe eigen judiciele kennesse - meriterende condigne punitie
in terreure ende exemple van andere -
zoo ist dat burghmeesters ende schepenen deser stede van popeirnghe recht doende - ten maenynghe heesch, fynen ende conclusien vande bailliu - der
zelver stede haerlieden wettelicke maenheere u Guilles Hecket ghewesen ende ghecondemneert - wyzen ende condemneren midts dese
gheleit te worden byden officier criminel ter oude marckt deser stede ende ghebonden ande pelloryn gheghesselt op u bloot lichaem met scherpe roeden ter discretie vande wet
u vorts bannen vutten graefschepe van Vlaenderen den tyt van thien jaeren - te ruumen vut dese stede ende jurisdictie binnen sonneschyne en vutten graefschepe van Vlaenderen binnen derden daghe naer slackynghe met interdictie van middelertyt hierinne te keeren op voorder arbitraire
correctie met condemnatie in costen ende myzen van justitie ter tauxatie ghepronnunchietr - xix july 1640
volbracht eodem

Omme Dieswille dat ghy **Francyne Berten**, huusvrauwe van Guillaume Hecket, ghebooren van Poperynghe alhier present ende voor oghen ghevanghene
u soo verde vergheten heeft als dat ghy den xix juny latstleden inden nacht opghestaen heeft vut u bedde, beneffens uwen man ghegaen tot achter
ande vaert ende binnen u huis ghedraghen vut **eene cogghe** de groot bier weersse die uwen man ter brauwerie van Jacob Melis ghenomen hadde,
de welcke ghy in vatkens en cuupe **te gheiste ghesyelt** heeft ende alsoo tuwen huuse byden bailliu ende ghecommitteerde ghevonden,
voormals hebt noch uwen man gheholpen in u huis draghen vatkens groot bier weersse, die hy ter voornoemde brauwerie ontdreghen hadde, de welcke ghy in bier gheconverteert zynde in deele afghetapt heeft ende ghedroncken,
ende alsoo gheaggreert de diefte van uwen
voorschreven man in platse van hem te berespen ende accuseren, al twelcke ghebleken es by uwe kennisse judiciele ghedaen - meriterende condigne punitie andere in terreure ende exemple –
zoo ist dat Burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe recht doende ter maenynghe, heesch, fynen ende conclusien vande bailliu der zelver stede haerlieden wettelicke maenheere u **Franchyne Berten** ghewesen ende ghecondemneert hebben, wyzen ende condemneren u, zoo zy doen by dese, ghebannen te worden vutten graefschepe van Vlaenderen den tyt van drie jaeren - te ruumen butten deser stede binnen sonneschyne ende binnen derden daeghe vutten voorschreven grafschepe,
met interdictie

---

onrein vat dat men dus liggen laat om het te zuiveren, DE BO [1873].— Wij zullen t' avond dat vat met de **weerse** leggen,

[9] Te ghile = ter geil – Bier dat nog gist

van u te vervoorderen hanghende den voorschreven tyt daerinne te keeren op voorder arbitraire correctie - u vorts condemnerende in de costen ende myzen van justitie ter tauxatie - ghepronunchiert xxste july 1640

28 juli 1640 – Verkoop van hoppe – SAP 127A – nummer78

Opden xxviij july 1640 torcondschap ordinaire ghehourt by dheeren Jaeques Floor ende Robvert de Rycke – schepenen der stede van Popernghe – opden itnendit overhglevert by ende van weghen **Jan van Renynghe** – qualitatie qua heescher jeghens **Anthoine de Drie** verweerder

Jan Coppin – lantsman van zynen ampte – woonende binnende dese jurisdictie –
oudt xliiij jaeren fote daeromtrent –
orconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineert nae eedt ghedaen –
tuught ende deposeert waerachticht te zyne dat hy ten jaere 1639 –
ghecocht heeft jeghens Jan Boctor – drie baelen hoppe vande ghewasse 1638 – voor xiiij pond x schele parisis thondert
Item jeghens Frans Gallois doude omtrent drie hondert ponden hoppe – deen helft ghegroeit ten jaere 1637 – end dander helft ten jaere 1638 – voor thien ponden parisis elch odnert – deen deur dander
Item jeghens Pieter Pieren een duust ponden voor xv pond parisis thondert
Item jeghens Jan Quaclais ontrent vyf hondert ponden voor ghelycke prys – metghaders jeghens noch veele andere voor de zelve ofte minder somme -
Zoo den deposant verclaer alle welcke alhier ter schale ghewarrrandeert es gehweest ende hiarnaer ghelevert tot Veurne – voorder niet wetende – sluut zyne depositie die hy naerdien den zelve hem voorenghelsen es gheweest – heeft odnerteekcent
By laste van Jan + Coppein

D'heer Jaques Schevele – tzynen torue burghmeester deser stede – oudt veertich jaren – ofte daerontrent – oorconde ghedecht – ghehoort ende gheexeamineert naer eedt ghedaen – bevraecht op ta'article vande voorschreven intendit daer hy ghemargineert stae – tuught ende deposeert warachtich te zyne ende goede memorie te hebben dat hy in de vasztene vande jaere 1639 vercocht heeft an Robert Bonte de nombre van xvj hondert ofte meer ponden hoppe van de ghewasse 1637 voor x ofte xj ponden parisis thondert – ende de gonne vande plock 1638 – voor vichthien ponden parisis elc hondert – de welcke te schale ghelevert es gheweest ende behoorelick ghewarrandeert – voorder niet wetende – sluyt zyne depositie die hy naerdien de zelve hem voorenghelesen es gheweest – heeft onderteekcent
Schevele

Augustyn Jacobssoone – tzynen tyde schepene desser stede – oudt vierenveertich jaren ofte daerontrent – oorconde ghedaecht – ghehoort ende gheexamineert naer eedt ghedaen – tuught ende deposeert warachtich te zyne ten voorleden jaere jeghens diversche persoonen hoppe ghecocht te hebben van de ghewasse xvjc achtendertich voor de somme van vichthien ponden thondert als jeghens de heer Jaecques Schevele voorgaende oorconde twee baelen – Jan de Berch filius Jans ooc twee baelen ende andere – de welcke behoorlcike warrandyse ghepasseert heeft –
voorder niet wetende – sluyt zyne depositie die hy naer lecture heeft onderteeckent
AJacobssoone

Niclais Cambray kerckmeester deser stede – oudt veertich jaeren ofte daerontrent – oorconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineert opden voorseie itnendit – naer eedt gghaden – tuught ende deposeert voor de waerehyt ende goede memroie te hebben – dat hy wesende tElverdynghe inde herbeghe ghenaemt Sint Joris – coopende zeker quantiteit hoppe jgehsn Jan Victor vande ghewasse 1638 – verstaen heeft vutten mondt van de zelve Victor dat Jan Coppein jeghens hem hgeocht hadde achte ofte neghen hondert ponden hoppe vande plock vand voroseide jaere voro vichthien ponden parsiis fote min elck hondert – behoorelick ende leverbaer goedt –
Voroder niet wetene – sluut zyne depsoitie die hy naerdien hy hiervan lecture ghehadt heeft – heeft odnerteeckent

Robert Bonte – inwoodner deser stede – exercerende tampt van coopmanschap van hoppe ende andersins – outdt drieenveertich jaren fote daeronmtrent – oroconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineert nar eedt ghedaen – tuught ende deposeeert warachtic htye zyne dat hy ten jaere 1639 zonder te weten precysen tyt – ghecocht heeft jegehns dheer jaecques Schevele den nombre van ontrent achthien hondert ponden hoppe vande plock 1638 – zeer schoone ende goedt voro de somme van xv pond parisiss thondet – de welcke gheweghen es gheweest ter schale byden depsoant ghebruuct en warraandyse odnerstan –
Voorder niet wetende – sluut zyne depositie die hy naeriden de zelve hem voorenghelsen es gheweest – heeft odnerteekcent
Robert Bonte

21 juli 1640 – Boeten – SAP 251

Anthoine van Houcke verweerder contra **Jan Vermuelen** als dienaere vande heere heescher omme de boete van cj pond parisis ter cause den verweerder op Onze Lieve Vrauwedach laestleden ghevrocht heeft in zyn hommelhof – met costen
…
Charles de Roode - verweerder contra den zelven bailliu – heescher – vande boete an xxx pond parsiis ter cause den verweerder opden xvij de juny 1640 hem heeft vervoordert t'instringen den hand van justitie gaende ten huuse van Jan Derré s'heeren dienaere ende aldaer faictelick nemende eenen hoedt die de zelve dienaere van een van s'verweerders kynderen afghenomen hadde – spelende opt kerkchof gheduerende den goddelycke dienst ten zelve daeghe - wesende zondach ende dat volghende t'statuut deser stede – met costen

30 juli 1640 - Ommestelling– Resoluties – SAP 469

Actum ter vergaderynghe vande bailliu, vutter naeme vande heere, burghmeesters, schepenen, raden ende notable den 30ste july 1640
Gheraemt, goedt ghevonden ende gheresolveert te tauxeren ten laste vande ghemeene in ende upzetene deser jurisdictie metghaders de bedryfvers van lande onder de zelve resorterende, een eenckele ommestellynghe omme daermede te volbrynghen ende betalen de subsidie ende ayde, vutghesonden byde gheestelicke ende vier leden slants, den 29ste maerte 1640 bedraeghende de quote deser stede jm viijc guldens ende de gonne gheconsenteert den xviijde deser bedraghende … *niet ingevuld* ... methaders tot t'stremmen vande schulden ende lasten byde stede ghesupporteert ende noch daghelix upcommende die te tauxeren by t'collegie vande wet op den ouden ende ghecostumeerden voedt

30 juli 1640 – Verkoop van de Pottestraatmolen – Halmen

Ten halmdaeghe xxxste july 1640

Anthenus Maezeman ende Jaequemyne van Renynghe syne huysvrauwe, mitdsgaders **Pieter Masseau ende Jan Maezeman filius Jan** als vooghden van **Jan Maezeman filius Matheus**
uyt crachte van octroy int regart van de selve weese vercregen vande wet deser stede by appostille op requeste den xxviiij de deser maendt onderteeckent Vande Fosse –
alhier ghesien ende ghelesen,
onterfden hemlieden ende de selve weese ende erfden **Jacob Kiecken** alhier present ende accepterende
in **eenen coorenwyntmeulen** met alle syne toebehoorten metten wal ende erfve groot twee lynen lants ofte daer ontrent **metsgaders tascot** ende huysynghe metten drooghe ende groene catheilen daer op staende in conformiteyte van svercoopers deellot ghestaen ende gelegen op **de Pottestraet** deser stede omme te gotspenninck xij pond parisis ten proffytte vande aermen deser stede –
Hooftcleede vier dobbel ducaeten ofte de weerde van dien voor svercoopers huysvrauwe –
te lyfcoope xxvj pond boven noch een rasiere multere eenen patacon voor svercoopers kynderen ende van principaele coope de somme van vyfhondert tneghentigh ponden grooten vlamsch,
te betaelen hondert viftich ponden grooten vlamsch gereet ende tsurplus beloopende vierhondert viertigh ponden grooten vlamsch sal de cooper betaelen rentewys ten advenante van een pennynck xvjde bedraeghende xxvj pond x schellinghe grooten vlams by jaere –
dies den cooper de lossynghe sal moghen doen met capitael van eene rente van ses ponden grooten sjaers ten proffytte van Frans Vandamme filius Augustyn als vooght van tkynt van Michiel vande Sande filius Michiel –
voorts met capitael vseven ponden grooten tsjaers den penninck svj ten proffyte van dheer Guillaume Floor, losselick in twee payementen emmers volgens de briefven van constitutie –
voorts met negen ponden grooten sjaers gelycke penninck svj ten proffycte vande voornoemde Jan Maezeman filius Matheus in twee gelycke payementen
ende de resterende vyf ponden thien schellynghen grooten tsjaers oock met twee payementen tot versekerthede van welcke den cooper ende syne huysvrauwe verbynden haerlieden persoon ende goet - pPresent ende toecomemnde
ende by speicale hypotheque tvoorseide vercochte goet mitsgaders een huys ende erfve gelegen in Sint Jans cruyse binnen ese stede presentelick bewoont by Jan Bloame, streckende van suyden Jaecques Leroy – van westen dhoirs Frans Folcque – van oosten de straet ende van noorden dhoirs Jan van Feggele omme by daute van betaelynghe daer oppe te procederen naer costume in gelycken geuseert – synde tvercochte goet noch verheurt twee jaers aende voornoemde **Pieter Masseau** innegaende ten oughste naerstcommende voor xxxviij ponden grooten tsjaers ende noch aen **Pieter Dubois** den tyt van neghen jaeren beginnende naer texpireren vande heure vande voornoemde Masseau voor vyfentwyntich ponden grooten vlamsch by jaere – handt daer anne te slaene te voorschreven ougste naerstcommende –
synde oock gheconditioneert dat den prys van het draeyende werck inde selve meulen naer texpireren van de heure vanden voornoemde Masseau in schaede ofte baete wert ten proffite ofte laste vande cooper –
voorts erfven ende onterfven scoopers laste
Actum ten halmdaghe den xxxste july 1640

Den voornoemde Maezeman compareerende in persoone ten comptoire vande clerck vande heere verclaerste tvercochte goet belast te wesen in xl schele ende acht cappoenen by jaere ten

proffyte vande heere deser stede volgens sheeren register alhier ghesien – consenterende mitsdien tselve last inde voorschreven erfvenisse geinsereert te syne
Actum present meester Joos Cheys dejonghe vervanghende meester Pieter Farando, schepenen de xxvij de meye 1641

23 augustus 1640 – De schoolmeester Anthoine Reis – Resoluties – SAP 469 – folio 60

Burghemeesters ende schepenen,

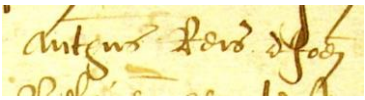

naer voorgaende autorisatie van raeden admitteren **Anthoine Reis dejonghe** voor schoolmeester deser stede – belovende hem te voorsiene van woonste en texempteren van stedeaccysen, ommestellynghe, nachtwachte ende logieren van soldaeten metghaeders hem te gheven voor pensioen hondert ponden parisis tsjaers dies werdt hy verobligiert hem te vreden te houden met het ordinaire schoolgheldt, vut zyne schoole ende gheanveert worden van andere meester ten zy hebbende ligitime occasie met conditie dat zoo wel den voorschreven Reis als de wet zullen moghen van elcanderen scheeden tallen tyden alst d'een ofte dander goedt duncken zal midts alcanderen danof adverteren, zes maneden daer te vooren.
Actum in camer xxiij ougst 1640

11 september 1640 - Rente aan de dis bij testament van Frans Folcque - SAP 398 - Folio 210

Compareerde in persoone de wedewe van **dheer Frans Folcque** de welcke tot volcommen vande testamente ende vuttersten wille vande zelve haeren overleden man –
ghecedeert ende opghedreghen heeft - zoo zy doet by desen –
in ende ten proffytte vande gheemeen aermen deser stede ter acceptatie van **Maillaert vande Goesteene djonghe** - dischmeester -
twee ponden gooten vlaemsch by jaere in twee distincte renten –
d'eene van zes ponden parisis by jaere danof de letteren van cosntitutie ghepasseert voor burghmeester ende schepenen deser stede den 19de xbris 1569 - onderteekent J. Mazeman
ten proffytte vande **wedewe Jan Bollaert** ende daernaer byde zelve wedewe ghecedeert ende ghetransporteert ten proffytte vande ghemeenen aermen deser stede volghende den transport ande zelve letteren van constitutie gheannexeert in daten xij de hoymaent 1576 - onderteeckent als vooren
ende daernaer by Guilles Rouvroy - Jaques Floor ende Jaques Diedeman - dischmeesters - ghetransporteert ten proffytte vand voornoeme Folcque vut crachte van octroye hemlieden daertoe verleent byde prelaet van Ste Bertins
Folio 211
volghende de letteren van transport in daten xjde x bris 1626 –
onderteeckent Pierins de zelve transporten mette leteren van constitutie hierdeure ghetransfixieert
ende dander rente van xviij pond parisis tsjaers den transportant competerende ten laste van Jan vande Walle in ghevolghe van de letteren van constitutie in daten xjde 7bris 1640 - onderteeckent F. Elleboode te wesen oock ghetranssiceert maeckende den zelve Goesteene ende zyne naercommers in tvoorseide officie vrie acteurs omme de zelve rente ten proffytte vande disch t'innen ende ontfanghen
Actum - present Wyts -Goesteene - Floor ende Keyser - schepenen den xjde 7bris 1640.

20 september 1640 – Hommel in de keete – SAP 127 A – nummer 22

Den xxste 7bris 1640 – tr vergaderynghe extraordinaire
Anthoine Baey zeght dat hy gheuert heeft jeghens Vincent Roens twee ghemeten landts – wesende hommelhof met conditie dat hy mach droghen zyne hommel inde keeter daerop staende – dies nietjeghenstaende heeft Jan Roens filius Vincent hem vervoordert te droghen zyne hommel inde zelve keete – zoo dat den voorseide Baey – hommel ghereet hebbende – om te droghen – tzelve niet en can doen dorodien de keete belemmert es –
Verzouckende dat an Jan Roens gheordonneert werdt de keete te zuuveren ende ande heescher daerinne te laeten drooghen zyne hommel – den verweerder zeght recht te pretenderen ande zelve keete ter cause hy alle jaeren zyne hommel daerinne ghedroocht heeft – de wet ghehoort voorder debatten van partien ende ghesien de pachtbiref byden heescher overgheleit ende op alles ghelet – consenteert ande heescher zyne hommel te droghen idne voroschreven keete – Verbiedende den verweerder hem belet te doene – condemneerende den verweerder inde costen vande diffetente
Actum eodem

1 oktober 1640 – De hennen van Maillaert de Bergh – SAP 127A – nummer 30 – Transcriptie Jacques Destailleur

Christijne MERSSEMAN huusvrouwe van Maillaert DE BERCH[10] oudt 31 jaeren ofte daerontrent gevraeght ende ghehoort van officie weghe heeft verclaerst op eedt dat thaeren

[10] Maillart De Berg en Christina Messeman huwden op 5-10-1631 in ? Poperinge

huuze desen voorleden nacht ghecommen es te peerde, met tpeerdt van Pieter DE WORM eenen Pieter OLIVIER fil^{s} Claeys, wesende geaccompaigniert met eenen soldaet peerderuutter ghelogiert zijnde ten huuze vanden zelven WORM, ende dat ter wijlent deposantes man ende knaepe aldaer waeren drijnckende, hebben den zelven OLIVIER metten zelven soldaet beghonnen cloppen opde poorte deure ende vijnsters vanden zelven huuze, zegghende dat hij begheerde ghelogiert te zijne, ende dat zij tsaemen waeren een halfven douzijne soldaeten vande bende van ordonnantie, ende alsoo de deposante hemlieden zeijde dat zij ten dijne eijnde behoorden alhier inde stadt ghecommen thebben, waeruppe verandwoorde dat zij begheerden thaeren deposantes huuze te logieren, ende mitsdien dat zij zouden hebben haere deuren oopen te doene, ofte dat zij de zelven zouden insmijtten, voughende oock daertoe, den zelven OLIVIER, dat hij deposantes meuren oock zoude wechleijden int cas zij haer voorseide deure niet en wilde oopenen ende dat zij zelve noijt meer en zoude zien, twelck de deposante niet begheerde te doene, en heeft heeft nochtans de zelven OLIVIER ende soldaet niet ghedesisteert van alle force ende ghewelt te doene, omme den deure ofte veijnsters, te breken ende inne te smijtten, dreijghende oock de zelven soldaet diverschelick te schieten met zijne carabijne naer de deposante ende de ghonne van haeren huuze ende alsoo eijndelick de zelven OLIVIER sagh datter gheene apparentie en was omme binnen te connen gheraecken, heeft aen deposante ghezeijt dat zij moesten gheven aen elck van hemlieden zes patagons, ende dat zijlieden zoo vele begheerden thebben ende dat zij dije zouden gheven met ghewelt waeruppe de deposante verandwoorde datse gheen ghelt en hadde, omme hemlieden te kunnen gheven, ende mitsdien willende devuoir doen omme een van haere kijnders vuijtten huuze te laeten, omme te ghaen ten huuze van Jaecques HACKE haer ghebeur, ten eijnde van adsistentie te verzoucken heeft den voorseijden OLIVIER ghezeijt ende gheroopen dat indien iemandt zoo stoudt zoude gheweest hebben van ten zelve effecte vuijt te ghaen, dat hij se doot zoude schieten, zulcx dat de deposante gheene adsistentie en heeft connen becommen, ende oversulcx ghenootsaeckt es gheweest ende dat de voorseiden OLIVIER, aenden zelven soldaet ghetoont thennecot vanden deposante, ende ter wijlent dat hij was verdreijghende de zelven deposante, soo heeft de zelven soldaet ghenomen vijf hennen ende eenen haene vuijt tzelven hennecot daermede commende totten huuze vanden zelven voornoemden, soo Gheleijne haere dochter, ende Clayse NEELIJNCX haere maerte de deposante verhaelt hebben, de welcke den zelven soldaet ghevolcht hebben, ende alsoo den zelven soldaet vertrocken was van deposantes huuze, es den voorseiden OLIVIER noch aldaer ghebleven, ende mits dat hij alleene was, ende ten eijnde van hem zoo vele te beter te verkennen heeft de deposante haeren deure oopen ghedaen, ende mitsdien es den voorseiden OLIVIER met zijn peert binnen de huuze ghecommen, ende afsittende van tzelven peerdt, heeft devuoir ghedaen omme opde vaulte te commen, alwaer de deposante was ghevlucht, ende mits zij haer weerde met eene brackhauwe ieghens de poogherije vanden zelven OLIVIER es vanden huuze vuijt ghegaen ende ghereden naere den zelven soldaet dije hem was verwachtende ende naer hem suffelende, twelck de deposante weet, overmits zij alle tzelven alsoo ghehoort ende ghesien heeft, aldaer present zijnde, toorconde desen eersten september 1640

tmarcq van Christijne MERSSEMAN

Ghileijne fil^{a} Maillaert DE BERCH oudt twintig jaeren ofte daerontrent jonge dochter woonende met haeren vaeder, ghevraecht alsvooren van officie weghe, heeft gedeposeert op eedt, dat den voorleden nacht, ten huuze ende houve vanden zelven haeren vaeder ghecommen es te peerde Pieter OLIVIER fil^{s} Claijs gheaccompaigneert met zeekeren peerderuutter, den welcken met force ende ghewelt wilde wesen binnen den huuze voornoemt, cloppende ten dijn eijnde ieghens de poorte deure ende veijnsters, en alsoo

sdeposantes moeders haere deure niet en wilde oopenen, hebben ghezeijt dat zij begheerden thebben elck twee patagons naer haeren beste memoirie ende dat zijlieden dije zouden crijghen met ghewelt, waeruppe andwoordende zeijde dat zij gheen gheldt en hadde dies niet ieghenstaende en hebben niet ghelaeten van continueren devuoir te doene omme binnen den voorseiden huuze te gheraecken met ghewelt, zegghende indien dat se de deure niet en hadde gheoopent,dat zij haere meuren zouden ghenomen hebben, ende dat zij dije noijt meer zoude ghesien hebben, eijndelijck ghewaere zijnde, dat zij door gheene middel binnen den zelven huuze en consten gheraecken, heeft denzelven peerderuijtter ghevraeght aenden zelven OLIVIER of er gheene hennen en waeren, daeruppe hij andwoordede, dat se bachten waeren, ende mitsdien es denzelven soldaet naer thennecot getrocken, ende daer vuijtten ghenomen naer haere beste wetenschap, twee hennen en eene haene, ghedeurende welck den voorseiden OLIVIER alderhander ghewelt dede met zijn peerdt (daeruppe hij saet) omme binnen den huuze voorschreven te gheraecken, stekende op de deure, zegghende ende wij zullen de deure insmijtten, indien ghijle niet en begheert oopenijnghe te doenen, ondertusschen de deposante hoorende de zelven hennen crijschen, es butten gheghaen ende devuoire ghedaen omme de zelven weeder te crijghen vanden zelven soldaet, tot twee diversche stonden, den welcke den zelven niet en heeft willen restitueren, nemaer ghedreyght naer de deposante te schieten met zijne carabijne inder voughen dat se ghenootsaeckt es gheweest binnen den huuze te vluchten, ende heeft naederhandt ghevolcht de voorseiden soldaet tot binnen de huuze van Pieter DE WORM, alwaer den zelven soldaet eene henne smeedt inde meesschepit, twelck de deposante ghewaere zijnde, heeft met eene persse de zelve henne vuijt ghehaelt nemaer es haer bijde zelven soldaet forcelick afghenomen gheweest, zegghende ick zalse bij godt zelve pluijmen, ende alsoo binnen de huuze vanden voorseiden WORM commende ende vijndende de deposante aldaer haeren vaeder, heeft hem te kennen ghegheven tghonne te zijnen huuze ghebeurt was, twelck bij hem vooren ghehouden zijnde aenden zelven soldaet, ende ghevraecht waeromme dat hij tzelven ghedaen hadde, heeft ghezeijt ende gheandwoordt dat hij daer van gheene occasie en was, nemaer dat den voorseijden OLIVIER hem aldaer gheleyt hadde, en tzelve weesende te doene, anderssins dat hij tezelve niet en zoude ghedaen hebben mits dat hij de wech niet en wiste (zoo hij verclaersde) zegghende aenden voorseiden Maillaert DE BERCH, patroon, tis mijn leet dat tzelven alsoo geschiet es, laet ons tsaemen drijncken, ende mits de deposante haeren vaeder induceerde omme thuus te gaen, es met haer naer zijn voorseiden huus ghetrocken, alle twelck de deposante weet, overmits alle tzelve inder voughen ende manieren soo voorseijt es, gheschiet es, den voorleden nacht, sluijttende haere depositie ten daeghe alsvooren toorconde

tmarcq van Gheleijne DE BERCH

Clayse fil[a] Franciscus NEELIJNCX dienstmaerte woonende met Mailliaert DE BERCH, oudt 16 jaeren ofte daerontrent, ghevraecht ende gheexamineert alsvooren, heeft verclaerst dat Pieter OLIVIER fil[s] Claijs den voorleden nacht ghecommen es te peerde met noch een peerderuijtter, ten huuze vanden voorseiden BERCH, willende met force ende ghewelt gheraecken binnen denzelve huuze, ende mits dhuusvrouwe vanden zelven BERCH daertoe niet en wilde verstaen, hebben ten zelven effecte gheclopt ende ghesmeten op de deure, poorte ende veijnsters, zegghende wij zullen de deure insmijtten, indien zij de zelve niet en hebben gheoopent, daertoe zijlieden oock devuoir deden, ende mits dat zijlieden daertoe niet en consten gheraecken, hebben ghezeijt aenden Christijne huusvrouwe vanden zelven BERCH, dat zij elck twee patagons begheerden, ende dat zijlieden haer dije met ghewelt zouden doen gheven, ende mits zij verandwoorde datse gheen gheldt en hadde, omme bij nachte te gheven, nemaer datse bij daeghe zouden commen, hebben ghezeijt aenden zelven Christijne dese ofte ghelijcke woorden in substantie int cas dat ghij uwe deure niet en wilt oopenen, wij zullen

uwe meuren nemen, ende ghij en zult dije noijt meer sien, waerdeure de zelve Christijne van intentie zijnde omme een van haere kijnderen vuijt te laeten, ende te senden ten huuze van Jaecques HACKE haeren ghebeur, omme adsistentie, en hebben zijlieden tzelven niet willen toelaeten, zegghende indien datter iemandt ghaet ofte vuijt compt, wij zullen se doot schieten, zulcx dat de zelve Christijne niemandt en heeft moghen vuijt laeten ghaen, ondertusschen den zelven soldaet heeft ghevraecht aenden zelven OLIVIER, ofter gheene hennen en waeren, waeruppe hij OLIVIER verandwoorde, dat se bachten waeren, en mitsdien es denzelven soldaet ghetrocken daedelijck naer thennecot, ende tot twee stonden toe daerinne gheghaen, ende naer deposantes beste wetenschap, twee hennen ende eenen haene ende alsoo Ghijleijne dochter vanden zelven Mailliaert, dije wilde weder hebben, heeft de zelven soldaet haer ghedreijght te schieten met zijne carabijne, zulcx dat zij binnen de huuze heeft moeten vluchten, ghedeurende twelcke den voorseiden OLIVIER alderhandere ghewelt dede opde deure vanden huuze omme binnen te gheraecken, hebbende daernaer, de deure oopen wesende, met zijn peerdt binnen de huuze ghecommen, zonder te wetene wat hij daer dede, mits deposante metten zelven Ghyleijne vervolchde voorseiden soldaet omme de zelven hennen weeder te hebben, totten huuze van Pieter DE WORM, alwaer ghecommen zijnde heeft den zelve soldaet eenen vanden zelven hennen ghesmeten inden messchepit, de welcke bijde zelve Ghyleijne vuijt ghehaelt zijnde, es haer wederomme afghenomen bijden zelven soldaet zegghende bij Godt, ick zalse zelve pluijmen, ende binnen de huuze vanden zelven WORM commende, heeft aldaer ghevonden den zelven Mailliaert haeren vaeder, ende hem vertellende tghonne tzijne huuze ghebeurt was bijden zelven persoone, heeft ghezeijt aenden zelven soldaet, of hij zulcx moeste doen, ghemerckt dat hij hemlieden ten huuze vanden zelven WORM te drijncken hadde ghegheven, ende aen zelven OLIVIER, ende waeromme ter wijlent dat hij BERCH niet thuis en was, ende dat zij zelven wel wisten, waeruppe den zelven soldaet andwoordende zeyde patroon tis mijn leet, ick en kende gheene occasie af, den voorseiden OLIVIER heeft mij gheleijt tuwen huuze ende aldaer wesende, anderssins ick en wiste den wech niet, ende mits den zelven Ghyleyne haeren vaeder induceerde omme thuus te ghaen, es met haer derrewaerts ghetrocken, alle welcke den zelven deposante weet, als alle tzelve alsoo ghesien ende ghehoort hebbende, sluijttende mitsdien haere depositie daete alsvooren

bij laste
Clayse NEELINCX

Tichten omme den Ballieu der stede van Poperynghe causa officii heescher ieghens PIETER OLIVIER fil. CLAYS ghevanghene verweerdere

in de marge: den 6den septembris 1640 gheproduceert in jugemente

Oft niet waerachtich en es, dat den verweerdere svrijdachs den laetsten ougst 1640 gheweest es ter herberghe van PIETER DE WORM tot mid nacht met zeeker peerderuijtter wesende soldaet,

in de marge: kendt t'inhouden van dit article

Of den verweerdere aldaer, metten zelven soldaet ghedroncken hebbende, hem niet en heeft ghemonteert ende ghestelt op tpeerdt vanden zelven WORM (zijnde soldaet onder de bende van ordonnans) ende of hij verweerdere alsdanne inden nacht niet en es gheghaen te peerde metten voorseiden peerderuijtter ten huuze van MAILLAERT DE BERCH, ende of hij verweerdere niet wel en wiste dat den voorseiden BERCH ende zijne knaepe niet thuus en

waeren, niemaer dat zij ghesaemelick waeren drijnckende ten huuze vanden voorseiden WORM
in de marge: kendt

Of den verweerdere, wesende ten huuze ende hove vanden zelfen BERCH, metten voorseiden peerderuutter hemlieden niet en hebben vuyt ghegheven als soldaeten vande bende vande ordonnans, ende ghevraeght omme te wesen ghelogiert ofte bij faulte van dije, dat dhuusvrauwe van zelven BERCH hemlieden elck zoude ghegheven hebben hebben eenighe patagons, ende of zij zelve hemlieden niet en refuseerde
in de marge: kendt nemaer zeght tzelven gheschiet te zyne deur dronckenschap

Of den verweerdere door tzelven refuus, beneffens den voorseiden soldaet, niet en hebbende ghezeyt dat zij begheerden binnen de huuze te wesen, ende of zijlieden daertoe niet en hebben ghebruyckt forceende ghewelt slaende ende cloppende opde deure ende veynsters vande voorseide huuze, ende dreyghende den zelven soldaet te schieten zet zijne carabine naer de ghonne dije door d'opperste veynsters vanden zelve huuze waeren siende
in de marge: kendt met zijne vust gheclopt te hebben opde deure cetera ignorat

Of den verweerdere niet en heeft ghezeyt dat indien dhuusvrauwe vanden zelven BERCH ghene openynghe dede vanden deuren dat zij haere meuren zouden wechleeden, ende dat zij dije noyt meer en zoude sien, ende dat zij oock de deuren voornoemd zouden insmijtten
in de marge: ignorat

Of den verweerdere ende den voorseiden soldaet niet en hebben belet datter niemandt vuytten huuze zoude ghegaen hebben ten eynde van assistentie te verzoucken, zegghende indien datter iemandt vuyt compt, hij sullen se doot schieten
in de marge: en weet niet alsvooren

Of den verweerdere daernaer, siende dat hij met gheen ghewelt binnenden zelven huuze conste gheraecken, niet en heeft ghetoont ende bewesen thennecot aen zelven soldaet omme daervuytte hennen te stelen, ende of den zelven soldaet niet en heeft eenighe ghestoolen, ende daermede ghetrocken ten huuze vanden voorseiden WORM, omme dije aldaer ghesaemdelick teeten
in de marge: ontkendt

Of den verweerdere, ter wijlent den voorseiden peerderuuter besich was metten zelven hennen te stelen, niet en heeft met zijn peerdt continuelick devuoire ghedaen, omme met force binnen den zelven huuze te gheraecken, ten eynde dat den zelven peerderuutter de voorseiden diefte beter zoude gheeffectueert hebben
in de marge: kendt dat als den peerderuutter van hem was, gheclopt te hebben op de dueren met zijne handt, ende iet ghesonghen niet wetende wat hij dede door dronckenschap

Of den verweerdere eyndelick met zijn peerdt niet en es ghecommenb binnen de huuze vanden zelven BERCH, ende aldaer de devuoire ghedaen, omme te gheraecken op de vaulte (alwaer dhuusvrauwe vanden zelven BERCH ghevlucht was) ende of zij zelven niet en heeft belet met een brackhauwe, haer daermede verwerrende

in de marge: kendt met zijn peert ghereden te hebben omme den huuze vanden zelven BERCH ende afzittende es ghegaen op de wvaulte alwaer d'huusvrauwe vanden

voornoemden BERCH legghende in haer bedde, van waer hij verweerdere strickx vertrock, ziende dat de dochter (welck hij meinde te vrijen) alsdaer niet was

Of den verweerdere weederkeerende ten huuze vanden zelven WORM ende siende dat de dochter ende maerte vanden zelven BERCH aldaer ghecommen waeren, omme alle tghonne voorseyt aen zelven BERCH te kennen te gheven, niet en es ghevlucht zonder hem verweerdere meer te durfven vertoonen
in de marge: zeght weederkeerende ten huuze van PIETER DE WORM tpeert gerestitueert te hebben ende van daer met zijn vaeder ende moeder vertrocken, tvoorder ontkendt

De wet op sheeschers verzouck, admitteert hem op de voorseide onghekende poincten ter preuve, den verweerdere ter contrarie duncket hem goedt ende onverlet zijne justificatie te doene te raede zijnde, consenterende op sverweerderes supplicatie hem gheleit te worden op de schuldtcamer met slaeckynghe van stricte vanghenesse actum eod

Depositie gheslaect op cautie juratoire van toties quoties omme te comen verzocht zijne sub pena convicti (die hij ghepresteert heeft) metgaeders fide……. Van iii^{c} guldens te welck effecte compareerden in persoone GHELEYN ende JAECQUES DIEDEMAN de welcke hemlieden ghesaemdelick ende voor al in solidum borghe ende present verkent hebben voor de voorseiden iii^{c} guldens verbindende daeromme hemlieden persoon ende goedt present ende toecommende en ende JAN DE BERCH fs JANS comparerende behoefde de voorseiden borghe costeloos ende schadeloos tindemneren, op verbandt alsvooren, actum vi^{en} 7^{bris} 1640
in de marge: tauxe xii schellingen

Op den X^{den} septembris 1640 enquete judiciele ghehouden bij JAEQUES WIJTS ende JAEQUES FLOOR schepenen der stede van Poperynghe ten verzoucke van balliu causa officij heeschere ieghens PIETER OLOVIER verweerdere

GHELEINE f^{a} MAILLIAERT DE BERCH jonghe dochter oud xx jaeren ofte daeromtrent woonende onder deze jurisdictie oorconde ghedaecht ghehoort ende geexamineert naer eedt ghedaen haer ghetoont ende vooren ghelezen zijnde zeker informatie preparatoire, ende ghetuighenesse bij haer ghedaen den 1^{en} septembris 1640 bij haer onderteeckent, tuught ende deposeert waerachtich te zijne, dat thaeren huuze ghecomen es snachs voor haer voorste ghetuughenesse, PIETER OLOVIER f^{s} CLAYS zijnde te peerde gheaccompagneert met eenen soldaet wesende peerderuitter de welcke met force ende ghewelt wilde binnen de huuze zijn cloppende op de poorte dueren ende veijnsters ende alsoo sdeposantes moeder haere dueren niet en wilde openen heeft den voorseiden soldaet ghezeit dat hij wilde hebben ntwee patacons ofte voor elck twee zonder dat zij den voornoemden OLOVIER tzelven heeft hooren zeggen verclaerende tvoorder inhouden van haere voorseide depositie te wezen warachtich ende daerbij te persisteren, sluttende daermede

bij laste van GHELEENE DE BERCH

in de marge: tauxe x schellingen

CLAYSE NELYNCX fa FRANS. Dienstmaerte ten huise van MAILLAERT DE BERCH, oudt xvi jaeren ofte daeromtrent, naer eedt ghedaen oorconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineert haer vooren ghelesen extraiudiciele ghedaen den 1en septembris 1640 bij haer onderteeckent tught ende deposeert de zelven van woorde te woorde te zijne warachtich

zonder inde zelve in eenighe poincten te …….. blijfvende ende persisterende bij de zelve, zonder iet daertyoe af te weten te doene sluittende daermede haere depositie die zij naer lecture heeft onderteeckent

bij laste van CLAISE NELYNCX
in de marge: tauxe viii schellingen

CHRISTIJNE MEERSSEMAN huisvrauwe van MAILLAERT DE BERCH - oudt 30 jaeren ofte daeromtrent woonende inden Oosthoock deser jurisdictie oorconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineert ten verzoucke vanden balliu, naer eedt ghedaen haer ghetoont ende vooren ghelesen zijnde zeker eedelijck verclaerynghe bij haere ghedaen den 21en deser ende bij haer onderteeckent,tuight ende deposeert tinhouden van tzelven van woorde te woorde te zijne warachtichghereserveert in een poinct, bij twelck zij ghzeijt heeft dat den peerde ruiter daerbij vermelt tot haer hennecot ghenomen hadde vijf hennen ende eenen haene, als hebbende tzijdert ghevonden drie hennen zonder datter meer verlooren zijn ghebleven als twee hennen ende eenen haene persisterende bij al tvoorder inhouden van haere voorseide depositie, daermede sluittende twelck zij naer lecture heeft onderteeckent

bij laste van CHRISTIJNE MEERSEMAN -

Den 1^{en} octobris 1640 present ROBERT DE RYCKE schepene

ADRIAEN PIEREN oudt omtrent veertich jaeren landtsman woonende onder dese jurisdictie oorconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineert opden intendit, overghegheven bij den balliu causa officii heeschere ieghens PIETER OLOVIER verweerdere naer eedt ghedaen tucght ende deposeert waerachtich te zijne dat gheleden omtrent een maent op eenen vrijdach wesende tsavonts ghedroncken heeft ten huise ende herberghe van PIETER DE WORM vergeselschapt met MAILLAERT DE BERCH, JAN DE BERCH zijne huusvrauwe desen verweerdere ende andere metsgaeders eenen peerderuitter die over ende weder op hemlieden ghelach ghynck, welck verweerdere ende peerderuitter tselven wech ghetrocken zijn (niet wetende den deposant waer zij ghynghen nochte wat zij vut ghezecht hebben) dan zekeren tijt daernaer den peerderuitter wederkeerende hebbende eeniche hennen wierdt ghevolcht vanden dochter van MAILLAERT DE BERCH ende de maerte de welcke poochden de zelven hennen af te nemen vertellende aenden voorseiden MAILLAERT ende theele gheselschap dat PIETER OLOVIER alhier verweerdere metten voorseiden peerderuiter gheweest hadden beede te peerde ten huise vanden zelven BERCH hemlieden zegghende peerderuitters te wesen cloppende ende smittende op de dueren omme binnen te gheraeken met fortse begheerende ghelogiert te zijne ende pattacons te hebben, ende dat den soldaet ghynck naer thennecot ende aldaer nam eeniche hennen ende haene, twelck den voorseiden BERCH hoorende vraeghde ieghens den soldaet waeromme hij dat ghedaen hadde anghemerct hij in de herberghe teeten ende te drincken ghehadt hadde waerop den soldaet andwoordende zeide het en es mijn schuldt niet ick en ben daarvan gheen occasie, ick en wiste niet waer ghij woonde ick hebbe aldaer vande verweerdere gheleit gheweest die mij bewesen heeft tvoorseide te doene, zegghende patron wilt mij vergheven, zonder dat den verweerdere aldaer present was nochte bij ghecomen heeft, abandonnerende tpeert van PIETER DE WORM als hij voor de deure quam, alle twelck den deposant alsoo ghehoort ende ghesien heeft, sluittende daermede zijne depositie

bij laste van ADRIAEN PIEREN
in de marge: tauxe vii schellingen Getuigenis Adriaen Pieren

Voor mijne heeren Burghemeesters ende schepenen der stede van Poperynghe

Intendit ende emploij van enquete omme den ballieu der zelven stede causa officij heeschere, ieghens PIETER OLIVIER fs CLAYS verweerdere

Alsvooren dheescher employeert op hueren ordonnantie van admissie ter faulte

Ende omme onder …… van dijes te proberen de tichten sheeschers laste overghegheven, beliefve mijne voorseiden heeren te hooren ende examineren op ……. doorconden int marge staende oft niet waerachtich en es dat de verweerdere svrijdachs inde nacht ghecommen es ten huize van MAILLAERT DE BERCH wesende te peerde vergheselschapt met eenen anderen peerderuijtter, zegghende dat zij waeren ghesaemdelick peerderijtters onder de bende van ordonnans, ende of hij verweerdere alsdanne met force ende ghewelt niet en heeft ghepooght hem te doene logieren als soldaet peerderuijtter, willende ten dijen eynde de deuren ende de veynsters ommesmijtten,ofte bij faulte van logement, dat aende hemlieden verweerdere met zijne compangnon zoude ghegeven hebben elck eenighe patagons, ende of hij verweerdere niet wel en wiste dat den voorseiden BERCH en zijne knaepe niet thuus en waere, nemaer dat zij droncken ter herberghe van PIETER DE WORM, sulckx datter maer vrauwen persoonen alleene thuus en waeren

in de marge: CHRISTYNE MEERSSEMAN
GHILEYNE fil. MAILLAERT DE BERCH
CLAYSE NEELINCX

Oft oock niet waerachtich en es, dat ghedeurende dat den verweerdere tvoorseiden ghewelt was doende den voorseiden soldaet ghestoolen heeft eenighe hennen ten huuze vanden zelven BERCH ende dat door sverweerderes inducten ende naerdien dat hij bewesen hadde,den ghemargineerde voorts recolleerende op heuren preparatoire depositie

in de marge: den zelve oorconde

Of GHELEYNE de dochter ende CLAYSE NEELYNCX dienstmaerte van zelven BERCH, voorts naer de gheschiedenisse van alle tghonne hiervooren, niet en zijn ghecomen ter voorseide herberghe van zelven voornoemden vervolghende den zelven soldaet ende de verweerdere omme heuren ghestoolen hennen weeder thebben ende of zijlieden aldaer den zelven BERCH ende zijn knaepe niet en hebben ghevonden ende hemlieden alle tghonne vertelt ende of den verweerdere tzelve vernemende ende niet niet en es van daer zeere subitelick vertrocken, nemaer of den voornoemden soldaet niet en es ghebleven hebben eenighe …… ghestoolen hennen

in de marge: ADRIAEN PIEREN
GHELEY MAERTEN ende zijne huusvrauwe …… zijn knaepe

Extraict van procedure …..

De wet recht doende ordonneert den verweerdere te compareren inde oopene ghebannen vierschaere t'eenen zeekeren daeghe …. ende ……. verghevinste biddende, legghende de …… dat hem het …… is niet …… te vervoorderen sulcke ofte dierghelijcke saeken ende …… op voorder arbitraire correctie, hem condemneert ende inde boeie …….. positie groote ……., te prouffve vanden ghe…….. …… deser stede met inde costen ende mijsen van justitie …. taux ….. actum den xxven maerte 1641

5 oktober 1640 – Huwelijkse voorwaarden Mahieu Venoot en Mayken Wio - SAP398 - Folio 212

Also apparant was huwelick te gheschieden indien onse moeder de katholycke roomsche kercke 't zelve is toelatende tusschen **Mahieu Venoot** gheadsisteert met Jaspar Venoot zynen vaeder ter eender zyde
ende **Mayken Wio** gheadsistert met Jacques Wio ende Martyncken Aernoudt haer vaeder ende moeder ter andere zyde -
zoo ist dat zy voor eenighen bandt van huwelick vereenst ende gheaccordeert zyn dat indien de voornoemde Mahieu Venoot deser werelt quame toverlyden voor tvoorseide Mayken - weder datter van beede hemlieden lichaemen gheghenereert achterblyfven ofte niet
zal tvoorseide Mayken hem moeten contenteren midts zuuver heffende vutten sterfhuuse vande zelve Mahieu hondert guldens eens -
sonder meer - zonder te moghen deelen vande erfvelidkee ofte catheilicke goedynghen ten zelve sterfhuuse competerende die vervallen en succederen zullen op zyne kynderen - hoirs ofte aeldynghen –
dan zal de voornoemde blyfvege proffytteren het byleven haer leven ghedeurende van zes vierendeel landts gheleghen in de prochie van Boeschepe den voornoemde Mahieu toebehoorende -
abouterende van oosten Andries Venoot - zuuden Jan Kestier ende van noorden de beke-nemaer indien tvoorseide Mayken quame toverlyden voor de voornoemde Mahieu zonder kynderen van beede haerlieden lichamen tachterlaeen ende zullen haere hoirs ende aeldynghen vut haren stefhuuse maer zuuver boven alle passive schulden moghen proffytteren ghelycke hondert guldens -
zonder te connen in eenighe erfelicke ofte catheilicke goedt - tzy coopschat ofte andersins - raeckende de voorder poincten alhier niet ondersproken ende naemelick indiender kynderen by dapparante comjoncten gheduerende hemlieden huwelick quame ghegenereert te worden - de welcke hemlieden moeder ende den vaeder levend quamen toverleven - zal in zulcken ghevalle ghevolght zyn de coustume der stede van Poperynghe -
de welcke den voornoemde Mahieu als cuerbroeder vande zelve stede onderworpen ende subject is -
aldus ghepasseert ende ghekendt ter presentie van Jaques Wyts ende Charles Leurin - schepenen den vde 8bris 1640

9 oktober 1640 – Jacquemynken heeft schulden bij Joos Cheis - SAP 398 - Folio 212 verso

Compareerde in persoone **Jaquemynken wedewe van Jan van Damme** -
in deen gheadsisteert met Jan Lambert - haeren bystaenden man -
verkennende wel ende deuchdelick schuldich te zyne an **Joos Cheis de jonghe** - present ende accepterende -

de somme van eenentwyntich ponden grooten vlaemsch van drie jaeren landtspacht -
tlaetste ghevallen baefmesse 1640 ende omme de voorseide Cheis danof te verzekeren ende
bewaren metgaders tot verzekerthede van tlopende jaer -
bedraeghende vij pond grooten vlaemsch –
zoo heeft de voorseide eerste comparante verbonden ende verobligiert haer persoon ende
goedt - present ende toecommende ende by speciale een coebeeste - grys van haire - een
verken - een laede - een scapra - haere vruchten thaerlieden huuse - alle tmesch thaerder
hofstede metgaders alle haere cleederen - bedde - lynwaet emmers al thaeren huuse ende
hove zynde ende dat hiernaer zal bevonden worden -
omme by ghebreke etca.
met wysdom executoire - nietjeghenstaende verjaerthede ofte styl ter contrarie - verclaerende
partien tzelve verbandt te gheschieden ter goeden trauwe ende in prejuditie van niemant
Actum present Andries Rabault ende Jaques Proventier burghmeest'rs -
den ix 8bris 1640

10 oktober 1640 – Mayken Scoussers borgt haar huishuur - SAP 398 - Folio 213

Compareerde in pesoone **Mayken Scoussers - wedewe van Jaques Boone -**
gheadsisteert met Anthoine Cathoire - in desen haer bystaenden man -

met schrifelicke aggreatie van Frans Boone vooght van haer kynderen - alhier ghesien tot verzekerthyet van t'gonne zy schuldich is ende wesen sal aen d'heer Guillaume Floor ende Jan Mazeman vande ghevallen lopende ende toecommende jaere huushuere -
heeft verbonden haer persoon ende goedt present ende toecomemnde - specialick
een bedde ghestofffeert - twee laeden - een dressoir - een tafel - vier schabellen - alle toebehoorten in haer vettewarie wynckel ende de groene hommel mette persen staende int hoveken achter den voorseide huuse
ter acceptatie vande voornoemde Floor ende Mazeman omme by ghebreke van betalynghe daerop te procederen naer costume -
Actum present dheer Jaques Proventier - burghmeester ende Jaques Wyts ende Robert de Rycke schepenn desen xde octobris 1640

15 oktober 1640 – Losrente met hommelhof op de kouter - renten

Compareerden in persone **Frans de Keyser** ende Jaquemyne filia Pieter van Neufville zyne huusvrouwe
Verkennende wel ende deuchdelick vercocht te hebben aen ende ten proffytte van d'heer **Guille Floor** present ende accepterende
Een erfvelicke losrente van twee ponden grooten vlams by jaere den penninck svide
Voor de somme vna xxij pond grooten vlames
By den vercooper themlieden contentementen ontfaen
Innegaende heden dat deses,
Dannof 't 1ste jaer vallen ende verschynen zal den xvde octrober 1641 ende zoo vorots van jaere te jaere etca
Te lossen teenen payemente extca
Verbyndende darinne een half ghemet preter twee roeden ½ hommelhof, gheleghen op de coutter binnen desen jurisidcite, mette keete daerop staende
Streckende van zuuden op de coutterwech, van westen t'hommelhof vande d'aeldynghen Jacques Veslype ende de kynderen Willem Deycke
Van noorden inde vyfverbeke ende van oosten d'aledinghen frans Hancx
Belast met coutterrent aneede heere
Becommende vijf ponden parisis ende vier capoenen vutten ghemete
Voorts zuuver ende onbelast met inninghe naer costume
Actum present d'heer Frans Pierins, Jan vandegoesteene ende jan van Renynghe, vervanghende Charles Leurin, ende Jacques Diedeman , schepenen
Den xvde october 1640

15 oktober 1640 - Frans de Keyser en Jacquemyne nemen een lening op bij Guillaume Floor - SAP 398 - Folio 211 - verso

Frans de Keyser en Jacquemyne filia Pieter van Neufville
nemen een lening op bij Guillaume Floor
en verbinden daarin -
een half ghemet preter twee roeden hommelhof gheleghen **opde Coutter**
binnen deser jurisdicite mette keete daerop staende –
palende van zuuden op de coutterwech - van ween thommelhof van daeldynghen Jacob Verslype ende de kynderen Willem de Rycke - van noorden inde vyfverbeke ende van oosten d'aeldynghen Frans Haucx - belast met coutterrente aende heere-
becommende vyf ponden parisis ende vier capoenen vutten ghemete -
vorts zuuver ende onbelast

17 oktober 1640 – Thomas Dedrie pacht land van Pieter Keerne - SAP 398 - Folio 213 verso

Compareerde in persone **Thomas Dedrie filius Jans** de welcke omme wel ende ghetrauwelick te bewaren ende verzekeren
Pieter Keerne vande somme van lxxij pond parisis van landspacht ghevallen bamesse laestleden -
metghaders vande lopende jaerschaere verbonden ende verobligiert heeft -
zoo hy doet by desen –
zyn persoon ende goedynghen present ende toecommende ende by speciale een roode coebeeste ende een calf -
metghaders alle de meublen ende catheilen tzynen huuse ende hove zynde ende die aldaer in toecommende tyden bevonden werden -
verclaerende beede partyen dit verbandt te ghescheiden ter goede trauwen ende in prejudicie van niemandt
Actum present d'heer Frans Pierins vervanghende Jaques Diedeman - schepenen
den xvij octobris 1640

21 oktober 1640 - Wet der stede van Poperynghe vernieuwd - SAP436

Wet der stede van Poperynghe vernieut by sire **Anthonis Leurin** - eersten administrateur vande abdie van Sint Bertins ende proost der voornoemde stede vutten name vande heere opden xxjste octobris 1640

De burghmeester vande commune - d'heer Andries Rebault
de burghmeester vande wet - d'heer Jaques Baert
schepenen - Maillaert vande Goesteene d'oude - Jan Rouvroy - Charles Leurin - Jan Folque - meester JoosCVheis de jonghe - Nicolais Beke - Robert de Rycke -
meester Pieter Ferande, licentiaet inde medicine - Jacques van Landeghem - Pieter Huughe
Thresoieir D'heer Robert Proventier

Raeden ende notable ghecooren ende ghemaect by burghmeesters ene schepenen der stede van Poperynghe den xxijste octobris 1640
Robert Proventier, thresorier - Guilles Floor - Jaques Wyts - Frans Pierins - Ghilein Diedeman - Jan Baert - Jaques Folque -
Jan vande Goesteene - Jan van Renynghe - Pieter Keerne - Jan Maerten - Christiaen Maes

Notable - Andries Rebault, burghmeester vande commune - Jaques Schevele - Jacques Proventier - Guilles Pierins - Maillaert vande Goesteene de jonghe - Jaques Diedeman - Ghilein Wenis - Pieter Babelare - Jaques Melis - Jan van Renynghe filius Jaques - Jan vande Zande doude - Jaques Wanten - Clays Vermaerle - Jaques van Beveren - Clays Cambray - Jaques Steven - Clays de Vos - Frans Scherrier - Jaques vnde Wynckele de jonghe - Hendryc Hereman - Laurens vnde Lynde - Jaques Fkloor filius Jans - Gheraert de Wynter

Quartier vande berechte
1° - Jaques Baert - Jan Folque - Jaques van Landeghem
2° - Andries Rebault - Charles leurin - Pieter Huughe
3° Maillaert vnde Goesteene - meester Joos Cheis - meester Pieter Ferande
4° - Jan Rouvroy - Nicvolais Beke - Robert de Rcyke

Refectiemeesters - Jan Rouvroy - Frans Pierins
Contrrolleur - Jaques Wyts
De refectiemeeste vande voorleden jaere zyn ghetaxeert elck lx pond parisis

20 oktober 1640 – Boeten – Billioen – SAP 251

Pieter Verwaerde verweerder conrta den bailiu – causa officy heescher – tenderende ten fyne dat den verweerder ghecondemneert wierdt inde boee van drie guldens ter cause den verweerder op den xxvj ° ougst lastelden hem heeft vervoordert te presenteren aende heescher ddrie oortjens wesende billioen ghecontrefaict contrarie t'placcaet – tenderen voorts tot confiscatie van diere – met costen
…
Jacques Kiecken verweerder contra den bailiu – causa officy – heescher vande oete van drie guldens ter cause den verweerder opden xxde octobre ghepresenteert heeft aende heescher drie oorjens wesende billkioen ende contrefaict contrarie t'placcaet tenderende vorots tot confiscatie van dire – met costen
Jan Hubrecht *heeft van gelycke één billioen oortje gepresenteerd.*
…
Andries Masselis verweerder contra den bailliu causa officy – heescher omme de boete van emmers ter arbitraige vande wet ter cause den verweerder eenen dyck ghedolfven heeft op zyne landen neffens dhofstede van Jaques Rougeré dweers den viervoetwech alsoo blettende pasaige met waghende nede peerden – met costen

21 oktober 1640- Verpachtingen van de accijnsen - SAP 436 - Folio 57 verso

Verpachtynghe ghedaen by d'heeren burghmeesters ende schepenen der stede van Poperynghe vande assysen ende rechten de stede competerende by octroye op wynen - ghebranden wyn - bieren - azyn ende calchiede voor den tyt van zes maenden int regard vande bieren - inneghaende opden jste 9bre 1640 - ende expirerende den laetsten april 1641 ende dander voor den tyt van een jaer - inneghaende alsvooren ende expirerende den laetsten octobris 1641 opde conditien van oudts by tstads ordonnancie ende statuuten ghedeclaereert –
danof djste ende tijde keersse ghebrandd waeren in hun schepencamer
opden xxxste octobris 16409 - ten thien uren voornoene;

De pacht van de wynen voor de voorseide tyt is hoogst inghestelt by de heeren **Jan Folcque ende Robert Proventier** op jm xxv pond x schele -
niet verhooght ende aldaer ghebleven
afghetrocken dez stelpennynck - blyft reste tstadsproffytte' - jm jc x schele

Den pacht vande bieren voor een half jaer innegaende ende expirerende als voren en is niet inghestelt - memorie
Den pacht vanden azyn voor den tyt als inde proenne vermelt is hooghst inghestelt by Jaques Steven op lj pond parisis - verhooght met iiij pond parisis op proffyt van een derde by **Clays Merlevede** ende aldaer ghebleven
Ghemynckt stel ende hooghpenninghen blyft reste stadts proffytte - lj pond xiij schele iiij deniers parisis
Den pacht vande ghebranden wyn voor ghelycke termyn en is niet inghestelt - memorie daernaer verpacht byden hande aen Jaques Steven voor iiijc pond parisis - iiijc pond parisis

Den pacht vande calchyde voor ghelycke termyn hooghst inghestelt by Anthonis Cathoire op ijc clj pond x schele parisis - verhooght met iiij pond parisis by **Pieter de Dammer**e de jonghe op t'proffyt vande helft ende aen hem ghebleven
Ghemynckt stel ende hooghepnninghnen - blyft reste tstadfs proffytte ijc xxxj pond xschele parisis

Compareerde in persone den voornoemde Dammere ende zyn huusvrauwe - de welcke omme de stede te verzekeren vande betalynghe vande voornoemde pacht vande calchiede heeft verbonden ende verobligiert - zoo zy doen by desen - tiiijde van 2 lynen vj roeden hommelhoff ghemeene met zyn consten ende Pieter Craye -
gheleghen opde Watoustraete binnen dese juridsdictie paelende mette westzyde jeghens tlandt ende hofstede van meeser Pilips Winnebroodt - d'oostzyde ende tzuuteynde Lodewyck Keerne causa uxoris - tnoorteinde de voorseide Watoustraete - derve onder thuuseken van Jan van Beke - daermede gaende - belast met sheeren rente -
bovendien noch in zyn advenant van xxiiij pond parisis sjaers aen **Nicolays vander Doene** ende voorts noch d'helft in byleven aende wedewe Jan Liebaert van welck byleven de voornoemde comparant belooft de voorseide partye t'onlasten metten eersten - omme by ghebreke van betaelynghe etc.
Actum present den burghmeester Baert vervanghernde Jan Folcque schepen den 31ste november 1640

Den pacht van tseyser - meyken ende clarette is na verscheide verhooghinghen ghebleven by **Clays Merlevede** voor viij pond parisis

Vermaeck ende accoord van de weerden - weerdinnen ende andere un gheneirende met bier te tappen ende venen binnen dese stede ende jurisdictie met het collegie vande wet ghedaen nopende de rechten deser stede comepter'ende opde bieren groote ende cleine voor den tyt van een half jaer
innegaende den jste 9de 1640 ende exprierende den laetsten april daernaer ende dat opde conditien hier vooren in ander vermaeken verhaelt -
boven dat de zelve weerden, weeerdinnen ende tappers ghehouden werden alle twee maenden te betaelen de quote van hemlieden vermaek ende te stellen borghe voor t'zelve ten contentemente vande thresorier.
Passchier Enten heeft vermaect voor tvoorseide half jaer mits betaelende ten proffyte vande stede - de somme van iiijxx xiiij pond parisis
Borghe Jan vande Zande filius Maillaert - present dheer Andries Rebault den xde xbris 1640
Frans vande Zande voor ghelycke termyn heeft vermaeckt voor de somme van jc viin pond parisis
Folio 59
Jaspar Pyck voor ghelycke tyt hreft vermaect voor lx pond parisis
Pieter Rooms voor iiijxx pond parisis
Christiaen stelt hem borghe - present Beke schepen den 17de 9bre 1640
Clays van Pradelles voor jc lvj pnd parisis
Vidua Frans Bryts voor lxvj pond parisis
Christophe Mahieu heeft vermaeckt voor lxxij pond parisis
ende indien den voornoemde Mahieu comt te huwen voor het expireren van dit half jaer zal betaelen iiijxx iij pond parisis ende is binnen de zelve tyt ghetrauwet Jaques Melis constitueert hem borghe voor tvoorseide vermaeckt present Rouvroy schepen den 20ste february 1641
Frans Wydoodt voor jc lxviij pond parisis

Frans van Damme voor lxxviij pond parisis
Jaques vande Wynckel constitueert hem borghe voor dit vermaeckt ende ander voorgaende ter somme van thien ponden grooten dit inclus - present Landeghem schepen den 7de february 1641
Jan Vrammout voor lxvj pond parisis
Jacques van Cayzeele voor iiijxx iiij pond parisis
Anthoine de Bureau voor jc lvj pond parisis op conditie indien hy comt ondertrauwe te doen voor 't expireren van dit half jaer datter in zal smelten t'recht van twee tonnen bier.
Christiaen Besarille voor jc viiij pond parisis
Mathieu Bacquero voor xxvij pond parisis
Vidua Jaques Vasseur - jc xliiij pond parisis
Jan de Langhe voor jc l pond parisis
Pieter de Worm xlviij pond parisis - borghe Jan van Gale present Nicolays Beke schepen xj january 1641
Pieter vande Walle liiij pond parisis - Borghe Jan vande Zande filius Maillaert present dheer Andries Rebault actum xde xbris 1640
Guilein Baguere voor iiijxx xvj pond parisis
Jan de Zwarte voor lxxviij pond parisis
Jan Babtist van Kynderen - ijc iiij pond parisis
Pieter de Vey - xxiij pond parisis
Folio 60
Ghelein van Damme heeft vermaeckt voor xxiiij pond parisis - borghe Jaques Vande Winckel de jonghe present Beke - schepenen 25ste february 1641
Andries van Damme - weerdt in Sinte Eloy heeft vermaect an stedeaccysen beginnende 20ste maerte 1641 tot alderheilighen daernaer voor de somme van lxxij pond parisis - Borghe Frans Wydoot voor deen helft ende de wedewe Lioen du Puis gheadissteert met Joos Lefebvre voor dander helft - renunchierende an tbeneficie senat cons vell ende anthent qiqua mulier de bediedenesse haer te kennen ghegheven zynde
Actum present burghmeesters ende schepenen vij juny 1641

24 oktober 1640 – SAP 127A – nummer 33

Heesch van costen omme Frans Bardoul heescher jeghens Jan van Renynhge filius Jaques
En dit omwille van restituie van vyf eecken en twee aeelenboomen

30 oktober 1640 – Jan de Berch verkoopt een losrente aan Rodolph vander Leeuwe – Hoeve op de Lyssenthoek - SAP 398 - Folio 216

Comparerende in persone Jan de Berch filius Jans ende Jaquemyne zyne huusvrauwe verkennende wel ende deughdelick vercocht t'hebben aen ende ten proffyte van d'heer Rodoplh vander Leeuwe -
peresent ende accepterende een erfvelicke losrente van drie ponden grooten vlaemsch by jaere den penninck xjv –
voor de somme van achtenveertich ponden grooten vlaemsch byde vercoopers themlieden contentemenet ontfaen -
innegaende heden date deser dannof tj'ste jaer vallen ende verschynen zal den xxx octobris 1641 ende zoo voorts van jaere te jaere etc;
te lossen teenen payemente etca -
verbyndende daerinne drie ghemeten een lynne gherslandt streckende oost ende west - t'oostende de beke - twesthende de Bethunestraete ende de zuuteynde Jaques Rouziré

Item onder half ghemet hofstede ligghende inden Lyssenthouck ende is opde noortzyde van d'hofstede daer Gillis de Conynck presentelick woont –
abboutterende metten oostende opde beke - twesthende de voornoemde Bethunestraete - de noortzyde Mailaert de Berch ende de zuutzyde Mahieu Hallynck met alle de groene catheilen daerop staende - met innynghe naer costume
Actum present d'heer Andries Rebaut burghmeester - meester Joos Cheys - Robert de Rycke - Meester Pieter Ferande ende Jaques van Landgehem schepenen
den xxx 8bris 1640

30 oktober 1640 – SAP 127A – nummer 32
Heesch van costen omme Jan Merlevede heescher ende verzoucke van tauxatie van diere jeghens ende ten laste van Chrsitiaen Zanneken- ghecondempneerde verweerder
Inverband met het kopen van lakens

3 november 1640 – Ommestelling – Resoluties – SAP 469

Actum ter vergaderynghe van sire Anthoine Laurin, proost deser stede, vutten name vande heere, burghmeesters ende schepenen, raeden ende notable den 3de november 1640
Gheraemt, goedt ghevonden ende gheresolveert te tauxeren tot laste vande ghemeene in ende upsetenene deser stede ende jurisdictie meghaders de bedryfvers onder de zelve binnen ende buuten t'port, een dobbel ommestellynghe omme mette portee van diere te volbrynghen ende betalen de vutcoop van volck van oorloghe ten jeghenwooridghe wyntersayseone, metghaeders de sollicituden tot vercryghen vnde zelve exemptie ende ander oncosten daervan dependerende, te betalen by drie payementen, teweten een derde ghereedt, een ander derde binnen twee maneden ende t'resterende binnen ghelicke twee maenden daernaer, de tauxatie tedoene by t'collegie vande wet anden ouden ende ghecostumeerden voet.

Insghelycx gheresolveert te restingieren de cuere vande **ghezoden ende ghebraden met datter anne cleeft** als dat zy niet voorder zullen vermoghen te schauwen beken ende schipvaert als vande Belle brugghe totte Coppernolle, ende van de speye achter den huuse van Jaques Floor tot de schipvaert bovendien geen boeten zullen moghen wysen ten laste van elck jeghenlanck excederende iij pond parisis
Actum eodem.

6 november 1640 – De weezepenningen van de Baillieus - Renten

Compareerde in persone **Willemyne de weduwe van Christiaen Baillieus**,
gheadsisteert over **Christiaen Liebaert** in desen haeren bystaenden man,
de welcke om te verzekeren de weezenpenninghen haerlieden kynderen,
gheprocreet byden voornoemde Bailieus competerende, t
e weten xxtich ponden grooten elk over de vercoopynghe van t'iiijde van een huus de zelve weesen toebehoort hebbende,
metsghaders neghenthien ponden grooten hemlieden ghesuccedeert by de voornoemde weduwe **Robert van Beddelem,**
verbonden ende verobligiert heeft – zoo zij doet by desen –
by acceptatie van Christiaen Clynckemaille, vooghd van de voornoemde kynderen, twee pluimen bedde, ghestoffeert met twee oorcussens, ende twee sargien, twee ghesauwen, een bufvet, een lys ende dressoir, twee laen, een dosyne tinnen plateelen, ende tinnen tailliorne, twee ketels, twee eiren candelaren, twee yseren potten, metghaders alle de meublen ende

catheylen t'haerlieden huuse ende hove zijnde – ende die hiernaer aldaer bevonden zullen wesen
Actum present d'heer Jaques Baert, bourghmeester ende Maillart vande goesteene, voorschepen
Den viden 9bre 1640

19 november 1640 – De Pottestraatmolen – Renten – SAP 398 – Folio 218

Compareerde in persone **Jaques Kiecken, ende Perynken, zyne huusvrouwe**,
verkennende wel ende deughdelick
vercocht t'hebben aen ende ten proffyte van d'heer **Guilles Floor,**
present ende accepterende eene erfvelicke **losrente van** xxvij pond xij schele parisis,
den penninck xvide ,
voor de somme van xxxvi pond xvi schele grooten vlaemsch
by de vercooper thaerlieden contentenemente ontfaen,
innegegaen op den xxde mey laestleeden,
danof t1ste jaer vallen ende verschynen zal den 30ste july 1641
ende zoo voorts van jaere etc.
Te lossen teenen payemente etca
verbyndende daerinne een coornewyntmeulen, ercscat, huusynghen ende erfve mette groene cathyelen daerop staende, abboutterende metten oosten op de Potterstraete,
t'noorteynde t'hommelhoff weduwe Frans Folcque,
west t'hommelhof Jaques Diedeman end van zuuden d'hofstede Jan de Nuwelaere,
voor desen belast met een rente van zeven ponden xvi schele viij grooten vlaems ten proffyte van de cooper
Inde zijn advenant met vi pond borooten vlames tot proffyte an Michelken de weeze van Maillart vande zande,
Voorts zuuver ende onbelast met innynghe naer costume
Actum present d'heer Jaques Baert, burghmeester, meester Joos Cheis ende meester Pieter Ferando, vervanghende Jan Folcque ende Jacques van Landeghem, schepenen
Den xixde 9bre 1640

22 november 1640 – Lening van Christiaen Van Cayseele – renten – SAP 398 – Folio 218

Christiaen Van Cayseele ende Mayken zijn huusvrauwe heeft verkendt ten proffytte van meester **Joos Cheis de jonghe**
op den 22ste 9bre 1640
een erfvelicke losrente van twee ponden grooten vlaemsch
den penninck xvide
ende daerinne verbonden d'helft van een huus ende erfve mette edificien ende haghen rondsomme daermede gaende opden Overdam deser stede
ghemeene ende onverdeelt met svercoopers schoonzuster,
abbouteerende van oosten op de voorseyde overdam,
de zuut ende westzyde vidua Jacob Deberg, s'vercoopers moeder,
de noortzijde thuus ende erfve Jacques Wenis,
item een vierendeel hommelhof gheleghen binnen t'port opde steenwech lopende van tende van den Overdam naer de Leene, jeghens over **de Valckenbergh,**
abboutterende van oosten de voorseyde steenwech, van zuuden t'hommelhoff van de weduwe Ghelein Debergh, filius Jans,
west t'hommelhof Charles Deroode,

Item tiiide van een ghemeen elst inde Maneschijn in de Helhouck
ghemeen ende onverdeelt met Jacob Wanten zaligher
Van oosten aen t'elst jo. Maerten Vandoorne
den voornoemde Cayseele ende zijn huusvrouwe hebben vercocht aen de weduwe Walram Decorte een erfvelicke losrente van xviij pond by jaere den penninck xvide opden xxijde 9bre 1641 verbyndende de somme de helft vande huuse ende erfve hiervooren vermelt ,
metghaeders van een ghemet elst hiervooren insghelicke vermelt
verclaerende de zelve partijen te zijne zuuver ende onbelast – metghaders hem staende de rente van meester Joos Cheys hier vooren

24 november 1640 – Boeten – SAP 251

Pieter Masseau verweerder contra Jan Vrammout - heescher vande boete van vj pond parisis ter cause den verweerder ghemalen heeft opden Ste Simoen nde Ste Judens dach laestleden ghedeurende den dienst vande hooghmisse – met costen

4 december 1640 – Vier kalvers inde boekweit – SAP 127A – nummer 4 – Processen

Opden iiij xbris 1640 oorconschap judiciele ghehoort by dheer Jaques Baert – burghmeester der stede van Poperynghe opden intendit overgheleit by Jan Vraemboudt – heescher ter eender zyde jeghens Philips van Provyn – verweerder

Philip Dartois – oudt zessendertich jaeren ofte daerontrent –
landtsman woonende onder dese jurisdictie – oorconde ghedaecht – gehoort ende gheexamineert naer eedt ghedaen – tuught ende deposeert warachtich te zyne ,
dat gheleden twee maenden ofte bet –
den deposant ghevonden heeft vier jonghe calveren lopende deur zyn bockwiet ende raplof – aldaer schade doende waertoe commende –
den heescher heeft de zelve als dienaere ghevanghen ende gheschut in tstal vande deposant – de welcke by nachte vutgheborken zyn door dien dat tstal cacux was ende een paeieul daerinen ghebroken hebben – den deposant goede memorie de voorseide calveren voormaels thebben gheseien pastureren mette coien teobehoorende de vrweerder – zonder affirmatyfvelick te weten ofte de zelve calvers den verweerder toebehooren – voorder niet wetende – sluut zyne depositie

Jacquemyne Clichthove – huusvrwuèe van Philippe Dartois – oudt zessenvichtich jaren ofte daertomtrent – oorconde ghedaecht – ghehoort ende ghexamnieert naer eedt ghedaen – tuught ende deposeert voro de waerheit dat idne hommelplock tyt van esen jaere – thaeren hove ghebocht zyn gheweest by Jan Vrammoudt – dienaere alhier heesher – vier calveren boebehoornede Philips van Provyn – die hy zeide in schade gehvonden te hebben – de welck gheschut zyn gheweest in seeposants stal ende daeruut gheboken ter cause dat zelve stal niet sterck ghesloten was, maer een paieul ghebroken –
Ghevende voor redenen van wetnschap dat zy depsoatnete ghesien heeft de voroschreven calveren aldaer renghen ende dar te vooren ten hov van Philips vn provyn verwerder als woonende in tghebeurte –
Voorder niet wetende – sluut zynde deposietie die zy naer lecture heeft onderteeckent

0 Recensies
Review schrijven

Costumen der stede ende casselrye van Belle

RVBRICA XXXI.

Van Acker-schade ende 't schutten van beesten.

I. Artikel.

NIemandt en magh des winters noch somers drijven, jagen, wachten, weeden ofte laten gaen sijne peerden, koeyen, calvers, schapen, zwijnen noch andere schadelicke beesten op ander liedengers-

landen, meerschen, zay-landen, stoppelen, schaep-weeden, bosschen, elsten ofte andere landen, weder die schade doen ofte niet, t'elcken voor elcke soorte van beesten, op de boete van xxx. schell. par. ende te betalen de schade.

II.

NIemandt en zal vermoghen sijne schapen houden gaende op 's Heeren strate, ackers, ofte elders, ten ware binnen sijnen hove ende op het sijne, voor den sonnen op-ganck, ofte naer den sonnen onder-ganck, immers een half ure op als onbegrepen, op de boete van iij. pond. par. ende all-dan schade doende x. pond. par.

III

DIe sijne voorseyde beesten zal laten af-eten eenighe hagen, het zy doornen, elsen, ofte andere, zal boeten xxx. schell. par. ende de schade betalen.

IV.

GHeene schaep-herders noch andere en moghen met haer-lieder clatten, handt-hapkens, ofte andere instrumenten snijten, steken, hauwen, pelen ofte anderlins schade doen in andet lieden boomen, noch de straet-canten, dammen, ofte sluysen in te steken, alles op de boete van iij. pond. par.

V.

NIemandt en mach oock een anders gers af-snijden, vitsen, cruyt, erweten, boonen, coolen, rapen o te andere vruchten, noch oock af-hauwen ofte uyt-roeden wissen, bandt-roeden, doornen, elsekens ende alderhande jonck hout, op de boete van iij. pond. par. ende waert by nachte soude ghepuniert zijn arbitrairlick ter discretie vanden Rechter.

VI.

INsgelijcx en is niemandt toeghelaten sonder consent te sanghen, ofte hauwen te gaere op ander lieden ackers, voor anderstont alle de schooven uyt den sticke ghevoert zijn, nochte oock eenighsins by nachte, op de boete van xx. schell. par. en het gone sy gesangelt hebben verbeurt.

VII.

DIe bevonden wort eenighe schooven te hebben het zy 't huys, onder weghe ofte elders, ende van sulcx gheen bedrijf en doet, zal punierlick zijn als van diefte, ten ware hy suffisant in kennen dede van wien hy de selve deughdelick vercreghen hadde.

VIIJ.

SOo iemandt andere lieden looveren lase, oft ripte, oft tacken brake in elsten, haghen, boomen ofte elders, hy zal vallen inde boete van xxx. schell. par.

IX.

ELck zal moghen vangen de beesten bevonden in sijn goedt, ende die te stellen in het schut, om betaelt te wesen van sijne schade ende interesten, ende zal ghelooft zijn op sijnen eed, die hy doen zal in handen van Justitie, partye geropen, dat hy de voorseyde beesten gevondē zal hebben ende gevangen in het sijne, alwaert oock soo dat hy die in het schut niet en hadde connen stellen.

X.

MAer en zal niet ghelooft zijn op sijnen eedt alleen nopende het grosseren vande schade by hem gepretendeert, dan zal mogen versocken dat de schade gevisiteert zy, ende gheestimeert by lieden met eeren daer toe gecommitteert by authoriteyt vande Wet, ende partye geropen om rapport te doen ter Justitie, ende dat binnen den derden daghe naer dien de schade t'sijnder kennisse gecommen is, tegen welck rapport partye niet min zal gehoort wesen, midts nampttssement preallabel.

XI.

DAt elck vangher is op het sijne, zal oock stede houden op eenen domestick inde schade van sijnen meester.

XIJ.

DE dienaers van Justitie sijn ghehouden de schutten die

die sy doen van beestenschade doende, op te drijven ten naesten huyse daer sy iemant suffisant t'huys vinden onder den selven Heere, ende bevelen de selve beesten niet te laten gaen, voor ander stont den proprietaris vande geschutte beesten suffisant pandt bringe voor het schut en interest met dies'er an cleeft, op de boete van iij. pon. par.

XIII.

SOo wie by fortse ofte andersins sinisterlick af-haelt ofte doet af-halen de geschutte beesten, buyten de wete ende teghens den danck vanden schutter ende b schadigden sonder pandt te bringen als vooren, zal boeten lx. pond. par.

XIV.

DIe leeden, drijven ofte jagen zal eenighe beesten, het zy koeyen, calvers, schapen, swynen oft andere in voet-wegen ofte stap-steenen, zal boeten x. schell. par.

XV.

SOo wie ryden zal met wagen, peerdt, oft peerden over de stap-steenen, zal boeten xxx. schell. par.

XVI.

DE wagenaers ofte voerlieden rijdende op ander lieden landt buyten de strate, soo verre die rijdelick is, zullen boeten iij. pond. par.

XVII.

DIe nieuwe weghen maken door andere lieden gront, boeten oock iij. pond. par.

XVIII.

NIet-min elcken zal ten minsten griefve, mogen geraken t'sijnen gronde, die ter strate niet en light, midts schade doende, schade betalende.

XIX.

ALle welcke voorschreven schutten ende boeten in dese Rubricke ghestatueert, zullen moghen verhaelt wordē op vader, moeder, meester ofte vrauwe, vande kinderen ofte dienst-boden in haer-lieder bedwanck oft dienst wesende, door wiens hulpe, toe-doen ofte negligentie de selve geincurreert worden, behoudens de selve meester ofte vrauwe haerlieder verhael op de selve dienst-bodē.

XX.

SOo wie een anders hout openbaerlick capt voor het ſijne, weder hy het ſelve wech voert ofte niet, ende dies geene ſuffiſante redenen en heeft, zal boeten iij. pond. par. ende repareren het intereſt, maer waert dat hy dat dede by nachten ofte ontijden, zal dan-of gepuniert zijn, extraordinairlick naer de gelegentheyt vande ſake.

XXI.

DIe hem vervoordert doleuſelick te reuden, hauwen, ofte breken eenich waſſende hout op ander lieden gront, hoedanich het zy, als jonghe poten van wulgen, abeelen, eſſchen ende diergelijcke, mitsgaders hagen te ontſtoppen ende thuynen te breken, zal incurreren de boete van iij. pond. par. elcken pote oft boom een boete zijnde, ende het quadruple voor ſchade ende intereſt.

XXII.

SOo wie hem vervoordert het water van een ander te bederven met rootinge van vlas, loop van meſch-water, oft anderſins, zal boeten iij. pond. par.

XXIII.

EEn iegelick wort gehouden ſijne doode peerden ofte andere geſwolten beeſten te delven in ſijnen gront, ſonder met de ſelve te belemmeren s'Heeren ſtrate, voetwegen ofte ander lieden goet, op pene van te verbeuren dobbel boete van iij. pond par. ende de doode beeſten gedolven te worden t'ſijnen coſte.

4 december 1640 – Een losrente op gronden in de Oosthoek - SAP 398 - Folio 221

Pieter de Puudt filius Pieter ende Gislene van Houcke zyne huusvrauwe -
sieur Cesar Pasqual - soldaet ten dienste van zyne majesteit catholycke der Italiaensche natie ende Christyne de Puudt zyne huusvrauwe -
comparerend in persone kennen deughdelick vercocht t'hebben aen ende ten proffytte van Guillaume Hallynck filius Pieters -
present ende accepterende een erfvelicke losrente van acht ponden grooten vlaemsch by jaere den penninck xvj -
voor de somme van hondert achtentwyntich ponden grooten vlaemsch - byde vercoopers t'haerlieden contentemente ontfaen -
passerende aende cooper quictantie absolute - innegaende den xde deser - dannof tjste jaer vallen zal den xde december 1641 -
ende zoo voorts van jaere te jaere etca - te lossen by twee payementen etca.
ofte wel met xvj pond grooten in capitale tseffens makende acht payementen s'vercoopers optie –
verbyndende daerinne haerlieden persoon ende goedt - present ende toecommende ende by speciale vyf ghemeten onder hofstede - ghers - boomgaerdt ende zaylant - ligghende inde Oosthouck deser jurisdictie - daer Pieter de Puudt filius Maillaert overleden is – consisterende inde naervolghende partyen -
eerst drie ghemeten hofstede streckende van oosten ende westen Jan Fobert - zuut d'aeldynghen Louys Makeblyde ende van noorden de vercoopers
Item d'helft van zeven vierendeel zaylant streckende van oosten Jan van Heede - west tnaervolghende ende van noorden den voorseide Fobert -
Item een ghemet zaylant streckende van westen Clays vande Ameele - van zuuden ende noorden de voorseide aeldynghen Maeckeblyde - ende van oosten de voorgaende partye

Actum present dheer Andries Rebault ende Jaques Baert - burghmeesters - Maillaert vande Goesteene ende Jan Rouvroy vervanghende Jan Folcque schepen den iiijde xbbre 1640

7 december 1640 – Jan Blomme huurt van Jacob Kiecken - SAP 398 - Folio 221 verso

Compareerde in persone **Jan Blomme** den welcken omme wel ende ghetrauwelick te bewaren ende verzekeren **Jacob Kiecken** vande somme van xxvij pond over een jaer huushuere ghevallen halfmaerte 1640 –
metghaders vande lopende jaerschaere bedraeghend xxviiij pond parisis verbonden ende veroblygeert heeft - zoo hy doet by desen - in handen vande voornoemde Kiecken - present ende accepterende –
boven zyn persoon ende goedynghe - present ende toecommende – een ghetauwe mette toebehoorten - een lae ende een taffel metghaders alle zyne meubleen ende catheilen tzynen huuse ende hove zynde ende die naer desen aldaer bevonden zullen wesen
omme by ghebreke van betalynghe etca -
verclaerende bede partyen etca
Actum present d'heer Jaques Baert burghmeesters ende meester Ferande schepen den vijde xbre 1640

12 december 1640 – Verhuring hofstede in de Hoogen Zwynlande – Processen – SAP 127A – nummer 5 – Transriptie Jacques Destailleur

Charles DE ROODE heescher contra Ghilein DE HAENE verweerder

Compareerden in persoone voor mij onderschreven openbaeren notaris sconyncx residerende tot poperynghe in de presentie vanden getuughen naer ghenoemt Clays DE WULF brauwer ende herbergier te hooghe zwijnlande oudt 40 jaer ofte daer ontrent ende Jacob FEMMERY woonende in de lyssenthouck van poperynghe oudt 44 jaer ofte daer ontrent (de welcke ondervraeght zijn te versoucke van Charles DE ROODE) tuughden ende affirmeerden op eedt zoo zij doen bij desen, ghesaemdelijk ende elck respectivelick goeden memorie thebben ende waerachtich te zijn, dat Ghilein DE HAENE zijnde ten herberghe van voorseiden WULF corts voor de baefmesse ofte in de maendt van ougst 1639 verheurt heeft aan voornoemden ROODE de hofstede daer hij HAENE alsdanne woonde, die hij verheurde tot zeventhyne ghemeten als hem ende consorten aeldynghen van Jaspar HUUGHE de jonghe par zijn huusvrouwe toebehorende, met conditie dat zoo hemlieden als niet in proprieteyten en competeerde totte voorseiden nombre van 17 ghemeten dat hij HAENE tot voldoenynghe dies moghen houden voor zoo veel heurlanden als de nombre van corthede hadde bedreghen alles te advenante van zesentwyntich ponden parisis tghemet sjaers telkens vallende van hemlieden te baemesse 1640 boven 2 schellingen te godspenning 6 ponden parisis te lijfcoope ende te hooftcleede vier dobbel ducaeten wel wetende zij deposanten dat de voorseiden HAENE heeft in proprieteyte een ghemet ofte daer ontrent zaylandt ghegaen hebbende mette voorseide hofstede nu bestaen met coorne inde voorseide houck twelck voornoemde Jaspar HUUGHE ghebruuckt, aboutterende van zuuden aen de Casselstraete westen ende noorden tzaylande van heere vander hulste twelck verstaen moet weesen (zoo de deposanten jugieren mette woorden van contraherenden) mede verheurt te wesen bij zoo verde hij HAENE niet en can leveren in eyghendomme tot zeventhyene ghemeten gheldt verheurt heeft
Ghevende voor redenen van wetenschap dat zij te voorseiden verheurynghe present hebben gheweest ende zelve alsoo thebben hoorende aengaen ende den lijfcoope helpen verteren zonder datter schriftelicke pachtbrief als danne ghemaeckt was nemaer werdt de heure

ghesloten op belofte van daernaer pachtbrief te doen schrijfven, toorconde present Pieter VAN DAMME drappier ende Robert SCHREVELS ghetuighen den 16e ougst 1640
Ende is de minuten deser rustende onder de protocollen mijns Notaris onderschreven
Tmarcq Clais DE WULF Tmarcq Jacob FEMMERY Tmarcq Robert SCHREVELS ende bij mijnhere Pieter VAN DAMME neffens Thanthecken ende paragraphe notarial van mij onderschreven

Quod testor G WENIS not. pub.

tauxen 12 s

Jan MAERTEN oudt 44 jaeren brauwer van zijne nerynghe oorconde ghedaecht ghehoort ende gheexamineerdtnaer eedt ghedaen tuyght ende deposeert warachtich te zijne ende goede memorie te hebben dat hij gheleden bet als een jaer gheweest heeft ter herberghe van Clais DE WULF ten hoghen zwijnlande beneffens Ghelein DE HAENE Charles DE ROODE en andere welcken HAENE ande voornoemde ROODE verheurde de hofstede daer hij HANE alsdanne woonde tot 17 ghemeten lants hem ende zijne consorten toebehoorende, met conditie dat waer het zaecke dat hem gheen 17 ghemeten in proprieteite toebehoren, den zelven HAENE zoude de cortheit moghen vervullen met vutlanden hebbende inden voornoemde verheurynghe onder ander besproken gheweest 6 ponden parisis te lyfcoope welck den deposant heeft helpen verteeren ghevende voor redenen van wetenschap by ende present thebben gheweest in tmaecken vande voorschreven huere, op tvoorder ghebraechte ghetuught niet te weten, sluttende zyne depositie 15en decembris 1640

In de marge van het eerste blad

den 15en decembris 1640 present Jaques VAN LANDEGHEM schepene van poperynghe Clais DE WULF oudt 40 jaeren ofte bet brauwer woonende ten hoghen zwijnlande oorconde ghedaecht ghehoort end gheexamineert naer eedt ghedaen hem voorengheleyt zijnde zijne depositie preparatoire ghedaen voor de notaris WENIS tuight ende deposeert tinhouden der zelven van woorde te woorde te zijne warachtich en daerbij te persisteren daermede sluttende

bij laste van Clais DE WULF
tauxe 16 p

15 december 1640 – Ommestelling – SAP 50 E – Bestuur

Ter vergaderynghe van sire Anthoine Laurin – proost deser stede – sire Mattheus Deslions – religieus vande abdie van Ste Bertins – burghmeesters – schepenene – raeden ende notable den xv xbris 1640

Geraemt gheresolveer ende godt ghenvonden te tauxeren ten laste vande ghemeene op ende inzetenen deser jurisdictie – zoo wel binnen als buutten tport – metgaders bedryfvers vande landen odner de zelve jurisdictie resorterende eene enckele ommestellynghe omme daermede te betaelen ende volstringhen de lasten die de stede alreede opghecommen zyn ende noch daghelicx incomberen – de zelve te doene by tcollegie van de et opden ouden ende ghecoustumerden voet.

16 december 1640 – Vreemdelingen in de keeten - SAP 469

Ter vergaeringhe van **sire Anthoine Laurin**, proost deser stede, **sire Mattheus Deslious**, religieus vande abdie van Ste. Bertinus vutten name vande heere, burghmeesters, schepenen, raeden ende notable den xvste xbris 1640

Geraemt, gheresolveert, goedt ghevonden te tauxeren ten laste vande ghemeene op ende inzetenen deser stede ende jurisdicite metgaders de bedryfvers vande landen binnen ende buutten t'port eene enckele ommestellynghe omme mette protee van diere te betaelen ende volstrynghen de lasten die de stede alreede opghecommen zyn ende alsnoch daghelicx incumberen de zelve te doene by tcollegie van de wet opden ouden ende gheconstumeerden voet.
Eodem

Men ghebiedt dat alle inzetenen deser jurisdictie - zoo binnen als butten tport hebbende woonen - in haerlieden huusen, camers, keuckens ofte keeten
eenighe hoghelanders ofte vremdelinghen
dat zij die doen vertrecken van stonden an
op peine dat alle costen ende lasten die de stede,
disch ofte gasthuus daer haerlieden zieckte ofte aermoede zoude commen te lijden
op de proprietarissen ofte verhuerders vande voorschreven woonsten verhaelt te worden

Ghepublicert 16de xbris 1640
Gheherpublicherdt den xxvi january 1661

19 december 1640 – Boeten – SAP 251

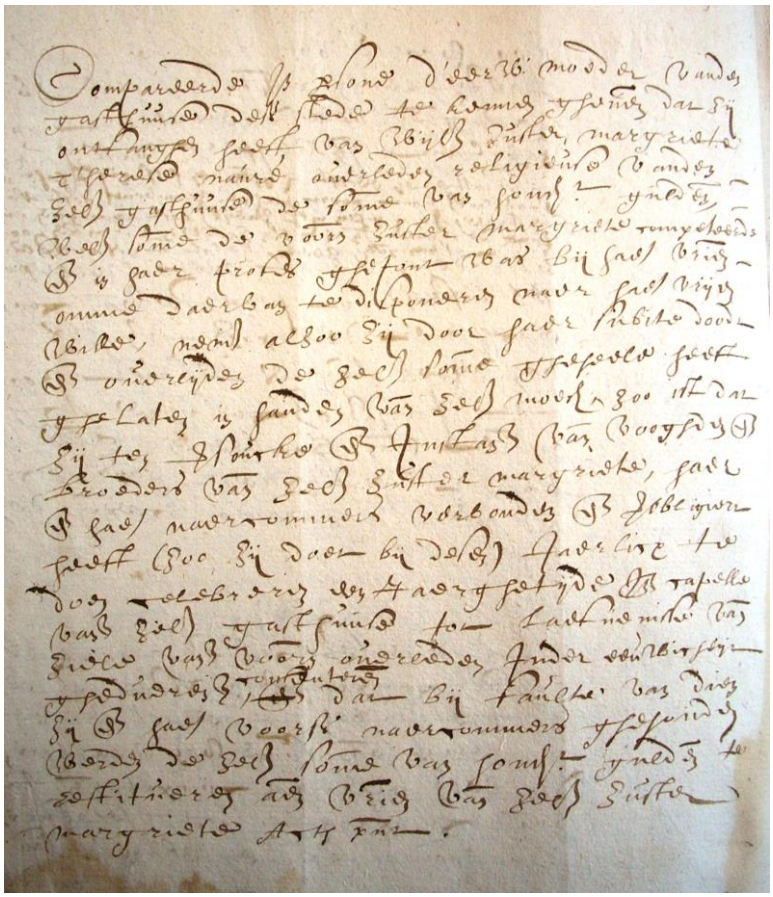

Clays vande Ameele verweerder contra den bailliu causa officy – heescher vande boete ter arbitraige vande weth ter cause den verwerder vlesschelick conversatie ghehadt heeft met Cathelynken de dochter van wylent Jacob vande Fonteine' – met costen
Cathelynken de dochter van wylen Jacob vande Fonteine verweereghe contra den baillkiu causa officy heescher vande somme alsvooren ter cause voroseit – met costen

1640 – Een jaargetijde voor de kapel van het gasthuis – renten

Compareerde in persone d'eerweerde moeder vanden gasthuuse deser stede
te kennen ghevende dat hij ontfanghen heeft, van wijlent zuster **Magriete Therese Mauré**,

de somme van hondert gulden
welcke somme de voorseyde zuster Margriete competerende
ende in haer proces ghetont was by haerlieden vrienden,
omme daervan te disponeeren naer haerlieden vrijen wille,
nemende alzoo zij door haer subite doodt ende overlijden de zelve somme gheheele heeft ghelaten in handen vande zelve moeder,
zoo ist dat zij ten verzoucke ende instaen vande vooghden ende broeders vande zelve zuster Margriete,
haer ende haere naercommers
verbonden ende verobligiert heeft, - zoo zij doen by desen –
jaerlicx te doen celebreren een jaerghetyde inde capelle van de zelve gasthuuse
tot laefvenisse van de ziele vande voornoemde overledene
inder eeuwigheyt gheduerende
Consenterende dat by faulte van dien
zij ende haerlieden voorseyde naercommers
ghehouden werden de zelve somme van hondert gulden te restitueren aende vrienden vande zelve zuster Margriete
Actum present.

1640

Antheunis van Noortover is schuldig over twee jaer pacht van 1 ½ ghemet 14 roeden lands, **eertijds een brykery aen de Crombeekstraete** ghevallen half maerte 1640, 36 pond parisis tergaende 't jaer ghevallen 15 maert 1639 ende heeft danoff gheen ghebruict ghehad omme dieswille dat **de pesthusekens** daerop stonden, dus ontfaen – 36 pond parisis.
Aen Matthys Brock over zijn deboiren ghedae naen personen wesende in contagieuse zieckte – 3 prond
Aen idem – 7 pond
Voor diversche leveringhen ghedaen aen ghepestifereerde – 19 pond
Aen Jan Dewey over zeker debvoiren bij hem ghedaen ten dienste van Jan Quintereel wesende in contagieuse zieckte – 36 pond
Voor brood – 20 pond
Voor bier – 10 pond

(Uit 'De Kroniek van België- Standaard)

De jaren 1638 – 1639 worden gekenmerkt door een reeks overwinningen en verliezen voor de landvoogd van de Spaanse Nederlanden, don Ferdinand. Op twee fronten tegelijk moest hij het hoofd bieden aan het Hollandse en het Franse leger. In juni trachtte het Hollandse leger gesterkt na de verovering van Breda op 10 oktober 1637, Antwerpen aan te vallen. De landvoogd kwam de stad ter hulp en hij bracht de Verenigde Provinciën in Kallo een zware nederlaag toe. Het jaar daarop viel Frederik Hendrik van Nassau weer aan maar moest weer het onderspit delven. Zijn admiraal Maarten Tromp had op zee meer succes; hij bracht een Spaanse vloot van 67 schepen tot zinken.
Ondertussen viel Richelieu Sint-Omaars aan. Een keizerlijk leger onder leiding van Octavio Piccolomini ontzette de stad en versloeg de Fransen bij Thionville. De oorlog bleef voortduren.